

10.4.2019

A8-0405/230

Pakeitimas 230

Jerzy Buzek

Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto vardu

Pranešimas

A8-0405/2018

Massimiliano Salini

Sjungos kosmoso programa ir Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra
(COM(2018)0447 – C8-0258/2018 – 2018/0236(COD))

Pasiūlymas dėl reglamento

–

EUROPOS PARLAMENTO PAKEITIMAI*

Komisijos pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS

REGLAMENTAS (ES) 2019/...

... m. ... d.

kuriuo sudaroma Sąjungos kosmoso programa, įsteigiama Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013, (ES) Nr. 377/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES

(Tekstas svarbus EEE)

* Pakeitimai: naujas ar pakeistas tekstas žymimas pusjuodžiu kursyvu, o išbrauktas tekstas nurodomas simboliu **■**. Pilka spalva paryškintas tekstas, dėl kurio nebuvo susitarta per tarpinstitucines derybas.

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 189 straipsnio 2 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) kosmoso technologijos ir paslaugos bei palydovų duomenys tapo nepamainoma kasdienio Europos piliečių gyvenimo dalimi ir yra itin svarbūs siekiant išsaugoti daugelį strateginių interesų. Sąjungos kosmoso pramonė jau yra viena konkurencingiausių pasaulyje. Tačiau naujų dalyvių atsiradimas ir naujų technologijų plėtra iš pagrindų keičia įprastus pramonės modelius. Todėl labai svarbu, kad Sąjunga tarptautiniu mastu ir toliau pirmautų kosmoso srityje ir turėtų didžiulę veiksmų laisvę, skatintų mokslo ir technikos pažangą ir padėtų didinti Sąjungoje kosmoso sektoriaus pramonės, visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių, pradedančiųjų įmonių ir novatoriškų įmonių, konkurencingumą ir inovacinius pajėgumus;
- (2) *reikėtų pasinaudoti kosmoso teikiamomis galimybėmis Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo tikslais, kaip nustatyta, visų pirma, 2016 m. birželio mėn. Visuotinėje Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategijoje, kartu išlaikant programos civilinį pobūdį ir paisant galimų valstybių narių konstitucinėje teisėje nustatytų nuostatų laikytis neutraliteto ir neprisijungti prie aljansų.* Kosmoso sektoriaus plėtra nuo seno susijusi su saugumu. Daugeliu atvejų kosmoso sektoriuje naudojama įranga, komponentai ir prietaisai, *taip pat kosmoso duomenys ir paslaugos yra dvejopo naudojimo* ■ . *Tačiau Sąjungos saugumo ir gynybos politika nustatoma pagal bendrą užsienio ir saugumo politiką vadovaujantis ES sutarties V antraštine dalimi;*
- (3) XX a. paskutinio dešimtmečio pabaigoje Sąjunga ėmė rengti savo piliečių poreikius ir viešosios politikos reikalavimus atitinkančias kosmoso srities iniciatyvas ir programas, būtent, Europos geostacionarinę navigacinę tinklo sistemą (EGNOS), o vėliau – GALILEO ir „Copernicus“. Reikėtų ■ užtikrinti tų iniciatyvų tęstinumą ir tobulinti *pagal jas teikiamas paslaugas*, kad jos *atitiktų naujus naudotojų poreikius* ir toliau būtų pavyzdinėmis, atsižvelgiant į naujų technologijų plėtrą ir skaitmeninių, informacinių ir ryšių technologijų transformaciją, ■ ir atitiktų politikos prioritetus, kaip antai: klimato kaitos, įskaitant pokyčius *poliariniame* regione, *transporto*, saugumo ir gynybos;
- (3a) *reikėtų pasinaudoti transporto, kosmoso ir skaitmeniniais sektorių sinergija siekiant skatinti platesnį naujų technologijų naudojimą (pavyzdžiui, e. skambučių, skaitmeninio tachografo, eismo priežiūros ir valdymo, savarankiško vairavimo, nepilotuojamų transporto priemonių ir bepiločių orlaivių) ir patenkinti saugaus ir sklandaus*

sujungimo, tvirtos padėties nustatymo, derinimo ir sąveikos poreikius, taip didinant transporto paslaugų ir pramonės konkurencingumą;

- (3b) *siekiant visapusiškai pasinaudoti šios programos teikiamais pranašumais visose valstybėse narėse ir visų jų piliečių labai taip pat labai svarbu skatinti naudoti ir pritaikyti duomenis, informaciją ir teikiamas paslaugas, taip pat remti šiais duomenimis, informacija ir paslaugomis grindžiamų galutinės grandies taikmenų kūrimą. Tuo tikslu valstybės narės, Komisija ir atsakingieji subjektai galėtų reguliariai rengti informacines kampanijas būtent apie Programos teikiamą naudą;*
- (4) *siekiant įgyvendinti veiksmų laisvės, nepriklausomumo ir saugumo tikslus, būtina, kad Sąjunga turėtų savarankišką bei saugią prieigą prie kosmoso. Todėl labai svarbu, kad Sąjunga remtų savarankišką, patikimą ir ekonomiškai efektyvią prieigą prie kosmoso, visų pirma kiek tai susiję su ypatingos svarbos infrastruktūros objektais ir technologijomis, viešuoju saugumu ir Sąjungos bei jos valstybių narių saugumu. Todėl pagal Sutarties 189 straipsnio 2 dalies nuostatas Komisijai turėtų būti suteikta galimybė Europos lygmeniu sutelkti paleidimo paslaugas tiek savo, tiek kitų poreikiams, t. y., paprašius kitiems subjektams, įskaitant valstybes nares. Be to, norint, kad Sąjunga išliktų konkurencinga sparčiai besikeičiančioje rinkoje, labai svarbu, kad Sąjunga ir toliau turėtų prieigą prie modernios, veiksmingos ir lanksčios paleidimo infrastruktūros ir kad ji galėtų naudotis atitinkamomis paleidimo sistemomis. Todėl, nedarant poveikio priemonėms, kurių ėmėsi valstybės narės ir Europos kosmoso agentūra, pagal Programą galėtų būti remiami kosmoso antžeminės infrastruktūros pritaikymai, įskaitant naujus Programos įgyvendinimui būtinus pokyčius ir kosmoso paleidimo sistemų, kurios yra būtinos palydovams paleisti, pritaikymus, įskaitant technologijų plėtrą, alternatyvias technologijas ir novatoriškas sistemas, siekiant įgyvendinti Programos komponentus. Tie veiksmai turėtų būti įgyvendinami laikantis Finansinio reglamento nuostatų ir ■ siekiant padidinti išlaidų veiksmingumą Programos atžvilgiu. Atsižvelgiant į tai, kad nėra tam skirtas biudžetas, veiksmai, kuriais remiamos galimybės naudotis kosmosu, nedarytų poveikio Programos komponentų įgyvendinimui;*
- (5) *siekdama didinti Sąjungos kosmoso pramonės konkurencingumą ir įgyti nuosavų sistemų projektavimo, kūrimo ir valdymo gebėjimų, Sąjunga turėtų remti visos kosmoso pramonės kūrimą, augimą ir plėtrą. Besirandantys verslui ir inovacijoms palankūs modeliai turėtų būti palaikomi Europos, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis, įgyvendinant iniciatyvas,*

pvz., bendras kosmoso platformas, susiejančias kosmoso, skaitmeninį ir kitus sektorius, taip pat naudotojus. Tie kosmoso centrai turėtų siekti sąveikos su skaitmeninių inovacijų centrais, siekiant skatinti verslumą ir įgūdžius. Atsižvelgiant į tai, kad Sąjungoje su kosmosu susijusioms pradedančiosioms įmonėms trūksta tinkamų galimybių gauti privataus akcinio kapitalo, Sąjunga turėtų skatinti Sąjungoje **steigti** kosmoso įmones ir padėti joms plėsti savo veiklą, be kita ko, padedama joms gauti rizikos finansavimą ir **skatindama paklausą** (pirma sutartimi grindžiamas požiūris);

- (5xx) *kosmoso vertės grandinė paprastai skirstoma į šiuos segmentus: i) pradinės grandies sektorių, kurį sudaro veiklos rūšys, kurios apima kosmoso veiklos sistemos kūrimą, įskaitant plėtrą, gamybą ir paleidimo veiklą bei tokios sistemos eksploatavimą; Skaitmeninės platformos taip pat yra svarbus kosmoso sektoriaus vystymo elementas, suteikiantis galimybę naudotis duomenimis ir produktais, taip pat priemonių rinkiniais, saugojimo ir skaičiavimo įrenginiais.*
- (5x) *Kosmoso srityje Sąjunga naudojasi savo kompetencija pagal SESV 4 straipsnio 3 dalį. Komisija turėtų užtikrinti pagal programą vykdomos veiklos darną;*
- (5a) *kadangi keletas valstybių narių turi aktyvių su kosmosu susijusių pramonės šakų tradiciją, reikėtų pripažinti poreikį plėtoti ir toliau vystyti kosmoso pramonės sektorius valstybėse narėse, kuriose tik kuriami pajėgumai, ir poreikį spręsti tradicinės kosmoso pramonės problemas, kylančias dėl vadinamųjų „naujųjų kosmoso įmonių“. Turėtų būti skatinami veiksmai, kuriais visoje Sąjungoje būtų plėtojami kosmoso pramonės pajėgumai ir sudaromos palankesnės sąlygos bendradarbiauti visose valstybėse narėse veikiančioms kosmoso pramonės įmonėms;*
- (5b) *pagal Programą vykdomi veiksmai turėtų būti grindžiami esamais nacionaliniais ir Europos pajėgumais (t. y. veiklos vykdymo metu jau turimais pajėgumais) ir jais turėtų būti naudojamosi;*
- (6) *įvertinus aprėptį ir potencialą padėti spręsti pasaulines problemas, kosmoso veikla apima svarbų tarptautinį aspektą. Glaudžiai derindamos darbą su valstybėmis narėmis ir gavus jų pritarimą, atitinkamos ES kosmoso programos įstaigos galėtų dalyvauti su Kosmoso programa susijusiuose veiksmuose, tarptautinio bendradarbiavimo srityje, taip pat bendradarbiauti atitinkamų sektorių JT organizacijose. Kalbant apie klausimus, susijusius su Sąjungos kosmoso programa (toliau – Programa), Komisija galėtų*

Sjungos vardu *ir savo kompetencijos srityje koordinuoti* veiklą tarptautiniu mastu ■ , visų pirma siekiant apginti Sąjungos ir jos valstybių narių interesus tarptautiniuose forumuose, be kita ko, dažnių srityje, kiek tai susiję su Programa, *nepažeisdama valstybių narių kompetencijos šioje srityje. Ypač svarbu, kad Sąjunga, atstovaujama Komisijos, bendradarbiautų Tarptautinės Cospas-Sarsat programos organuose;*

- (6a) *tarptautinis bendradarbiavimas yra itin svarbus siekiant skatinti Sąjungos kaip pasaulinio masto veikėjos kosmoso sektoriuje, taip pat Sąjungos technologijų bei pramonės srityse vaidmenį, taip pat skatinti sąžiningą konkurenciją tarptautiniu lygmeniu, atsižvelgiant į poreikį užtikrinti šalių teisių ir pareigų abipusiškumą, ir skatinti bendradarbiavimą mokymo srityje. Tarptautinis bendradarbiavimas – tai pagrindinis Europos kosmoso strategijos elementas. Komisija panaudos ES kosmoso programą siekdama prisidėti prie tarptautinių pastangų ir pasinaudoti jomis įgyvendinant iniciatyvas, skatinti Europos technologijas ir pramonę tarptautiniu mastu (pavyzdžiui, rengiant dvišalius dialogus, pramonės seminarus ir teikiant paramą MVI tarptautinimui) ir sudaryti palankesnes sąlygas patekti į tarptautines rinkas bei skatinti sąžiningą konkurenciją, taip pat pasitelkdama ekonominės diplomatijos iniciatyvas. Europos kosmoso diplomatijos iniciatyvos turėtų būti visiškai suderintos su esamomis ES politikos kryptimis, prioritetais ir priemonėmis ir jas papildyti, o Sąjungai tenka svarbus vaidmuo kartu su Sąjungos valstybėmis narėmis ir toliau pirmauti tarptautinėje arenoje;*
- (7) *nepažeisdama valstybių narių kompetencijos, Komisija kartu su [] vyriausiuoju įgaliotiniu ir glaudžiai koordinuodama darbą su valstybėmis narėmis turėtų skatinti atsakingą elgesį kosmose įgyvendinant Programą, be kita ko, siekiant sumažinti kosminių šiukšlių plitimą, ir apsvarstyti galimybę Europos Sąjungai prisijungti prie atitinkamų JT sutarčių ir konvencijų, o prireikus pateikti atitinkamų pasiūlymų;*
- (8) Programa siekiama panašių tikslų kaip ir kitomis Sąjungos programomis, visų pirma programa „Europos horizontas“, fondu „InvestEU“, Europos gynybos fondu ir pagal Reglamentą (ES) [Bendrijų nuostatų reglamentas] įsteigtais fondais. [Todėl pagal tas programas turėtų būti numatytas sudėtinis finansavimas, su sąlyga, kad jose nurodytos tos pačios išlaidos, visų pirma numatant papildomo finansavimo pagal Sąjungos programas nuostatas, kai tai yra leidžiama pagal valdymo tvarką: arba iš eilės, arba pakaitomis, arba derinant lėšas, įskaitant bendram veiksmų finansavimui, sudarant sąlygas, kai įmanoma, inovacijų partnerystei ir derinimo operacijoms vykdyti.] Todėl Programos įgyvendinimo laikotarpiu Komisija turėtų skatinti sinergiją su kitomis susijusiomis Sąjungos programomis ir finansinėmis priemonėmis, nes taip būtų sudarytos sąlygos, kai įmanoma, naudotis rizikos finansų, inovacijų partnerystės, derinamojo ar sudėtinio finansavimo galimybėmis. *Ja taip pat turėtų užtikrinti pagal šias programas, visų pirma „Europos*

horizontas“ , parengtų sprendimų ir pagal Kosmoso programą parengtų sprendimų sąveiką ir suderinamumą;

- (8a)** *pagal Finansinio reglamento 191 straipsnio 3 dalį jokiais aplinkybėmis tos pačios išlaidos negali būti du kartus finansuojamos iš Sąjungos biudžeto, pavyzdžiui, pagal programą „Europos horizontas“ ir pagal Kosmoso programą;*
- (9) šios programos politikos tikslai taip pat bus laikomi tinkamomis finansuoti ir investuoti sritimis, taikant fondo „InvestEU“ finansines priemones ir biudžeto garantiją, visų pirma pagal tvarios infrastruktūros ir mokslinių tyrimų, inovacijų ir skaitmeninimo politikos linijas. Finansinė parama turėtų būti proporcingai naudojama rinkos nepakankamumui arba neoptimalios investavimo aplinkos problemai spręsti, o veiksmais neturėtų būti dubliuojamas ar išstumiamas privatus finansavimas arba iškraipoma konkurencija vidaus rinkoje. Veiksmai turėtų turėti aiškios Europos pridėtinės vertės;
- (10) užtikrinus programos „Europos horizontas“ ir Programos suderinamumą ir sinergiją Europos kosmoso sektorius taps konkurencingesniu ir novatoriškesniu; Europai atsiras daugiau galimybių savarankiškai užsitikrinti prieigą prie kosmoso ir naudotis juo saugioje ir patikimoje aplinkoje ir sustiprės jos, kaip pasaulinės veikėjos, vaidmuo. Programos „Europos horizontas“ revoliuciniai sprendimai bus paremti mokslinių tyrimų ir inovacijų bendruomenei teikiamais Programos duomenimis ir paslaugomis;
- (10a)** *siekiant iš Programos gauti kuo didesnę socialinę ir ekonominę grąžą, būtina išlaikyti pažangiausias sistemas, jas atnaujinti, kad jos atitiktų kintančius naudotojų poreikius, ir kad nauji pokyčiai vyktų kosmosu grindžiamų galutinės grandies prietaikų sektoriuje. Sąjunga turėtų remti veiklą, susijusią su mokslinių tyrimų ir technologijų plėtra arba pradiniais pokyčiais, susijusią su pagal Programą įsteigtomis infrastruktūromis, etapais, taip pat su taikomosiomis programomis ir paslaugomis susijusią mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklą, grindžiamą pagal programą sukurtomis sistemomis, taip skatinant gamintojų grandies ir galutinės grandies ekonominę veiklą. Atitinkama Sąjungos lygmens priemonė, skirta šiai mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklai finansuoti, yra Reglamentu (ES) Nr. XXX/XXXX nustatyta programa „Europos horizontas“. Tačiau labai konkrečiai technologinės plėtros veiklos dalis turėtų būti finansuojama iš Galileo ir EGNOS komponentams pagal šį reglamentą skirto biudžeto, būtent, kai tokia veikla susijusi su pagrindiniais elementais, kaip antai su Galileo sistemomis*

suderinamais lustų rinkiniais ir imtuvais, kurie palengvins prietaikų plėtojimą įvairiuose ekonomikos sektoriuose. Vis dėlto dėl tokio finansavimo neturėtų kilti rizika pagal Programas sukurtų infrastruktūrų įdiegimui ar eksploatavimui;

- (10x)** *siekiant užtikrinti Europos kosmoso pramonės konkurencingumą ateityje, pagal Programą turėtų būti remiamas aukšto lygio įgūdžių plėtojimas su kosmosu susijusiose srityse ir remiama švietimo ir mokymo veikla, skatinant lygias galimybes, įskaitant lyčių lygybę, kad būtų visapusiškai išnaudotas Sąjungos piliečių potencialas šioje srityje;*
- (10b)** *Programai skirtai infrastruktūrai gali prireikti papildomų mokslinių tyrimų ir inovacijų, kurie gali būti remiami pagal programą „Europos horizontas“, siekiant nuoseklumo su šios srities veikla, kurią vykdo Europos kosmoso agentūra. Sinergija su programa „Europos horizontas“ turėtų užtikrinti, kad kosmoso sektoriaus mokslinių tyrimų ir inovacijų poreikiai būtų įvardyti ir nustatyti kaip strateginio mokslinių tyrimų ir inovacijų planavimo proceso dalis. pagal Programą nemokamai suteikti palydovų duomenys ir paslaugos bus naudojami siekiant parengti proveržio sprendimus pasitelkiant mokslinius tyrimus ir inovacijas, be kita ko, įgyvendinant programą „Europos horizontas“, siekiant remti Sąjungos politikos prioritetus. Vykdamt strateginį planavimo procesą pagal programą „Europos horizontas“ bus nustatyta mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, kurią vykdamt turėtų būti naudojami Sąjungos nuosavybe esantys infrastruktūros objektai, kaip antai GALILEO, EGNOS ir „Copernicus“ infrastruktūra. Mokslinių tyrimų infrastruktūra, visų pirma in situ stebėjimo tinklai, bus esminiai in situ stebėjimo infrastruktūros elementai, kurie sudarys sąlygas „Copernicus“ paslaugoms;*
- (11)** svarbu, kad visas materialusis ir nematerialusis turtas, sukurtas ar išvystytas vykdamt pagal kosmoso programą Sąjungos finansuojamus viešuosius pirkimus, būtų Sąjungos nuosavybė. Kad būtų visapusiškai gerbiamos pagrindinės su nuosavybe susijusios teisės, būtina sudaryti susitarimus su dabartiniais savininkais. Tokia Sąjungos nuosavybė neturėtų daryti poveikio Sąjungos galimybei, laikantis šio reglamento ir kai tai laikoma tikslinga atskirai įvertinus kiekvieną atvejį, suteikti tą turtą trečiosioms šalims arba juo disponuoti;
- (11a)** *siekiant skatinti kuo plačiau naudotis Programos teikiamomis paslaugomis, būtų naudinga pabrėžti, kad duomenys, informacija ir paslaugos teikiamos be garantijos, nepažeidžiant teisiškai privalomomis nuostatomis nustatytų įpareigojimų;*

- (11b) *Komisija, atlikdama kai kurias su reglamentavimu nesusijusias užduotis, prireikus gali naudotis tam tikrų nepriklausomų šalių technine pagalba tiek, kiek tai būtina. Kiti Programos viešajame valdyje dalyvaujantys subjektai taip pat gali naudotis ta pačia technine pagalba vykdydami jiems pagal šį reglamentą pavestas užduotis;*
- (12) šiame reglamente nustatomas Programos finansinis paketas, kuris Europos Parlamentui ir Tarybai metinės biudžeto sudarymo procedūros metu turi būti svarbiausia orientacinė suma, kaip apibrėžta 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo 17 punkte;
- (13) atsižvelgiant į kovos su klimato kaita svarbą, remiantis Sąjungos įsipareigojimais įgyvendinti Paryžiaus susitarimą ir Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus, ši Programa padės integruoti klimato politikos veiksmus ir pasiekti bendrą tikslą – [25 proc.] ES biudžeto išlaidų skirti klimato srities tikslams siekti. Rengiant ir įgyvendinant Programą bus nustatyti atitinkami veiksmai, kurie bus dar kartą įvertinti atliekant vertinimą ar peržiūrą;
- (14) ■ vykdamas *Programos komponentus* gautas pajamas turėtų gauti Sąjunga, kad būtų iš dalies kompensuotos ankstesnės jos investicijos, ir tos pajamos turėtų būti naudojamos Programos *tikslų įvykdymui* paremti. Dėl tos pačios priežasties turėtų būti numatyta galimybė pajamų paskirstymo sistemą nustatyti su privačiojo sektoriaus įmonėmis sudarytose sutartyse;
- (15) kadangi Programa iš esmės finansuojama Sąjungos lėšomis, pagal šią programą sudarytos pirkimo sutartys *dėl pagal Programą finansuojamos veiklos* turėtų atitikti Sąjungos taisykles. Todėl Sąjunga taip pat turėtų nustatyti su viešaisiais pirkimais susijusius tikslus. *Pažymėtina, kad Finansiniame reglamente nustatyta, kad, remdamasi ex ante vertinimo rezultatais, Komisija gali naudotis Sąjungos biudžetą įgyvendinančių asmenų ar subjektų sistemomis ir procedūromis. Konkretūs būtini šių sistemų ir procedūrų patikslinimai, taip pat nustatyta galiojančių sutarčių pratęsimo tvarka turėtų būti apibrėžti atitinkamame finansinės partnerystės pagrindų susitarime arba susitarime dėl įnašo;*
- (16) Programa grindžiama sudėtingomis ir nuolat besikeičiančiomis technologijomis. Dėl priklausomumo nuo tokių technologijų kyla netikrumų ir rizikos sudarant viešojo pirkimo

sutartis pagal šią programą, nes jos susijusios su ilgalaikiais įsipareigojimais dėl įrangos arba paslaugų. Todėl be Finansiniame reglamente nustatytų taisyklių turi būti nustatytos ir konkrečios priemonės dėl viešojo pirkimo sutarčių. Todėl turėtų būti numatyta galimybė sudaryti sąlyginę dalinę sutartį, laikantis tam tikrų sąlygų padaryti sutarties vykdymo pakeitimą arba nustatyti mažiausią subrangos lygį, **visų pirma siekiant, kad galėtų dalyvauti mažosios ir vidutinės įmonės**. Galiausiai, dėl Programos komponentams būdingų su technologijomis susijusių netikrumų, viešųjų pirkimų kainos ne visada gali būti tiksliai nustatytos, todėl turėtų būti numatyta galimybė sutartis sudaryti nenurodant konkrečios ir galutinės kainos ir įtraukiant Sąjungos finansinių interesų apsaugos sąlygas;

- (16a) **siekiant skatinti viešojo sektoriaus paklausą ir viešojo sektoriaus inovacijas, pagal Programą turėtų būti skatinama naudotis Programos duomenimis, informacija ir paslaugomis, siekiant remti pramonės ir MVI pritaikytų sprendimų plėtrą vietos ir regionų lygmenimis, pasitelkiant su kosmosu susijusias inovacijų partnerystes, kaip nurodyta Finansinio reglamento 1 priedo 7 punkte, suteikiant galimybę aprėpti visus etapus nuo plėtros iki specializuotų sąveikių kosmoso sprendimų, skirtų viešosioms paslaugoms teikti, diegimo ir įsigijimo;**
- (17) siekiant Programos tikslų svarbu turėti galimybę tam tikrais atvejais Sąjungos viešųjų ir privačiųjų subjektų, veikiančių kosmoso srityje, paprašyti skirti siūlomų pajėgumų ir tarptautiniu lygmeniu bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis arba tarptautinėmis organizacijomis. Dėl šios priežasties turi būti numatyta galimybė naudoti visas atitinkamas Finansiniame reglamente numatytas priemones ■ , valdymo metodus ■ ir bendras pirkimų procedūras;
- (18) kalbant konkrečiau apie dotacijas, patirtis parodė, kad naudotojų gausinimo, rinkos įsisavinimo ir bendros informavimo priemonės yra veiksmingesnės, kai vykdomos necentralizuotai, o ne Komisijos veiksmais, grindžiamais principu „iš viršaus į apačią“. Dotacijos gavėjo trečiosioms šalims teikiami čekiai yra viena iš labiausiai pasiteisinusių finansinės paramos naujiems rinkos dalyviams bei mažosioms ir vidutinėms įmonėms formų. Tačiau Finansiniame reglamente nustačius finansinės paramos viršutines ribas, atsirado kliūčių paramai čekiais teikti. Todėl, siekiant išnaudoti didėjančią kosmoso sektoriaus taikomųjų programų rinkos potencialą, ši viršutinė riba ES kosmoso programai turėtų būti padidinta;

- (19) finansavimo būdai ir vykdymo metodai pagal šį reglamentą turėtų būti pasirenkami pagal tai, ar jais galima pasiekti konkrečius veiksmų tikslus ir gauti rezultatų, atsižvelgiant visų pirma į kontrolės sąnaudas, administracinę naštą ir numatomą reikalavimų nesilaikymo riziką. Be kita ko, reikėtų apsvarstyti galimybę naudoti vienkartinės išmokas, fiksuotąsias normas ir vieneto įkainius ir su išlaidomis nesusijusį finansavimą, kaip nurodyta Finansinio reglamento [125 straipsnio 1 dalyje];
- (20) Programai taikomas Reglamentas (ES, Euratomas) [naujasis Finansinis reglamentas] (toliau – Finansinis reglamentas). Jame nustatytos Sąjungos biudžeto vykdymo taisyklės, tarp jų – taisyklės, susijusios su dotacijomis, apdovanojimais, viešaisiais pirkimais, netiesioginiu vykdymu, finansine parama, finansinėmis priemonėmis ir biudžeto garantijomis;
- (21) pagal [atnaujinti nuorodą atitinkamai pagal naują sprendimą dėl UŠT: Tarybos sprendimo .../.../ES 88 straipsnį] užjūrio šalyse bei teritorijose (UŠT) įsisteigę asmenys ir subjektai turėtų atitikti reikalavimus gauti finansavimą, atsižvelgiant į Programos taisykles ir tikslus bei galimas priemones, taikomas valstybei narei, su kuria atitinkama užjūrio šalis ar teritorija yra susijusi;
- (22) šiam reglamentui taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Šiomis Finansiniame reglamente nustatytomis taisyklėmis visų pirma reglamentuojama biudžeto nustatymo ir vykdymo tvarka, pagrįsta dotacijomis, viešaisiais pirkimais, apdovanojimais ir netiesioginiu vykdymu ir numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė. [Pagal SESV 322 straipsnį priimtos taisyklės taip pat yra susijusios su Sąjungos biudžeto apsauga esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų, nes teisinės valstybės principo laikymasis – būtina patikimo finansų valdymo ir veiksmingo ES finansavimo sąlyga];
- (23) Pagal *Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą Nr. 2018/1046¹ (Finansinis reglamentas)*, Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2988/95² ir Tarybos reglamentą

¹ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES)

(Euratomas, EB) Nr. 2185/96¹ Sąjungos finansiniai interesai turi būti ginami proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, nustatymą, ištaisymą ir tyrimą, prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar neteisėtai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, jei reikia, administracinių sankcijų skyrimą. Visų pirma pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir Reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų, darančių poveikį Sąjungos finansiniams interesams. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939 Europos prokuratūra gali tirti sukčiavimo ir kitų nusikalstamų veikų atvejus, darančius poveikį Sąjungos finansiniams interesams, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371², ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą. Pagal Finansinį reglamentą bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšas, turi visapusiškai bendradarbiaudamas siekti apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai ir Europos Audito Rūmams ir užtikrinti, kad visos Sąjungos lėšų naudojimo procese dalyvaujančios trečiosios šalys suteiktų lygiavertes teises;

- (24) [trečiosios valstybės, kurios yra ■ EEE ■ narės, Sąjungos programose gali dalyvauti vykdydamos bendradarbiavimą pagal EEE susitarimą, kuriame numatoma, kad programos įgyvendinamos priėmus sprendimą pagal tą susitarimą. Trečiosios valstybės taip pat gali dalyvauti remdamosi kitomis teisinėmis priemonėmis.] Į šį reglamentą turėtų būti įtraukta konkreti nuostata, kuria atsakingam įgaliojimus suteikiančiam pareigūnui, ■ OLAF ■ ir Europos Audito Rūmams būtų suteiktos reikiamos teisės ir prieiga, kad jie galėtų visapusiškai vykdyti savo atitinkamus įgaliojimus;

Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

² 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1).

¹ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2–5).

² 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29).

- (25) patikimam Programos viešajam valdymui užtikrinti reikia aiškiai paskirstyti įvairių susijusių subjektų pareigas ir užduotis, kad būtų vengiama *nereikalingo* veiklos dubliavimosi, išlaidų viršijimo ir vėlavimo. ***Visi valdymo subjektai savo kompetencijos srityje ir vykdydami savo pareigas turėtų remti Programos tikslų įgyvendinimą;***
- (26) valstybės narės seniai vykdo veiklą kosmoso srityje. Jos turi kosmosui skirtas sistemas, infrastruktūrą ir nacionalines agentūras bei įstaigas. Todėl jos gali gerokai prisidėti prie Programos, ypač jos įgyvendinimo **■**. ***Jos galėtų ■ bendradarbiauti su Sąjunga, kad skatintų Programos paslaugų ir taikomųjų programų naudojimą. Komisijai galėtų būti sudarytos sąlygos sutelkti valstybių narių turimas priemonės, naudotis jų teikiama pagalba ir, laikantis abipusiai sutartų sąlygų, ji galėtų valstybėms narėms patikėti su reglamentavimu nesusijusias užduotis įgyvendinant Programą ■***. Be to, atitinkamos valstybės narės turėtų imtis visų būtinų priemonių, kad užtikrintų antžeminių stočių apsaugą savo teritorijoje. Be to, valstybės narės ir Komisija turėtų dirbti kartu ir bendradarbiauti su atitinkamomis tarptautinėmis organizacijomis ir priežiūros institucijomis, kad užtikrintų *pakankamas* galimybes saugiai naudotis dažniu, kurio reikia Programai, siekiant visapusiškai išplėtoti ir įdiegti teikiamomis paslaugomis grindžiamas taikomas programas, laikantis 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 243/2012/ES, kuriuo nustatoma daugiamečių radijo spektro politikos programa¹, reikalavimų;
- (26a) ***tam tikromis tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis Agentūra gali patikėti konkrečias užduotis valstybėms narėms arba valstybių narių grupei. Tas pavedimas turėtų būti taikomas tik veiklai, kurios Agentūra negali vykdyti savo pajėgumu, ir neturėtų daryti poveikio Programos valdymui ir užduočių paskirstymui, kaip apibrėžta šiame reglamente;***
- [(27) kadangi Komisija remia bendrus Sąjungos interesus, jai pavesta ***prižiūrėti Programos įgyvendinimą***, prisiimti bendrą atsakomybę ir skatinti jos naudojimą. Siekiant optimaliau panaudoti skirtingų suinteresuotųjų subjektų išteklius ir žinias, Komisijai turėtų būti

¹ 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 243/2012/ES, kuriuo nustatoma daugiamečių radijo spektro politikos programa (OL L 81, 2012 3 21, p. 7).

suteikta galimybė deleguoti tam tikras užduotis. Be to, Komisija gali geriausiai nustatyti, kokių pagrindinių **reikalavimų** reikia sistemų ir paslaugų raidai įgyvendinti;]

(28) Europos Sąjungos kosmoso programos agentūros (toliau – Agentūra), kuri pakeičia Reglamentu (ES) Nr. 912/2012 įsteigtą Europos GNSS agentūrą ir perima jos teises bei pareigas, misija – prisidėti prie Programos įgyvendinimo, visų pirma saugumo **akreditavimo, taip pat rinkos ir galutinės grandies prietaikų plėtojimo** srityse. Todėl Agentūrai turėtų būti pavestos tam tikros su **tomis sritimis** susijusios užduotys. Visų pirma, atsižvelgiant į Agentūros patirtį saugumo srityje, Agentūrai turėtų būti pavestos visų Sąjungos veiksmų kosmoso sektoriuje saugumo akreditavimo užduotys. **Remiantis teigiamais Agentūros naudotojų suinteresuotumo didinimo ir rinkos įsisavinimo skatinimo rezultatais įgyvendinant GALILEO ir EGNOS, jai taip pat turėtų būti patikėta naudotojų suinteresuotumo didinimo veikla, susijusi su kitais nei GALILEO ir EGNOS Programos komponentais, taip pat visų Programos komponentų galutinės grandies prietaikų kūrimo veikla. Tai leistų pasinaudoti masto ekonomija ir suteikti galimybę kurti taikomąsias programas, grindžiamas keliais Programos komponentais (integruotos prietaikos). Tačiau ši veikla neturėtų daryti poveikio paslaugų įsisavinimo skatinimo ir naudotojų suinteresuotumo didinimo veiklai, kurią Komisija patikėjo „Copernicus“ įgaliotiesiems subjektams. Su galutinės grandies taikomosiomis programomis susijusių užduočių perdavimas Agentūrai neužkerta kelio kitiems subjektams, kuriems patikėtos užduotys, kurti galutinės grandies prietaikas.** Be to, ji turėtų atlikti užduotis, kurias Komisija jai patiki **pagal finansinės partnerystės pagrindų susitarimą** vienu ar keliais įgaliojimų susitarimais, į kuriuos būtų įtrauktos ■ kitos su Programa susijusios konkrečios užduotys; **Pavedant užduotis Agentūrai turėtų būti užtikrinti pakankami žmogiškieji, administraciniai ir finansiniai ištekliai;**

(28a) **GALILEO ir EGNOS – tai sudėtingos sistemos, kurioms reikalingas intensyvus koordinavimas. Atsižvelgiant į tai, kad GALILEO ir EGNOS yra Sąjungos programos komponentai, jų koordinavimą turėtų vykdyti Sąjungos institucija arba Sąjungos įstaiga. Remdamasi pastaraisiais metais sukaupta patirtimi, Agentūra būtų tinkamiausia įstaiga, galinti koordinuoti visus su tų sistemų eksploatavimu susijusius veiklos uždavinius, išskyrus tarptautinį bendradarbiavimą. Todėl Agentūrai turėtų būti pavestas EGNOS ir GALILEO valdymas bei eksploatavimas. Vis dėlto tai nereikia, kad Agentūra turėtų viena atlikti visas užduotis, susijusias su sistemų eksploatavimu. Ji galėtų remtis kitų**

subjektų, visų pirma Europos kosmoso agentūros, kompetencija. Tai turėtų apimti veiklą, susijusią su sistemų raida, antžeminio segmento ir palydovų dalių projektavimu ir kūrimu, kurie turėtų būti patikėti Europos kosmoso agentūrai. Užduočių paskirstymas kitiems subjektams grindžiamas tokių subjektų kompetencija, be to, turėtų būti vengiama darbo dubliavimo;

- (29) Europos kosmoso agentūra, 2004 m. sudariusi bendrąjį susitarimą su Europos bendrija, yra daug praktinės patirties kosmoso srityje turinti tarptautinė organizacija. Todėl ji yra svarbi programos įgyvendinimo partnerė ir su ja reikėtų užmegzti atitinkamus santykius. Šiuo atžvilgiu, laikantis Finansinio reglamento nuostatų, **Komisija turėtų** su Europos kosmoso agentūra **ir Agentūra** sudaryti finansinės partnerystės pagrindų susitarimą, kuriuo būtų reglamentuoti visi Komisijos, Agentūros ir Europos kosmoso agentūros finansiniai ryšiai ir užtikrintas jų nuoseklumas bei atitiktis su **Europos bendrija ir** Europos kosmoso agentūra sudarytam bendrajam susitarimui, visų pirma jo **2 ir 5 straipsniais**. Tačiau, kadangi Europos kosmoso agentūra nėra Sąjungos įstaiga ir jai netaikoma Sąjungos teisė, būtina, kad **Europos kosmoso agentūra imtųsi tinkamų priemonių, siekiant užtikrinti** Sąjungos ir jos valstybių narių **interesų apsaugą, i ir kad vykdant biudžetą jai patikėtos užduotys atitiktų Komisijos priimtus sprendimus**. Į susitarimą taip pat turėtų būti įtrauktos visos nuostatos, būtinos Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti;
- (30) palydovų centro (SATCEN) kaip Europos savarankiškų pajėgumų **veikimas tiekiant prieigą prie informacijos ir paslaugas, gautas naudojantis atitinkamais kosmoso įrenginiais ir susijusiais duomenimis, jau buvo pripažintas įgyvendinant Sprendimą Nr. 541/2014/ES**;
- (31) siekiant GOVSATCOM valdymo struktūroje atspindėti naudotojų atstovavimą ir sujungti nacionalinio ir civilinio bei karinio lygmens naudotojų poreikius, atitinkami Sąjungos subjektai, turintys glaudžius ryšius su naudotojais, pavyzdžiui, Europos gynybos agentūra, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra, Europos jūrų saugumo agentūra, Europos žuvininkystės kontrolės agentūra, Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra, Karinių misijų planavimo ir vykdymo centras, Civilinių operacijų planavimo ir vykdymo centras ir Reagavimo į nelaimės koordinavimo centras, **gali turėti** konkrečioms naudotojų grupėms skirtas koordinavimo funkcijas. Agentūra ir Europos gynybos agentūra apibendrintu lygmeniu turėtų **koordinuoti** civilinių ■ naudotojų bendruomenių **su**

naudotojais susijusius aspektus ir gali stebėti naudojimą, paklausą ir atitiktį reikalavimams, besikeičiančius poreikius ir reikalavimus;

- (32) atsižvelgiant į su kosmosu susijusios veiklos svarbą Sąjungos ekonomikai ir Sąjungos piliečių gyvenimui, sistemų ir tomis sistemomis grindžiamų taikomųjų programų dvejopo naudojimo pobūdis, siekiant aukšto saugumo lygio ir jį išlaikant, turėtų būti pagrindinis Programos prioritetas, visų pirma siekiant apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių interesus, įskaitant su įslaptinta ir kita neskelbtina neįslaptinta informacija susijusius interesus;
- (33) *nedarant poveikio valstybių narių prerogatyvoms nacionalinio saugumo srityje*, Komisija ir vyriausiasis įgaliotinis, kiekvienas pagal savo atitinkamą kompetencijos sritį, turėtų užtikrinti Programos saugumą pagal šį reglamentą ir, kai tinkama, pagal Tarybos sprendimą *201X/xxx/BUSP*¹;
- (33a) *atsižvelgiant į specifinę EIVT patirtį ir jos nuolatinį bendradarbiavimą su trečiųjų šalių administracijomis ir tarptautinėmis organizacijomis, EIVT gali padėti Komisijai vykdyti tam tikras su programų saugumu susijusias užduotis išorės santykių srityje pagal Tarybos sprendimą 2010/427/ES*;
- (34) *nedarant poveikio išimtinai valstybių narių atsakomybei už savo nacionalinio saugumo užtikrinimą, kaip numatyta ES sutarties 4 straipsnio 2 dalyje, ir jų teisei ginti gyvybinius savo saugumo interesus pagal SESV 346 straipsnį, siekiant užtikrinti sklandų Programos įgyvendinimą turėtų būti nustatytas specialus saugumo valdymas. Tas valdymas turėtų būti grindžiamas trimis pagrindiniais principais. Visų pirma, labai svarbu, kad būtų kuo labiau atsižvelgta į didelę išskirtinę valstybių narių patirtį saugumo srityje. Antra, siekiant išvengti interesų konflikto ir bet kokių saugumo taisyklių taikymo trūkumų, veiklos funkcijos turi būti atskirtos nuo saugumo akreditavimo funkcijų. Trečia, už visų Programos komponentų ar jų dalies valdymą atsakingas subjektas taip pat yra tinkamiausias subjektas valdyti jam pavestų užduočių saugumą. **Programos saugumas bus grindžiamas pastarųjų metų patirtimi, įgyta įgyvendinant GALILEO, EGNOS ir programą „Copernicus“.** Patikimam saugumo valdymui užtikrinti taip pat reikia tinkamai*

¹ Šis Tarybos sprendimas bus priimtas remiantis vyriausiojo įgaliotinio pasiūlymu, kuriuo išplečiama 2014 m. liepos 22 d. Tarybos sprendimo 2014/496/BUSP, dėl kurio šiuo metu deramasi, taikymo sritis.

paskirstyti įvairių subjektų funkcijas. Kadangi Komisija yra atsakinga už Programą, ji, **nedarydama poveikio valstybių narių prerogatyvoms nacionalinio saugumo srityje**, turėtų nustatyti kiekvienam Programos komponentui taikytinus bendruosius saugumo reikalavimus;

- (34x) **tiek Europos kosmoso infrastruktūros antžeminiai, tiek kosmoso objektai yra labai svarbūs užtikrinant sistemų veikimo tęstinumą ir paslaugų tęstinumą. Todėl nustatant saugumo reikalavimus reikėtų tinkamai atsižvelgti į būtinybę apsaugoti sistemas ir jų paslaugas nuo kibernetinių išpuolių, be kita ko, naudojantis naujomis technologijomis;**
- (34a) **Atlikus rizikos ir grėsmių analizę, Komisija prireikus turėtų nustatyti saugumo stebėsenos struktūrą. Šis saugumo stebėsenos organas turėtų būti subjektas, vykdomas nurodymus, parengtus pagal Sprendimą 201x/xxx/BUSP. GALILEO atveju tokia struktūra turėtų būti GALILEO saugumo stebėsenos centras. Įgyvendinant Sprendimą 20xx/xxx/BUSP, Saugumo akreditavimo valdybos vaidmuo bus tik teikti Tarybai ir (arba) vyriausiajam įgaliotiniui duomenis, susijusius su sistemos saugumo akreditavimu;**
- (35) atsižvelgiant į Programos unikalumą ir sudėtingumą ir į jos sąsają su saugumu, saugumo akreditavimui turėtų būti taikomi pripažinti ir įtvirtinti principai. Todėl būtina, kad saugumo akreditavimo veikla būtų vykdoma prisiėmus bendrą atsakomybę už Sąjungos ir jos valstybių narių saugumą, stengiantis pasiekti bendrą sutarimą ir įtraukiant visas saugumu suinteresuotas šalis, ir kad būtų nuolat atliekama rizikos stebėseną. Taip pat būtina, kad techninė saugumo akreditavimo veikla būtų pavesta specialistams, turintiems reikiamą kvalifikaciją sudėtingų sistemų akreditavimo srityje ir atitinkamo lygio asmens patikimumo pažymėjimą;
- (35x) **ES įslaptinta informacija (ESI) turi būti tvarkoma laikantis saugumo taisyklių, nustatytų Komisijos sprendime (ES, Euratomas) 2015/444 ir Tarybos Sprendime 2013/488/ES. Pagal Tarybos sprendimą valstybės narės turi laikytis jame nustatytų principų ir būtiniausių standartų, kad būtų užtikrinta, jog ESI suteikiama lygiavertė apsauga;**
- (36) siekiant užtikrinti saugų **keitimąsi informacija**, turėtų būti **sudaryti atitinkami susitarimai, kuriais būtų užtikrinta įgyvendinant Programą trečiosioms šalims ir tarptautinėms organizacijoms suteikiamos ES įslaptintos informacijos apsauga;**

- [(37) vienas iš pagrindinių Programos tikslų – užtikrinti Sąjungos saugumą ir strateginį savarankiškumą, stiprinti jos gebėjimus veikti daugelyje sektorių, visų pirma saugumo, ir pasinaudoti kosmoso galimybėmis Sąjungos ir jos valstybių narių saugumui užtikrinti. Šiam tikslui pasiekti reikalingos griežtos taisyklės dėl subjektų, kurie gali dalyvauti pagal Programą finansuojamoje veikloje, tinkamumo gauti prieigą prie ES įslaptintos informacijos (ESII) arba neskelbtinos neįslaptintos informacijos;]
- (37a) *įgyvendinant Programą tam tikra neįslaptinta informacija vis gi turi būti tvarkoma pagal galiojančius teisės aktus arba nacionalinius įstatymus, taisykles ir kitus teisės aktus, be kita ko, taikant platinimo apribojimus;*
- (38) vis daugiau pagrindinių ekonomikos sektorių, visų pirma transporto, telekomunikacijų, žemės ūkio ir energetikos, dažniau naudoja palydovines navigacijos *ir Žemės stebėjimo* sistemas. *Programoje turėtų būti panaudota tų sektorių sąveika, atsižvelgiant į kosmoso technologijų naudą tiems sektoriams, remiamas suderinamos įrangos kūrimas ir skatinamas atitinkamų standartų rengimas bei sertifikavimo vystymas. Kosmoso veiklos ir su Sąjungos ir jos valstybių narių saugumu ir gynyba susijusios veiklos sinergija taip pat didėja.* Todėl absoliuti palydovinės navigacijos kontrolė turėtų Sąjungai užtikrinti technologinį nepriklausomumą, be kita ko ilgainiui infrastruktūros įrangos komponentų, ir strateginį savarankiškumą;
- (39) GALILEO tikslas – įdiegti ir eksploatuoti pirmąją pasaulinę civilinę palydovinės navigacijos ir padėties nustatymo infrastruktūrą, kurią gali naudoti įvairūs Europos ir pasaulio viešieji ir privatieji subjektai. GALILEO veikia nepriklausomai nuo kitų esamų arba būsimų sistemų ir taip prisideda, be kita ko, prie strateginio Sąjungos savarankiškumo. Antrosios kartos sistema turėtų būti palaipsniui sukurta iki 2030 m. ir iš pradžių turėtų veikti sumažintu pajėgumu;
- (40) EGNOS tikslas – gerinti veikiančių pasaulinės palydovinės navigacijos sistemų, visų pirma sistemos GALILEO, siunčiamų atvirų signalų kokybę. EGNOS paslaugos pirmiausia turėtų *iki 2026 m. pabaigos* apimti tas valstybių narių teritorijas, kurios geografiniu požiūriu yra Europoje, šiuo tikslu įskaitant *Kiprą*, Azorų salas, Kanarų salas ir Madeirą. *Aviacijos srityje visos tos teritorijos oro navigacijos paslaugoms turėtų panaudoti EGNOS visais EGNOS remiamais veiklos rezultatai lygmenimis.* Atsižvelgiant į technines galimybes ir gyvybės apsaugos paslaugą bei remiantis tarptautiniais susitarimais, EGNOS

paslaugų geografinė aprėptis galėtų būti išplėsta į kitus pasaulio regionus. Nepažeidžiant Reglamento **(ES) 2018/1139** ir būtino GALILEO paslaugų kokybės stebėjimo aviacijos tikslais, reikėtų pažymėti, kad, nors GALILEO siunčiami signalai gali būti veiksmingai naudojami orlaivių padėčiai nustatyti **visais skrydžio etapais naudojant būtiną signalų tikslinimo sistemą (vietoje, regione ar įrengta avionikos sistema)**, oro eismo valdymo (OEV) paslaugas ir oro navigacijos paslaugas (ONP) gali teikti tik vietinės arba regioninės signalo tikslinimo sistemos, kaip antai EGNOS Europoje. **EGNOS žmogaus gyvybės apsaugos paslauga turėtų būti teikiama laikantis taikytinų ICAO standartų;**

- (41) labai svarbu užtikrinti sistemų GALILEO ir EGNOS **tvarumą ir jų** paslaugų tęstinumą, **■** prieinamumą, **tikslumą, patikimumą ir saugumą ■**. Atsižvelgiant į besikeičiančią aplinką ir sparčiai besivystančią rinką, reikėtų toliau plėtoti šias paslaugas ir kurti naujos kartos sistemas, **įskaitant susijusius kosmoso bei antžeminio segmento pokyčius;**

- (43) 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 1285/2013 dėl Europos palydovinės navigacijos sistemų įdiegimo ir eksploatavimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 876/2002 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 683/2008¹ vartojama sąvoka „komercinė paslauga“ nebėra tinkama, atsižvelgiant į šios paslaugos raidą. Vietoj jos **buvo** nustatytos dvi atskiros paslaugos – didelio tikslumo paslauga ir atpažinimo paslauga²;

- (44) siekiant veiksmingiau panaudoti teikiamas paslaugas, GALILEO ir EGNOS paslaugos turėtų būti suderintos ir sąveikios tarpusavyje, **įskaitant naudotojų lygmeniu**, ir, kiek tai įmanoma, su kitomis palydovinės navigacijos sistemomis ir su įprastinėmis radionavigacinėmis priemonėmis, kai toks suderinamumas ir sąveikumas nustatyti tarptautiniu susitarimu nedarant poveikio strateginio Sąjungos savarankiškumo tikslui;

¹ OL L 347, 2013 12 20, p. 1–24.

² **2017 m. vasario 8 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2017/224, kuriuo nustatomos pagal programą „Galileo“ sukurtos sistemos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1285/2013 2 straipsnio 4 dalies c punkte nurodytai funkcijai atlikti teikiamos komercinės paslaugos techninės ir veikimo specifikacijos, OL L 34, 2017 9 2, p. 36–40.**

- (45) atsižvelgiant į antžeminės infrastruktūros svarbą sistemoms GALILEO ir EGNOS ir šios infrastruktūros poveikį jų saugumui, už infrastruktūros vietos nustatymą turėtų būti atsakinga Komisija. Sistemų antžeminės infrastruktūros diegimas turėtų likti atviras ir skaidrus procesas, ***kuriame prirėikus galėtu dalyvauti Agentūra, remdamasi savo kompetencijos sritimi;***
- (46) siekiant užtikrinti kuo didesnę GALILEO ir EGNOS teikiamą socialinę ir ekonominę naudą, kartu prisidedant prie Sąjungos strateginio savarankiškumo, visų pirma ***ypatingo dėmesio reikalaujančiuose sektoriuose, saugos ir saugumo srityje, reikėtu skatinti naudotis EGNOS ir GALILEO paslaugomis kitose Sąjungos politikos srityse, taip pat pasitelkiant reglamentavimo priemones,*** kai tai pagrįsta ir naudinga. ***Šių paslaugų naudojimo visose valstybėse narėse skatinimas taip pat yra svarbi proceso dalis;***
- (47) pagal programą „Copernicus“ turėtu būti užtikrinta savarankiška prieiga prie aplinkos srities žinių ir pagrindinių Žemės stebėjimo ir geoinformacijos paslaugų technologijų, taip ***padedant*** Sąjungai savarankiškai priimti sprendimus ir imtis veiksmų aplinkos, klimato kaitos, ***jūrų, jūrininkystės, žemės ūkio ir kaimo plėtros, kultūros paveldo apsaugos, civilinės saugos, žemės ir infrastruktūros stebėsenos,*** saugumo, taip pat skaitmeninės ekonomikos srityse;
- (47b) ***Programos komponentais turėtu būti skatinamas skaitmeninės technologijos taikymas kosmoso sistemose, duomenų ir paslaugų platinimas ir tolesnės grandies sektoriaus plėtra. Todėl ypatingas dėmesys turėtu būti skiriamas iniciatyvoms ir veiksams, kuriuos Komisija pasiūlė savo 2016 m. rugsėjo 14 d. komunikate „Junglumas – bendrosios skaitmeninės rinkos pagrindas. Kelias į Europos gigabitinę visuomenę“ ir 2016 m. rugsėjo 14 d. komunikate „Europos 5G veiksmų planas“;***
- (48) programa „Copernicus“ turėtu būti įgyvendinama remiantis veikla ir pasiekimais, užtikrinant tos veiklos ir pasiekimų tęstinumą ***ir juos stiprinant*** pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 377/2014, kuriuo nustatoma Sąjungos Žemės stebėjimo ir stebėsenos programa („Copernicus“)¹, taip pat Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 911/2010 dėl Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) ir jos pradinės

¹ 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 377/2014, kuriuo nustatoma programa „Copernicus“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 911/2010 (OL L 122, 2014 4 24, p. 44).

praktinės veiklos¹, kuriuo nustatyta ankstesnės globalios aplinkos ir saugumo stebėsenos sistemos (GMES) programa ir pradinės veiklos įgyvendinimo taisyklės, ir atsižvelgiant į naujausias mokslinių tyrimų, technologijų pažangos ir inovacijų, darančių poveikį Žemės stebėjimo sričiai, tendencijas, taip pat į didžiųjų duomenų analizės ir dirbtinio intelekto pokyčius ir į susijusias Sąjungos strategijas ir iniciatyvas². ***Naujų įrenginių kūrimo tikslu Komisija turėtų glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, Europos kosmoso agentūra, EUMETSAT ir, kai taikoma, kitais subjektais, turinčiais atitinkamų kosmoso ir in situ išteklių.*** Kiek įmanoma, įgyvendinant programą reikėtų naudotis valstybių narių, Europos kosmoso agentūros, EUMETSAT³ ir kitų subjektų, įskaitant komercines iniciatyvas Europoje, turimais stebėjimo kosmose pajėgumais ir taip plėtoti perspektyvų Europos komercinį kosmoso sektorių. Kai įmanoma ir tikslinga, taip pat reikėtų pasinaudoti daugiausia valstybių narių pagal Direktyvą 2007/2/EB⁴ pateiktais turimais *in situ* ir papildomais duomenimis. Komisija turėtų bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir Europos aplinkos agentūra, kad užtikrintų programai „Copernicus“ reikalingą veiksmingą prieigą prie *in situ* duomenų rinkinių;

- (49) programa „Copernicus“ turėtų būti įgyvendinama atsižvelgiant į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo, iš dalies pakeistos 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/37/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/98/EB dėl viešojo sektoriaus informacijos pakartotinio naudojimo⁵, tikslus, visų pirma skaidrumo ir paslaugų plėtojimui palankių sąlygų užtikrinimo, ir prisidedant prie Sąjungos ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo. Turėtų būti sudarytos galimybės programos „Copernicus“ duomenimis ir informacija naudotis nemokamai ir laisvai;

¹ 2010 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 911/2010 dėl Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) ir jos pradinės praktinės veiklos 2011–2013 m. laikotarpiu (OL L 276, 2010 10 20, p. 1).

² Komunikatas „Dirbtinis intelektas Europai“ (COM (2018) 237 final), Komunikatas „Europos bendros duomenų erdvės kūrimas“ (COM (2018) 232 final), Tarybos reglamento dėl Europos našiosios kompiuterijos bendrosios įmonės steigimo pasiūlymas (COM (2018) 8 final).

³ Europos meteorologinių palydovų eksploatavimo organizacija.

⁴ 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE).

⁵ OL L 175, 2013 6 27, p. 1–8.

- (49a) ***būtina visapusiškai išnaudoti visas programos „Copernicus“ Sąjungos visuomenei ir ekonomikai teikiamas galimybes, už tiesioginės naudos gavėjų ribų, aktyviau taikant naudotojų gausinimo priemones, ir tam reikalingi papildomi veiksmai, kad duomenis galėtų naudoti ne specialistai ir taip būtų skatinamas ekonomikos augimas, darbo vietų kūrimas ir žinių perdavimas;***
- (50) „Copernicus“ yra į naudotojus orientuota programa. Todėl jos raida turėtų būti grindžiama kintančiais pagrindinių programos „Copernicus“ naudotojų reikalavimais, taip pat pripažįstant naujų viešojo arba privačiojo sektoriaus naudotojų bendruomenių atsiradimą. Programa „Copernicus“ turėtų būti grindžiama galimybių analize, siekiant atsižvelgti į kintančius naudotojų poreikius, įskaitant susijusius su Sąjungos politikos, kuriai būtinas nuolatinis, veiksmingas naudotojų dalyvavimas, visų pirma nustatant ir tvirtinant reikalavimus, įgyvendinimu ir stebėseną;
- (51) programa „Copernicus“ jau veikia. Todėl svarbu užtikrinti jau esamos infrastruktūros ir paslaugų tęstinumą, kartu prisitaikant prie ***kintančių naudotojų poreikių***, kintančios rinkos aplinkos, visų pirma privačių kosmoso rinkos dalyvių (naujas kosmoso amžius) ir socialinių bei politinių pokyčių, dėl kurių būtina greitai reaguoti. Tam reikia ***pertvarkyti*** programos „Copernicus“ funkcinę struktūrą, kad būtų geriau atsižvelgta į perėjimą nuo pirmojo funkcinio paslaugų etapo prie pažangių ir tikslingesnių paslaugų teikimo naujoms naudotojų bendruomenėms ir pridėtinės vertės paskesnės grandies rinkų skatinimą. Šiuo tikslu ją toliau įgyvendinant turėtų būti laikomasi požiūrio, pagrįsto duomenų vertės grandine, t. y. duomenų įsigijimas, duomenų ir informacijos apdorojimas, paskirstymas ir naudojimas, naudotojų **█** rinkos įsisavinimo ***ir gebėjimų stiprinimo*** veikla, o vykdant strateginio planavimo procesą pagal programą „Europos horizontas“ bus nustatyta mokslinių tyrimų ir inovacijų veikla, kuri turėtų būti vykdoma remiantis programa „Copernicus“;
- (52) kalbant apie duomenų įsigijimą, vykdant veiklą pagal programą „Copernicus“ turėtų būti siekiama užbaigti plėtoti ir išlaikyti esamą kosmoso infrastruktūrą, pasirengti ilgalaikiam palydovų pakeitimui pasibaigus eksploatacijos laikui, taip pat pradėti naujas misijas, kurių objektas būtų ***būtent*** naujos stebėjimo sistemos, siekiant padėti išspręsti visuotinę klimato kaitos problemą (pvz., išmetamo antropogeninės kilmės CO₂ ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėseną). Vykdamas veiklą pagal programą „Copernicus“ turėtų būti plečiama jos visuotinė stebėseną virš poliarinių sričių ir remiamas aplinkosaugos

reikalavimų laikymosi užtikrinimas, teisės aktais nustatyta aplinkos stebėseną, pranešimų teikimas ir novatoriškos aplinkos sričių prietaikos **žemės ūkio, miškų, vandens ir jūrų išteklių valdymo bei kultūros paveldo srityse** (pvz., **skirtos** pasėlių stebėsenos, vandentvarkos ir sustiprintos priešgaisrinės stebėsenos **tikslams**). Vykdydama šią veiklą programa „Copernicus“ turėtų pasiekti svertų poveikį ir maksimaliai pasinaudoti ankstesnio finansavimo laikotarpiu (2014–2020 m.) investicijomis, **įskaitant valstybių narių, EKA ir EUMETSAT įvykdytas investicijas**, kartu išnagrinėdama naujus veiklos ir verslo modelius, kuriais būtų galima dar labiau papildyti programos „Copernicus“ pajėgumus. Programa „Copernicus“ taip pat **galėtų** būti grindžiama sėkminga partneryste su valstybėmis narėmis, kad jos saugumo aspektas būtų toliau plėtojamas taikant tinkamus valdymo mechanizmus ir siekiant reaguoti į kintančius vartotojų poreikius saugumo srityje;

- (53) vykdant duomenų ir informacijos tvarkymo funkciją programa „Copernicus“ turėtų užtikrinti ilgalaikį **„Copernicus“** paslaugų tvarumą ir tolesnę plėtrą, teikti informaciją, kad būtų atsižvelgiama į viešojo sektoriaus poreikius ir Sąjungos tarptautiniais įsipareigojimais įtvirtintus poreikius, ir kuo labiau padidinti komercinio panaudojimo galimybes. Visų pirma, pagal programą „Copernicus“ vietos, nacionaliniu, Europos ir pasauliniu lygiu turėtų būti teikiama informacija apie atmosferos **sudėtį ir oro kokybę**; informacija apie vandenynų būklę **ir dinamiką**; informacija, kuria remiamasi vykdant žemės paviršiaus **ir ledo dangos** stebėseną, naudojama įgyvendinant, vietos, nacionalinę ir Sąjungos politiką; informacija, kuria remiamasi taikant prisitaikymo prie klimato kaitos ir klimato kaitos švelninimo priemones; geoerdvinė informacija, kuria remiamasi ekstremaliųjų situacijų valdymo, be kita ko, vykdant prevencinę veiklą, aplinkosaugos reikalavimų laikymosi užtikrinimo ir civilinės saugos srityse, įskaitant paramą Sąjungos išorės veiksams. Komisija turėtų nustatyti atitinkamas sutartines sąlygas, kuriomis skatinamas paslaugų teikimo tvarumas;
- (54) įgyvendindama programos „Copernicus“ paslaugas, Komisija **turėtų** remtis kompetentingais subjektais, atitinkamomis Sąjungos agentūromis, nacionalinių įstaigų grupėmis ar konsorciūmais arba bet kuria atitinkama įstaiga, potencialiai galinčia sudaryti susitarimą dėl įnašo. Atrinkdama šiuos subjektus, Komisija turėtų užtikrinti, kad nebūtų veiklos ir paslaugų teikimo sutrikimų ir kad, įgyvendinant bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP), visų pirma bendrą saugumo ir gynybos politiką (BSGP), su saugumu

susijusių duomenų atveju atitinkami subjektai turėtų išankstinio perspėjimo ir krizių stebėjimo pajėgumus. ***Pagal Finansinio reglamento 154 straipsnį asmenys ir subjektai, kuriems pavesta vykdyti Sąjungos biudžetą, privalo laikytis nediskriminavimo principo visų valstybių narių atžvilgiu; šis principas turėtų būti užtikrinamas sudarant atitinkamus susitarimus dėl įnašų, susijusių su programos „Copernicus“ paslaugų teikimu;***

- (55) teikiant „Copernicus“ paslaugas visuomenei, turėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos jomis naudotis, nes naudotojai galėtų numatyti, kokios paslaugos teikiamos, jų raidą, ir bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir kitomis šalimis. Šiuo tikslu Komisija ir subjektai, kuriems pavestos užduotys, turėtų palaikyti glaudų ryšį su įvairiomis ***pagrindinėmis*** bendruomenėmis visoje Europoje toliau plėtodami „Copernicus“ paslaugų ir informacijos portfelį, siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į kintančius viešojo sektoriaus ir politikos poreikius, taigi būtų kuo labiau padidintas Žemės stebėjimo duomenų naudojimas. Komisija ir valstybės narės turėtų bendradarbiauti, kad sukurtų programos „Copernicus“ in situ komponentą ir sudarytų palankesnes sąlygas „Copernicus“ paslaugoms tobulinti skirtiems in situ duomenų rinkiniams kartu su kosmoso duomenų rinkiniais integruoti;
- (55a) ***programos „Copernicus“ nemokamų, visapusiškų ir atvirų duomenų politika buvo įvertinta kaip vienas iš sėkmingiausių programos „Copernicus“ įgyvendinimo elementų ir labai padėjo skatinti jos duomenų ir informacijos paklausą, įtvirtindama programą „Copernicus“ kaip vieną didžiausių pasaulio Žemės stebėjimo duomenų teikėjų pasaulyje. Akivaizdu, kad reikia užtikrinti ilgalaikį ir saugų nemokamų, visapusiškų ir atvirų duomenų teikimo tęstinumą ir galimybę jais naudotis siekiant įgyvendinti 2016 m. Europos kosmoso strategijoje nustatytus plataus užmojo tikslus. Programos „Copernicus“ duomenys kuriami visų pirma siekiant naudoti Europos piliečiams, o tai, kad šie duomenys būtų laisvai prieinami visame pasaulyje, ES įmonėms ir mokslininkams suteikia plačiausias bendradarbiavimo galimybes ir prisideda prie veiksmingos Europos kosminės ekosistemos. Nustatant bet kokius priegios prie programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos apribojimus, turėtų būti laikomasi programos „Copernicus“ duomenų politikos, kaip apibrėžta šiame reglamente ir Komisijos deleguotajame reglamente (ES) Nr. 1159/2013;***

- (56) taikant atitinkamas sąlygas ir apribojimus, turėtų būti suteikta galimybė visapusiškai, laisvai ir nemokamai naudotis vykdant programą „Copernicus“ gautais duomenimis ir informacija, siekiant skatinti naudojimąsi ir keitimąsi jais ir stiprinti Europos žemės stebėjimo rinkas, visų pirma paskesnės grandies sektorių, taip skatinant ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą Sąjungoje. Teikiant tokius duomenis ir informaciją turėtų būti toliau užtikrinamas aukšto lygio nuoseklumas, tęstinumas, patikimumas ir kokybė. Todėl reikia užtikrinti patogų būdą naudotis didelės apimties prieiga prie „Copernicus“ duomenų ir informacijos, juos apdoroti ir panaudoti įvairiais savalaikiškumo lygiais. Šiuo tikslu Komisija turėtų ir toliau laikytis integruoto požiūrio tiek ES, tiek valstybių narių lygmeniu, ir sudaryti sąlygas integracijai su kitais duomenų ir informacijos šaltiniais. **Todėl Komisija turėtų imtis būtinų priemonių, siekdama užtikrinti, kad programos „Copernicus“ duomenys ir informacija būtų lengvai ir veiksmingai prieinami ir tinkami naudoti, ypač skatinant** prieigos prie duomenų ir informacijos paslaugas (DIAS) valstybėse narėse ir, **kai įmanoma, skatinant sąveiką tarp esamos Europos Žemės stebėjimo duomenų infrastruktūros, siekiant** užtikrinti sinergiją su jų ištekliais, kad būtų galima maksimaliai padidinti ir sustiprinti programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos įsisavinimą rinkoje;
- (57) Komisija turėtų bendradarbiauti su duomenų teikėjais, kad susitartų dėl trečiųjų šalių duomenims taikomų licencijavimo sąlygų, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas juos naudoti įgyvendinant programą „Copernicus“, laikantis šio reglamento ir nepažeidžiant taikytinų trečiosios šalies teisių. Kadangi tam tikri programos „Copernicus“ duomenys ir programos „Copernicus“ informacija, įskaitant didelės skiriamosios gebos vaizdus, gali turėti poveikio Sąjungos ar jos valstybių narių saugumui, tinkamai pagrįstais atvejais gali būti patvirtintos priemonės, kuriomis siekiama pašalinti riziką ir grėsmę Sąjungos ar jos valstybių narių saugumui;
- (58) teisės aktų, priimtų pagal ankstesnes taisykles, nuostatos, kurių galiojimo pabaigos data nenustatyta, turėtų toliau galioti, nebent jos prieštarautų naujam reglamentui. Tai ypač susiję su Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 1159/2013, kuriuo nustatomos

GMES naudotojų registracijos ir licencijų išdavimo sąlygos ir apibrėžiami prieigos prie GMES duomenų bei GMES paslaugų informacijos apribojimo kriterijai¹;

- (59) siekiant skatinti ir palengvinti vietos, **regioninių ar nacionalinių** valdžios institucijų, mažųjų ir vidutinių įmonių, mokslininkų ir tyrėjų pastangas naudotis Žemės stebėjimo duomenimis ir technologijomis, vykdant naudotojų suinteresuotumo didinimo veiklą turėtų būti skatinama specializuotų programos „Copernicus“ duomenų paskirstymo tinklų, įskaitant nacionalines ir regionines įstaigas, **pavyzdžiui, „Copernicus Relays“ ir „Copernicus Academy“**, veikla. Šiuo tikslu Komisija ir valstybės narės turėtų siekti sukurti tarpines sąsajas tarp programos „Copernicus“ ir Sąjungos bei nacionalinės politikos, kad būtų didinama komercinių prietaikų bei paslaugų paklausa, o bendrovėms, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir pradedančiosioms įmonėms, būtų sudaromos sąlygos kurti prietaikas, grindžiamas „Copernicus“ duomenimis ir informacija, siekiant Europoje sukurti konkurencingą Žemės stebėjimo duomenų ekosistemą;
- (60) tarptautinėje srityje „Copernicus“ turėtų teikti tikslią ir patikimą informaciją, kad būtų galima bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, ir remti Sąjungos išorės ir vystomojo bendradarbiavimo politiką. Programa „Copernicus“ turėtų būti laikoma Europos indėliu į Pasaulinės Žemės stebėjimo sistemų sistemos (GEOSS), Žemės stebėjimo palydovų komiteto (CEOS), 1992 m. Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (UNFCCC) šalių konferencijos (COP), **Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų (DVT) įvykdymą** ir Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programos veiklą. Ji turėtų padėti užmegzti arba palaikyti tinkamą bendradarbiavimą su atitinkamomis sektorinėmis JT įstaigomis ir Pasauline meteorologijos organizacija;
- (61) programai „Copernicus“ įgyvendinti Komisija prireikus turėtų pasitelkti Europos tarptautines organizacijas, su kuriomis ji jau yra nustačiusi partnerystes, visų pirma Europos kosmoso agentūrą, pastarajai pavesdama kurti, **koordinuoti, diegti ir tobulinti kosmoso komponentus, prireikus suteikti prieigą prie trečiųjų šalių duomenų** ir vykdyti specializuotas misijas, **jei jų nevykdo kiti subjektai**. Be to, Komisija turėtų pavesti EUMETSAT vykdyti specializuotas misijas **arba jų dalis ir prireikus suteikti prieigą prie dalyvavimo misijos duomenų** pagal jos kompetenciją ir įgaliojimus.

¹ OL L 309, 2013 11 19, p. 1–6.

- (61a) *Paslaugų srityje Komisija turėtų tinkamai naudotis Sąjungos agentūru, kaip antai Europos aplinkos agentūros, Europos jūrų saugumo agentūros, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros ir SATCEN teikiamais konkrečiais pajėgumais ir Europos investicijomis į jūrų aplinkos stebėsenos paslaugas per „Mercator Ocean“.* Saugumo srityje bus siekiama Sąjungos lygmens visapusiško požiūrio su vyriausiuoju įgaliotiniu. Komisijos Jungtinis tyrimų centras (JRC) aktyviai dalyvauja nuo GMES iniciatyvos pradžios ir remia pokyčius, susijusius su GALILEO ir kosmoso meteorologiniais reiškiniais. Pagal Reglamentą (ES) Nr. 9377/2014 JRC valdo programos „Copernicus“ ekstremaliųjų situacijų valdymo paslaugą ir „Copernicus“ žemės paviršiaus stebėsenos paslaugos pasaulinį komponentą; jis prisideda prie duomenų ir informacijos kokybės ir tinkamumo patikros, taip pat prie būsimos raidos. Įgyvendindama Programą Komisija turėtų toliau remtis JRC mokslinėmis bei techninėmis rekomendacijomis;
- (62) atsižvelgdama į Europos Parlamento ir Tarybos prašymus, 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 541/2014/ES, kuriuo nustatoma kosmoso stebėjimo ir sekimo rėmimo programa, Sąjunga nustatė kosmoso stebėjimo ir sekimo rėmimo programą (SST). Kosminės šiukšlės tapo didele grėsme kosmoso srities veiklos saugumui, saugai ir tvarumui. Todėl SST atlieka labai svarbų vaidmenį užtikrinant Programos komponentų tęstinumą ir jų indėlį į Sąjungos politiką. Siekdama taikyti kosminių šiukšlių plitimo prevencines priemones, SST padeda užtikrinti tvarią ir garantuotą prieigą prie kosmoso ir naudojimąsi juo – *tai bendras visuotinis tikslas. Šiomis aplinkybėmis SST galėtų padėti rengiant Europos Žemės orbitos valymo projektus;*
- (63) SST turėtų toliau gerinti SST pajėgumų veiklą ir didinti savarankiškumą. Tuo tikslu turėtų būti sukurtas autonominis Europos kosmoso objektų katalogas, grindžiamas SST jutiklių tinklo duomenimis. *Atitinkamai atvejais Sąjunga galėtų apsvarstyti galimybę suteikti prieigą prie kai kurių jo turimų duomenų nekomerciniais ir mokslinių tyrimų tikslais.* SST taip pat turėtų toliau remti SST paslaugų valdymą ir teikimą. Kadangi SST paslaugos yra orientuotos į naudotojus ■, reikėtų įdiegti tinkamus mechanizmus informacijai apie naudotojų poreikius, įskaitant susijusius su saugumu *ir aktualios informacijos perdavimu viešosioms institucijoms ir iš jų, rinkti, siekiant pagerinti sistemos veiksmingumą, kartu laikantis nacionalinės saugos ir saugumo politikos;*

- (64) SST paslaugos turėtų būti teikiamos remiantis Sąjungos bei valstybių narių bendradarbiavimu ir pasitelkiant turimas ir būsimas nacionalines ekspertines žinias bei įrenginius, taip pat bendradarbiaujant su Europos kosmoso agentūra arba Sąjungos sukurtus įrenginius. Turėtų būti įmanoma teikti finansinę paramą naujų SST jutiklių kūrimui. Pripažįstant SST konfidencialumą, nacionalinius jutiklius ir jų eksploatavimą, priežiūrą ir atnaujinimą, taip pat duomenų, naudojamų teikiant SST paslaugas, tvarkymą turėtų toliau kontroliuoti dalyvaujančios valstybės narės;
- (65) valstybėms narėms, kurioms nuosavybės teise priklauso tinkami SST pajėgumai arba kurios turi prieigą prie jų, turėtų būti suteikta galimybė drauge teikti SST paslaugas. Turėtų būti laikoma, kad pagal Sprendimą Nr. 541/2014/ES įsteigto SST konsorciumo veikloje dalyvaujančios valstybės narės atitinka šiuos kriterijus. Tos valstybės narės turėtų pateikti *vieną bendrą* pasiūlymą ir įrodyti, kad laikosi su eksploatacijos sąranka susijusių papildomų elementų. ■ Reikėtų nustatyti atitinkamas valstybių narių dalyvių atrankos ir organizavimo taisykles;
- (65a) *Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai siekiant apibrėžti išsamias valstybių narių dalyvavimo procedūras ir elementus. Jeigu bendro pasiūlymo nepateikiama arba jei Komisija mano, kad toks pasiūlymas neatitinka nustatytų kriterijų, Komisija gali pradėti antrąjį etapą dėl valstybių narių dalyvavimo. To antrojo etapo procedūros ir elementai turėtų apibrėžti apimamas orbitas ir jais turėtų būti atsižvelgiama į poreikį kuo labiau padidinti valstybių narių dalyvavimą SST paslaugų teikimo veikloje. Kai pagal šias procedūras ir elementus numatyta galimybė Komisijai atrinkti kelis pasiūlymus, kad jie apimtų visas orbitas, taip pat turėtų būti numatyti tinkami valstybių narių grupių koordinavimo mechanizmai ir veiksmingas sprendimas, apimantis visas SST paslaugas;*
- (66) įsteigus SST, ji turėtų atitikti veiklos papildomumo ir aukštos kokybės į naudotojus orientuotų SST paslaugų tęstinumo principus ir remtis geriausia patirtimi. Todėl reikėtų vengti nereikalingo SST dubliavimosi. Pertekliniais pajėgumais turėtų būti ■ užtikrintas SST paslaugų tęstinumas, kokybė *ir patikimumas*. Nereikalingo dubliavimosi turėtų padėti išvengti ekspertų grupės;
- (67) be to, SST turėtų *būti palanki* esamoms rizikos mažinimo priemonėms, pavyzdžiui, COPUOS ■ Kosminių šiukšlių kiekio mažinimo gairėms ir Ilgalaikio veiklos kosminėje

erdvėje tvarumo **gairių projektui** ar kitoms iniciatyvoms, kuriomis siekiama užtikrinti veiklos kosminėje erdvėje saugą, saugumą ir tvarumą. Siekdama, kad būtų sumažinta susidūrimų rizika, SST taip pat siektų sinergijos su kosminių šiukšlių aktyvaus šalinimo ir pasyvavimo priemonių iniciatyvomis. SST turėtų padėti užtikrinti, kad kosminė erdvė būtų naudojama ir tyrinėjama taikiais tikslais. Išaugęs kosmoso srities veiklos mastas gali turėti įtakos tarptautinėms eismo kosmose valdymo iniciatyvoms. Sąjunga turėtų stebėti tuos pokyčius ir gali į juos atsižvelgti atlikdama dabartinės **daugiametės finansinės programos** laikotarpio vidurio vertinimą;

- (68) **vykdant veiklą** SST, kosmoso meteorologinių reiškinių ir šalia Žemės skriejančių objektų srityje reikėtų atsižvelgti į bendradarbiavimą su tarptautiniais partneriais, visų pirma Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, tarptautinėmis organizacijomis ir kitomis trečiosiomis šalimis, visų pirma siekiant išvengti susidūrimų kosmose, taikyti kosminių šiukšlių plitimo prevencines priemones ir didinti parengtį ekstremalių kosmoso meteorologinių reiškinių ir šalia Žemės skriejančių objektų poveikiui;
- (69) Tarybos saugumo komitetas rekomendavo sukurti rizikos valdymo struktūrą, skirtą užtikrinti, kad įgyvendinant Sprendimą Nr. 541/2014/ES būtų tinkamai atsižvelgta į duomenų saugumo klausimus. Tuo tikslu ir atsižvelgdamos į jau atliktą darbą dalyvaujančios valstybės narės turėtų nustatyti tinkamas rizikos valdymo struktūras ir procedūras;
- (70) ekstremalūs ir dideli kosmoso meteorologiniai įvykiai gali kelti grėsmę piliečių saugai ir sutrikdyti kosminės ir antžeminės infrastruktūros eksploatavimą. Todėl pagal Programą turėtų būti **sukurtas** kosmoso meteorologijos **subkomponentas, kuriuo** būtų siekiama įvertinti kosmoso meteorologinių įvykių keliamą riziką ir atitinkamus naudotojų poreikius, didinti informuotumą apie kosmoso meteorologinių įvykių keliamą riziką, užtikrinti, kad būtų teikiamos į naudotojus orientuotos kosmoso meteorologinės paslaugos, taip pat pagerinti valstybių narių pajėgumus teikti kosmoso meteorologines paslaugas. Komisija turėtų teikti pirmenybę sektoriams, kuriuose turi būti teikiamos funkcinės kosmoso meteorologinės paslaugos, atsižvelgdama į naudotojų poreikius, riziką ir technologinį išbaigtumą. Ilguoju laikotarpiu gali būti atsižvelgiama ir į kitų sektorių poreikius. Paslaugoms Sąjungos lygmeniu pagal naudotojų poreikius teikti reikės tikslinės, koordinuotos ir nuolatinės mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros, siekiant remti kosmoso meteorologinių paslaugų raidą. Kosmoso meteorologinės paslaugos turėtų būti

teikiamos remiantis esamais nacionaliniais ir Sąjungos pajėgumais, taip pat sudarant sąlygas plačiu mastu dalyvauti valstybėms narėms, *Europos ir tarptautinėms organizacijoms* ir privačiajam sektoriui;

- (71) Komisijos baltojoje knygoje dėl Europos ateities¹, 27 ES valstybių narių valstybių ir vyriausybių vadovų parengtoje Romos deklaracijoje² ir keliuose Europos Parlamento rezoliucijose primenama, kad Europos Sąjungai tenka svarbus vaidmuo užtikrinant saugią, patikimą ir atsparią Europą, kuri galėtų spręsti tokius uždavinius, kaip regioniniai konfliktai, terorizmas, kibernetinės grėsmės ir didėjantis migracijos spaudimas. Saugi ir garantuota prieiga prie palydovinio ryšio yra būtina saugumo subjektų priemonė, o šių pagrindinių saugumo išteklių telkimas ir dalijimasis jais Sąjungos lygmeniu stiprina Sąjungą, kuri saugo savo piliečius;
- (72) 2013 m. gruodžio 19–20 d. Europos Vadovų Taryba³ savo išvadose palankiai įvertino tai, kad, palydovinio ryšio srityje glaudžiai bendradarbiaujant valstybėms narėms, Komisijai ir Europos kosmoso agentūrai, rengiamasi naujos kartos vyriausybiniam palydoviniam ryšiui (GOVSATCOM). GOVSATCOM taip pat buvo įvardytas kaip vienas iš 2016 m. birželio mėn. Visuotinės Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategijos elementų. GOVSATCOM turėtų prisidėti prie ES atsako į hibridines grėsmes, paremti ES jūrų strategiją ir ES Arkties politiką;
- (73) GOVSATCOM yra į naudotojus orientuota programa, turinti didelį saugumo aspektą. Naudojimo scenarijai gali būti *atitinkamų subjektų* analizuojami atsižvelgiant į tris pagrindines grupes: *i)* krizių valdymą, kuris gali apimti civilines ir karines bendras saugumo ir gynybos misijas ir operacijas, gaivalines ir žmogaus sukeltas nelaimes, humanitarines krizes ir ekstremaliąsias situacijas jūroje; *ii)* stebėjimą, kuris gali apimti sienų stebėjimą, pasienio stebėjimą, jūrų sienos stebėjimą, jūrų stebėjimą, neteisėtos prekybos stebėjimą, ir *iii)* pagrindinę infrastruktūrą, kuri gali apimti diplomatinį tinklą, policijos ryšius, *skaitmeninę infrastruktūrą (pvz., duomenų centrus, serverius)*, ypatingos

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/white_paper_on_the_future_of_europe_en.pdf

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/intm/146072.pdf

³ EUCO 217/13.

svarbos infrastruktūros objektus (pvz., energetikos, transporto, vandens barjerų, pvz., užtvankų) ir kosmoso infrastruktūrą;

- (73a) ***GOVSATCOM pajėgumai ir paslaugos bus naudojami saugumo ir saugos požiūriu svarbioms Sąjungos ir valstybių narių subjektų misijoms ir veiksams. Todėl reikalingas tinkamas savarankiškumo nuo trečiųjų šalių (trečiųjų valstybių ir trečiųjų šalių subjektų) lygis, tai apima visus GOVSATCOM elementus, pvz., kosmoso ir antžemines technologijas komponento, posistemio ir sistemos lygmeniu, gamybos pramonės šakas, kosmoso sistemų savininkus ir operatorius, antžeminės sistemos komponentų fizinę vietą;***
- (74) palydoviniai ryšiai yra riboti ištekliai, kuriuos riboja palydoviniai pajėgumai, dažnis ir geografinė aprėptis. Todėl, kad būtų ekonomiškai efektyvu ir būtų galima pasinaudoti masto ekonomija, GOVSATCOM reikia kuo labiau suderinti įgaliotųjų naudotojų GOVSATCOM srities poreikius ir pasiūlą pagal GOVSATCOM sutartis dėl palydovinių pajėgumų ir paslaugų. Kadangi tiek paklausa, tiek potenciali pasiūla laikui bėgant keičiasi, GOVSATCOM paslaugas reikia nuolat stebėti ir lanksčiai koreguoti; █
- (75) veiklos reikalavimai bus nustatyti remiantis naudojimo scenarijų analize. Remiantis šiais veiklos reikalavimais, derinamais su saugumo reikalavimais, turėtų būti parengtas paslaugų portfelis. Paslaugų portfelyje turėtų būti nustatytos pagrindinės teiktinos paslaugos, kurios turėtų būti teikiamos pasitelkus GOVSATCOM. Siekiant išlaikyti geriausią paklausos ir teikiamų paslaugų suderinamumą, gali reikėti reguliariai atnaujinti GOVSATCOM paslaugų portfelį;
- (76) pirmajame GOVSATCOM etape (maždaug iki 2025 m.) ***bus naudojami*** esami pajėgumai. ***Tokiomis aplinkybėmis Komisija turėtų pirkti ES GOVSATCOM pajėgumus iš valstybių narių, turinčių nacionalinių sistemų ir kosmoso pajėgumų, taip pat iš komercinių palydovinių ryšių ar paslaugų teikėjų, atsižvelgdama į esminius Sąjungos saugumo interesus.*** Šiame pirmajame etape paslaugos bus pradėtos teikti taikant pakopinį principą █. Jei pirmajame etape atlikus išsamią būsimos pasiūlos ir paklausos analizę paaiškėtų, kad tokio požiūrio nepakanka didėjančiai paklausai patenkinti, gali būti priimtas sprendimas pereiti prie antrojo etapo ir sukurti papildomą specialią kosmoso infrastruktūrą arba pajėgumus įgyvendinus vieną ar kelias viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės iniciatyvas, pvz., su Sąjungos palydovų operatoriais;

- (77) siekiant optimizuoti turimus palydovinio ryšio išteklius, užtikrinti prieigą tokiomis nenumatytomis aplinkybėmis, kaip gaivalinės nelaimės, ir užtikrinti veiklos veiksmingumą ir trumpalaikį apsisukimą, reikia **būtinu antžeminio segmento (Centro ir galimai kito antžeminio elemento)**. **Pastarasis** turėtų būti sukurtas atsižvelgiant į veiklos ir saugumo reikalavimus. Siekiant sumažinti riziką, **Centras** gali būti sudarytas iš kelių fizinių vietų. Gali prireikti **kitų** antžeminio segmento elementų, tokių kaip pamatinės stotys;
- (78) naudotojų įranga palydovinio ryšio naudotojams yra labai svarbi veiklos sąsaja. ES GOVSATCOM metodas **turėtų suteikti** daugumai naudotojų **galimybę** esamą naudotojų įrangą naudoti ir GOVSATCOM paslaugoms ■ ;
- (79) siekiant veiklos veiksmingumo, naudotojai nurodė, kad svarbu siekti naudotojų įrangos sąveikumo ir turėti naudotojų įrangą, kuri gali būti naudojama su įvairiomis palydovinėmis sistemomis. Šioje srityje gali prireikti mokslinių tyrimų ir plėtros;
- (80) įgyvendinimo lygmeniu užduotys ir atsakomybė turėtų būti paskirstytos specializuotiems subjektams, pavyzdžiui, Europos gynybos agentūrai, Europos išorės veiksmų tarnybai, Europos kosmoso agentūrai, Agentūrai ir kitoms Sąjungos agentūroms, siekiant užtikrinti, kad jie atliktų savo pagrindinį vaidmenį, ypač kalbant apie aspektus, susijusius su naudotojais;
- (81) kompetentinga GOVSATCOM institucija atlieka svarbų vaidmenį stebėdama, ar naudotojai ir kiti nacionaliniai subjektai, kurie dalyvauja GOVSATCOM veikloje, laikosi dalijimosi ištekliais ir prioritetų nustatymo taisyklių ir saugumo procedūrų pagal saugumo reikalavimus. Valstybė narė, kuri nėra paskyrusi kompetentingos GOVSATCOM institucijos, turėtų bet kuriuo atveju paskirti kontaktinį centrą, atsakingą už bet kokio nustatyto trikdžio, darančio neigiamą poveikį GOVSATCOM, pašalinimą;
- (81a) valstybės narės, Taryba, Komisija ir EIVT gali tapti GOVSATCOM dalyvėmis, jei jos nuspręstų suteikti įgaliojimus GOVSATCOM naudotojams arba galimybę naudotis pajėgumais, infrastruktūros objektais ar įrenginiais. Atsižvelgiant į tai, kad valstybės narės gali pasirinkti, ar suteikti leidimą GOVSATCOM naudotojams, ar suteikti galimybę naudotis pajėgumais, infrastruktūros objektais ar įrenginiais, valstybės narės negali būti įpareigos tapti GOVSATCOM dalyvėmis arba patalpinti savo teritorijoje GOVSATCOM infrastruktūrą. Todėl programos GOVSATCOM komponentas nedaro poveikio valstybių narių teisei nedalyvauti GOVSATCOM veikloje, be kita ko, pagal jos**

nacionalinę teisę arba konstitucinius reikalavimus, susijusius su politikos sritimis, kurios susijusios su nuostatomis laikytis neutraliteto ir neprisijungti prie karinių aljansų;

- (82) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su pagal GOVSATCOM teikiamų paslaugų veiklos reikalavimais. Tai suteiks Komisijai galimybę apibrėžti su krizių valdymu, stebėjimu ir ypatingos svarbos infrastruktūros objektų valdymu, įskaitant diplomatinius ryšių tinklus, susijusių naudojimo scenarijų technines specifikacijas. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011;
- (83) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su GOVSATCOM paslaugų portfeliu. Tai suteiks Komisijai galimybę apibrėžti ypatumus, įskaitant geografinę aprėptį, dažnį, dažnių juostos plotį, naudotojų įrangą ir saugumo elementus. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011;
- (84) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su dalijimosi sutelktais GOVSATCOM palydovinio ryšio pajėgumais ir prioritetų nustatymo taisyklėmis. ***Apibrėždama dalijimosi ištekliais ir prioritetų nustatymo taisykles***, Komisijai ***turėtų*** atsižvelgti į veiklos ir saugumo reikalavimus, taip pat į rizikos analizę ir numatomus GOVSATCOM dalyvių poreikius. ***Nors GOVSATCOM paslaugos GOVSATCOM naudotojams iš esmės turėtų būti teikiamos nemokamai, jei atliekant tą analizę padaroma išvada, kad trūksta pajėgumų, ir siekiant išvengti rinkos iškreipimo, kaip tų išsamių dalijimosi ir prioritetų nustatymo taisyklių dalis galėtų būti parengta kainodaros politika.*** Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011;
- (85) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, susiję su GOVSATCOM antžeminio segmento infrastruktūros vietos nustatymu. Tai suteiks Komisijai galimybę atsižvelgti į veiklos ir saugumo reikalavimus, ***taip pat į esamą infrastruktūrą*** atrenkant tokias vietas. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011;

-
- (87) Reglamentu (ES) Nr. 912/2010 įsteigta Sąjungos agentūra, vadinama Europos GNSS agentūra, galinti valdyti tam tikrus GALILEO ir EGNOS palydovinės navigacijos programų aspektus. Šiame reglamente visų pirma numatyta, kad Europos GNSS agentūrai bus pavestos naujos užduotys, susijusios ne tik su GALILEO ir EGNOS, bet ir su kitais Programos komponentais, ypač saugumo akreditavimu. Todėl Europos GNSS agentūros pavadinimas, užduotys ir organizaciniai aspektai turi būti atitinkamai pritaikyti;
- (87a) *Agentūros būstinė yra Prahoje, kaip nustatyta Sprendimu 2010/803/ES. Agentūros užduočių vykdymo tikslais Agentūros darbuotojai galėtų dirbti viename iš GALILEO arba EGNOS antžeminių centrų, nurodytų Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/413 arba (ES) 2017/1406, Programos veiklai, kuri numatyta atitinkamame susitarime, vykdyti. Be to, kad Agentūra veiktų kuo veiksmingiau ir efektyviau, ribotas darbuotojų skaičius galėtų būti paskirtas į vietas skyrius vienoje ar keliose valstybėse narėse. Dėl darbuotojų buvimo ne Agentūros ar GALILEO ir EGNOS būstinėse pagrindinė Agentūros veikla neturėtų būti perkeliama į tokius vietinius skyrius;*
- (88) atsižvelgiant į išplėstą jos aprėptį, o tai nebebus tik GALILEO ir EGNOS, Europos GNSS *agentūros pavadinimas* nuo šiol turėtų būti *pakeistas*. Vis dėlto Agentūra turėtų užtikrinti Europos GNSS agentūros veiklos tęstinumą, taip pat tęstinumą teisių ir pareigų, darbuotojų bei priimtų sprendimų galiojimo atžvilgiu;
- (89) atsižvelgiant į Agentūros įgaliojimus ir Komisijos vaidmenį įgyvendinant Programą, tikslinga numatyti, kad kai kurie Administracinės valdybos sprendimai nebūtų priimami be palankaus Komisijos atstovų balsavimo;
- (90) nedarant poveikio Komisijos įgaliojimams, Administracinė valdyba, Saugumo akreditavimo valdyba ir vykdomasis direktorius savo pareigas vykdo nepriklausomai ir veikia vadovaudamiesi viešuoju interesu;
- (91) įmanoma ir iš tiesų tikėtina, kad kai kurie Programos komponentai bus grindžiami konfidencialaus pobūdžio arba su saugumu susijusios nacionalinės infrastruktūros naudojimu. Šiuo atveju dėl nacionalinio saugumo būtina nustatyti, kad Administracinės valdybos ir Saugumo akreditavimo valdybos posėdžiuose dalyvautų ■ valstybių narių ■ atstovai *ir Komisijos atstovai pagal principą „būtina žinoti“*. *Administracinei valdybai balsuojant gali dalyvauti tik* tų valstybių narių, kurioms priklauso tokia infrastruktūra,

atstovai ir Komisijos atstovas. Administracinės valdybos ir Saugumo akreditavimo valdybos darbo tvarkos taisyklėse turėtų būti apibrėžti atvejai, kuriais gali būti taikoma ši procedūra;

- (94) pagal 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros 22 ir 23 punktus Programą reikia įvertinti remiantis informacija, surinkta taikant konkrečius stebėsenos reikalavimus, kartu išvengiant pernelyg didelio reguliavimo ir administracinės naštos, ypač valstybėms narėms. Kai tinkama, tokie reikalavimai gali apimti išmatuojamus rodiklius, naudojamus kaip Programos poveikio vertinimo pagrindas;
- (94a) numatoma, kad „Copernicus“ ir GALILEO grindžiamų paslaugų naudojimas turės didelį poveikį visai Europos ekonomikai. Vis dėlto, atrodo, kad šiuo metu vyrauja ad hoc matavimai ir atvejų tyrimai. Komisija, pasitelkusi Eurostatą, turėtų apibrėžti atitinkamus statistinius vertinimus ir rodiklius, kurie sudarytų sistemingo ir autoritetingo ES kosmoso veiklos poveikio stebėsenos pagrindą;*
- (95) Siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011. *Komisijai turėtų padėti Komitetas, kuris turėtų būti sušaukiamas į posėdžius tam tikra sudėtimi;*
- (95a) kadangi Programos komponentai yra orientuoti į naudotojus, jiems įgyvendinti it plėtoti būtinas nuolatinis ir veiksmingas naudotojų dalyvavimas, visų pirma apibrėžiant ir tvirtinant paslaugų reikalavimus. Siekiant padidinti naudotojams teikiamą vertę, jų indėlis turėtų būti aktyviai skatinamas nuolat konsultuojantis su galutiniais Sąjungos valstybių narių viešojo ir privataus sektoriaus naudotojais ir, jei tinkama, su tarptautinėmis organizacijomis. Tuo tikslu turėtų būti įsteigta darbo grupė („Naudotojų forumas“), kad ji padėtų Programos komitetui nustatyti naudotojų reikalavimus, patikrinti paslaugos atitiktį reikalavimams ir nustatyti teikiamų paslaugų trukumus. Komiteto darbo tvarkos taisyklėse turėtų būti nustatytas tos darbo grupės sudarymas, kad būtų atsižvelgta į kiekvieno komponento ir kiekvienos paslaugos jo sudėtyje ypatumus. Kai įmanoma, valstybės narės turėtų prisidėti prie Naudotojų forumo, remdamosi sistemingomis ir suderintomis naudotojų konsultacijomis nacionaliniu lygmeniu;*

- (96) siekiant patikimo viešojo valdymo reikia, kad Programos valdymas būtų vientisas, sprendimai būtų priimami greičiau ir būtų sudarytos vienodos galimybės gauti informaciją, o subjektų, kuriems pavestos su šia programa susijusios užduotys, atstovams **galėtų būti leista** stebėtojų teisėmis dalyvauti komiteto, įsteigto taikant Reglamentą (ES) Nr. 182/2011, darbe. Dėl tų pačių priežasčių su Sąjunga tarptautinį susitarimą **dėl Programos, jos komponentų arba subkomponentų sudariusiems** trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų **atstovams galėtų būti leista** dalyvauti komiteto veikloje, laikantis saugumo apribojimų ir tokia susitarime nustatytų sąlygų. Subjektų, kuriems pavestos su Programa susijusios užduotys, trečiųjų valstybių ir tarptautinių organizacijų atstovai neturi teisės dalyvauti komiteto balsavimo procedūroje. **Stebėtojų ir ad hoc dalyvių dalyvavimo sąlygos turėtų būti nustatytos komitetų darbo tvarkos taisyklėse;**
- (97) siekiant užtikrinti veiksmingą Programos pažangos siekiant jos tikslų vertinimą, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais iš dalies keičiamas X priedas, siekiant peržiūrėti arba papildyti rodiklius, jei manoma, kad tai būtina, ir papildyti šį reglamentą nuostatomis dėl stebėsenos ir vertinimo sistemos sukūrimo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (98) kadangi šio reglamento tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti, nes tam reikia daugiau finansinių ir techninių pajėgumų, nei jų gali skirti atskira valstybė narė, ir kadangi dėl jo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (99) **siekiant užtikrinti vienodas Programos saugumo reikalavimų įvykdymo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011. Valstybės narės**

turėtų turėti galimybę maksimaliai kontroliuoti programos saugumo reikalavimų laikymąsi. Priimdama įgyvendinimo aktus programos saugumo srityje, Komisijai turėtų padėti komitetas, sudarytas iš valstybių narių atstovų, kurie susitinka tam skirtame saugumo srities formate. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal Reglamente (ES) Nr. 182/2011 nurodytą nagrinėjimo procedūrą. Atsižvelgiant į jautrius saugumo aspektus, pirmininkas turėtų stengtis rasti sprendimus, kuriems pritartų kuo daugiau komiteto narių. Tais atvejais, kai komitetas nepateikia nuomonės, Komisija neturėtų priimti įgyvendinimo aktų, kuriais būtų nustatyti bendrieji programos saugumo reikalavimai,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

1. Šiuo reglamentu nustatoma Sąjungos kosmoso programa (toliau – Programa). Jame nustatomi programos tikslai, 2021–2027 m. biudžetas, Sąjungos finansavimo formos ir tokio finansavimo teikimo taisyklės, taip pat programos įgyvendinimo taisyklės.
2. Šiuo reglamentu įsteigiama Europos Sąjungos kosmoso programos agentūra (toliau – Agentūra), kuri pakeičia Reglamentu (ES) Nr. 912/2010 įsteigtą Europos GNSS agentūrą, ir perima jos teises bei pareigas, ir nustatomos Agentūros veiklos taisyklės.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- (0) ***kosmoso stebėjimo ir sekimo sistema– antžeminių ir kosminių jutiklių tinklas, galintis stebėti ir sekti kosminius objektus, taip pat tvarkymo pajėgumai, kuriais siekiama teikti duomenis, informaciją ir teikti paslaugas, susijusias su kosminiais objektams, skriejantiems aplink Žemę;***
- (1) erdvėlavis – ***orbitoje skriejantis objektas, sukurtas konkrečiai funkcijai ar misijai atlikti (pavyzdžiui, ryšių, navigacijos arba Žemės stebėjimo), įskaitant palydovų paleidimo įrenginio viršutinės dalis ir grįžtamąją erdvėlavimo dalį. Erdvėlavis, nebegalintis vykdyti numatytos misijos, laikomas neveikiančiu. Erdvėlavis, kuris yra atsarginis arba parengties būsenos (laukiama galimo reaktyvavimo), laikomas veikiančiu;***
- (2) kosmoso meteorologiniai įvykiai – natūralūs kosminės aplinkos pokyčiai ***ant Saulės ir aplink Žemę. Kosmoso meteorologinių reiškinių poveikis apima Saulės energijos daleles, Saulės vėjo pokyčius, vainikinės masės išsiveržimus, geomagnetines audras ir dinamikas, spinduliuotės audras ir jonosferos trikdžius, galinčius paveikti Žemę ir kosmoso infrastruktūrą;***
- (3) šalia Žemės skriejantys objektai – natūralūs Saulės sistemoje esantys objektai, kurie ***priartėja prie Žemės;***

- (4) kosminis objektas – be kuris dirbtinis objektas kosminėje erdvėje;
- (5) informuotumas apie padėtį kosmose (SSA) – kompleksinis *požiūris, apimantis* pagrindinių kosmoso pavojų, *įskaitant kosminių objektų* susidūrimus, *susiskaidymus ir jų pakartotinį patekimą į Žemės atmosferą*, kosmoso meteorologinių reiškinių ir šalia Žemės skriejančių objektų *išsamų pažinimą ir suvokimą*;
- (6) derinimo operacija – ES biudžeto lėšomis remiami veiksmai, įskaitant atliekamus derinimo priemonėmis pagal Finansinio reglamento 2 straipsnio 6 dalį, kuriais negražintinos paramos formos ir (arba) ES biudžeto finansinės priemonės *ir (arba) biudžeto garantijos* derinamos su plėtros ar kitų viešųjų finansų įstaigų, taip pat komercinių finansų įstaigų ir investuotojų teikiamos gražintinos paramos formomis;
- (7) teisės subjektas – fizinis ar juridinis asmuo, įsteigtas ir tokiu pripažįstamas pagal nacionalinę teisę, Sąjungos teisę arba tarptautinę teisę, turintis juridinio asmens statusą ir galintis veikdamas savo vardu naudotis teisėmis ir turėti pareigų, arba juridinio asmens statuso neturintis subjektas pagal Finansinio reglamento 197 straipsnio 2 dalies c punktą;
- (8) trečioji valstybė – valstybė, kuri nėra Sąjungos valstybė narė;
- (9) SST informacija – gavėjui suprantami apdoroti SST duomenys;
- (10) SST duomenys – SST jutiklių nustatyti kosminių objektų, *įskaitant kosmines šiukšles*, fiziniai parametrai arba kosminių objektų orbitos parametrai, gauti iš SST jutiklių stebėjimo, vykdyto pagal kosmoso stebėjimo ir sekimo (SST) komponentą, rezultatų;
- (11) atgalinis ryšys – paslauga, kuria prisidedama prie visuotinės orlaivių stebėsenos, kurią apibrėžė Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija, paslaugos;
- (12) programos „Copernicus“ palydovai „Sentinel“ – programos „Copernicus“ specialūs palydovai, erdvėlaiviai ar erdvėlaivių naudingieji kroviniai, naudojami Žemei stebėti iš kosmoso;
- (13) programos „Copernicus“ duomenys – palydovų „Sentinel“ teikiami duomenys, įskaitant jų metaduomenis;
- (14) programos „Copernicus“ trečiųjų šalių duomenys *ir informacija* – pagal programą „Copernicus“ leidžiami naudoti *arba pateikiami naudoti erdviniai duomenys ir informacija*, gauti ne iš palydovų „Sentinel“, o iš kitų iš šaltinių;

- (14a) *programos „Copernicus“ paslaugos – pagal Programą finansuojamos visuotinės svarbos paslaugos, turinčios pridėtinę vertę ir atitinkančios bendrus Sąjungos ir valstybių narių interesus. Šios paslaugos Žemės stebėjimo duomenis, in situ duomenis ir kitus papildomus duomenis paverčia apdorota, apibendrinta ir paaiškinta informacija, pritaikyta „Copernicus“ naudotojų poreikiams;*
- (15) programos „Copernicus“ *in situ* duomenys – iš antžeminių, jūros arba oro jutiklių gaunami stebėjimo ir informaciniai bei papildomi duomenys, dėl kurių naudojimo išduota licencija arba kurie numatyti naudoti programai „Copernicus“;
- (16) programos „Copernicus“ informacija – programos „Copernicus“ paslaugų sukurta informacija, gauta tvarkant arba modeliuojant duomenis, įskaitant jos metaduomenis;
- (17) patikos subjektas – nuo Komisijos ar trečiosios šalies nepriklausomas teisės subjektas, kuriam Komisija ar ta trečioji šalis siunčia duomenis patikimai saugoti ir tvarkyti;
- (18) kosminės šiukšlės – nebeveikiantys ar jokios konkrečios funkcijos nebeatliekantys kosminiai objektai, įskaitant erdvėlaivius arba jų nuolaužas ar dalis, esantys Žemės orbitoje ar pakartotinai patenkantys į atmosferą, įskaitant raketų, dirbtinių palydovų ar neaktyvių dirbtinių palydovų dalis;
- (19) SST jutiklis – prietaisas arba prietaisų junginys, antžeminiai ar kosminiai radarai, lazeriai ir teleskopai, kuriais galima *vykdyti kosmoso stebėjimą ir sekimą bei* matuoti kosminių objektų fizinius parametrus, pavyzdžiui, dydį, vietą ir greitį;
- (19a) *GOVSATCOM dalyvės – valstybės narės, Taryba, Komisija ir EIVT bei Sąjungos agentūros, trečiosios šalys ir tarptautinės organizacijos, jeigu tokios agentūros, trečiosios šalys ir tarptautinės organizacijos yra gavusios atitinkamą leidimą;*
- (20) vyriausybinių palydovinio ryšio (GOVSATCOM) naudotojas – Sąjungos arba valstybės narės viešojo sektoriaus institucija, subjektas, kuriam pavesta vykdyti viešosios valdžios funkcijas, arba tinkamai įgaliotas fizinis ar juridinis asmuo, kuriam patikėtos užduotys, susijusios su saugumui svarbių misijų, veiksmų ir infrastruktūrų priežiūra bei valdymu;
- (20a) *GOVSATCOM centras – operatyvinis centras, kurio pagrindinė funkcija – saugiai sujungti GOVSATCOM naudotojus su GOVSATCOM pajėgumų ir paslaugų teikėjais ir tokiu būdu bet kuriuo metu optimizuoti pasiūlą ir paklausą;*

- (21) GOVSATCOM naudojimo scenarijus – veiksmų scenarijus konkrečioje aplinkoje, kurioje
reikalingos GOVSATCOM paslaugos;
- (21a) *ES išslaptinta informacija (ESI)* – bet kuri informacija arba medžiaga, kuriai suteikta ES slaptumo žyma ir kurią neteisėtai atskleidus galėtų būti padaryta tam tikro dydžio žala Europos Sąjungos arba vienos ar kelių valstybių narių interesams;
- (22) neskelbtina neišslaptinta informacija – neišslaptinta informacija, *apibrėžta Komisijos sprendimo (ES, Euratomas) 2015/443 9 straipsnyje, kuriuo nustatomas įpareigojimas apsaugoti neskelbtiną neišslaptintą informaciją, taikomą tik Europos Komisijai, taip pat Sąjungos agentūroms ir įstaigoms, kurios pagal teisės aktus privalo taikyti Komisijos saugumo taisykles;*
- (23) programos „Copernicus“ naudotojai –
pagrindiniai programos „Copernicus“ naudotojai, kurie naudojami programos „Copernicus“ duomenimis ir programos „Copernicus“ informacija ir kuriems tenka papildoma funkcija valdyti programos „Copernicus“ raidą, yra Sąjungos institucijos bei įstaigos ir Europos nacionalinės arba regioninės viešosios įstaigos *Sąjungoje arba programoje „Copernicus“ dalyvaujančiose valstybėse*, kurioms patikėta teikti viešąsias paslaugas, susijusias su *civilinės viešosios politikos, be kita ko*, aplinkos, civilinės saugos, saugos, *įskaitant infrastruktūros saugą*, ar saugumo politikos apibrėžimu, įgyvendinimu, vykdymo užtikrinimu ar stebėseną;
kiti programos „Copernicus“ naudotojai – naudotojai, kurie naudojami programos „Copernicus“ duomenimis ir programos „Copernicus“ informacija, visų pirma mokslinių tyrimų ir švietimo organizacijos, komercinės ir privačios įstaigos, labdaros organizacijos, nevyriausybinės organizacijos ir tarptautinės organizacijos;
- (24) *programoje „Copernicus“ dalyvaujančios valstybės – trečiosios šalys, kurios finansiškai prisideda prie programos „Copernicus“ ir dalyvauja jos veikloje pagal su Sąjunga sudarytą tarptautinį susitarimą.*

3 straipsnis

Programos komponentai

Programą sudaro šie komponentai:

- a) civilinių institucijų kontroliuojama autonominė civilinė globali palydovinė navigacijos sistema (GNSS), kurią sudaro palydovų sistema ir antžeminių centrų be stočių tinklas, teikianti padėties nustatymo, navigacijos ir laiko **nustatymo** paslaugas, į kurią yra integruoti saugumo poreikiai ir reikalavimai (toliau – GALILEO);
- b) **civilinių institucijų kontroliuojama civilinė** regioninė palydovinės navigacijos sistema, kurią sudaro antžeminiai centrai ir stotys ir keletas atsakiklių, įrengtų geosinchroniniuose palydovuose, ir kuri sustiprina ir koreguoja GALILEO ir kitų GNSS siunčiamus atvirusius signalus, *inter alia*, skirtus oro eismo valdymo ir oro navigacijos tarnyboms ir **kitoms transporto sistemoms** (toliau – Europos geostacionarinė navigacinė tinklo sistema arba EGNOS);
- c) civilinių institucijų kontroliuojama **operatyvinė** autonominė **civilinė** į naudotojus orientuota Žemės stebėjimo sistema, **grindžiama esamais nacionaliniais ir Europos pajėgumais**, teikianti geografinės informacijos duomenis ir paslaugas, kurią sudaro palydovai, antžeminė infrastruktūra, duomenų ir informacijos apdorojimo įranga ir paskirstymo infrastruktūra, **remiantis išsamia nemokamų ir atvirų duomenų politika**, į kurią **atitinkamais atvejais** yra integruoti saugumo poreikiai ir reikalavimai (toliau – „Copernicus“);
- d) kosmoso stebėjimo ir sekimo sistema, kurios tikslas – pagerinti, valdyti ir teikti duomenis, informaciją ir paslaugas, susijusias su **kosminių objektų**, skriejančių Žemės orbitoje, stebėjimu ir sekimu (toliau – SST **subkomponentas**) ir kurią papildo stebėjimo parametrai, susiję su kosmoso meteorologinių įvykių (toliau – SWE **subkomponentas**), ir šalia Žemės skriejančių objektų, artėjančių prie Žemės, keliamos rizikos **stebėsena** (informuotumas apie padėtį kosmose, toliau – SSA);
- e) **civilinių ir vyriausybinių institucijų kontroliuojama** palydovinio ryšio paslauga, kuria sudaromos sąlygos Sąjungos ir valstybių narių valdžios institucijoms, valdančioms saugumui svarbias misijas ir infrastruktūras, teikti palydovinio ryšio pajėgumus ir paslaugas (toliau – GOVSATCOM).

Programoje **numatytos papildomos** priemonės, užtikrinančios veiksmingą prieigą prie kosmoso vykdant Programą ir skatinančios inovatyvų **ir konkurencingą Europos kosmoso sektorių, pradinės ir galutinės grandies sektorius, Sąjungos kosmoso ekosistemos stiprinimą ir Sąjungos, kaip pasaulinio masto veikėjos, vaidmens stiprinimą.**

1. Bendrieji Programos tikslai:

- a) nepertraukiamai ir, kai įmanoma, pasauliniu lygiu teikti arba prisidėti teikiant kokybiškus ir naujausius ir, kai tinkama, saugius kosmoso srities duomenis, informaciją ir paslaugas, atitinkančius esamus ir būsimus poreikius ir galinčius *remti Sąjungos politikos prioritetus ir susijusį įrodymais grindžiamą ir nepriklausomą sprendimų priėmimą, inter alia, klimato kaitos, transporto ir saugumo klausimais* ;
- b) užtikrinti kuo didesnę socialinę ir ekonominę naudą, *visų pirma stiprinant inovatyvių ir konkurencingų Europos pradinės ir galutinės grandies sektorių plėtrą, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones ir veiklą pradedančias įmones, tokiu būdu sudarant sąlygas ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui Sąjungoje ir skatinant kuo platesnį Programos komponentų teikiamų duomenų, informacijos ir paslaugų įsisavinimą ir naudojimą Sąjungoje ir už jos ribų; kartu užtikrinant sąveiką ir papildomumą su Sąjungos mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veikla, vykdoma pagal programos „Europos horizontas“ reglamentą;*
- c) didinti Sąjungos ir jos valstybių narių *saugą* bei saugumą ir stiprinti jos **■** savarankiškumą, visų pirma technologijų srityse **■** ;
- d) remti Sąjungos kaip *globalios* veikėjos kosmoso sektoriuje vaidmenį, *skatinti tarptautinį bendradarbiavimą, stiprinti Europos kosmoso diplomatiją, be kita ko, puoselėjant abipusiškumo ir sąžiningos konkurencijos principus*, ir stiprinti jos vaidmenį sprendžiant pasaulinius uždavinius ir remiant pasaulines iniciatyvas **■** tvaraus vystymosi srityje ir didinant informuotumą apie kosmosą kaip bendrą žmonijos paveldą;
- e) *didinti visos kosminėje erdvėje vykdomos veiklos, susijusios su kosminių objektų ir kosminių šiukšlių platinimu, taip pat kosminės aplinkos saugą, saugumą ir tvarumą, įgyvendinant atitinkamas priemones, įskaitant technologijų, kurias naudojant būtų galima naudotis erdvėlaiviams pasibaigus eksploatavimo laikui ir kosminių šiukšlių šalinimui, kūrimą ir diegimą.*

(6a) *Tarptautinis bendradarbiavimas nepaprastai svarbus ir esminis Europos kosmoso strategijos elementas siekiant skatinti Sąjungos kaip pasaulinio masto veikėjos kosmoso sektoriuje vaidmenį. Komisija panaudos Programą, siekdama prisidėti prie tarptautinių pastangų ir gauti naudos iš jų vykdydama kosmoso diplomatijos iniciatyvas, kuriomis siekiama tarptautiniu mastu skatinti Europos technologijas ir pramonę (pavyzdžiui, rengdama dvišalius dialogus, pramonės seminarus, teikdama paramą MVI tarptautinimui) ir sudaryti palankesnes sąlygas patekti į tarptautines rinkas bei skatinti sąžiningą konkurenciją, taip pat pasitelkdama ekonominės diplomatijos iniciatyvas. Europos kosmoso diplomatijos iniciatyvos turėtų būti visiškai suderintos su esamomis ES politikos kryptimis, prioritetais ir priemonėmis ir jas papildyti, o Sąjungai tenka svarbus vaidmuo kartu su Sąjungos valstybėmis narėmis ir toliau pirmauti tarptautinėje arenoje.*

2. Specialieji programos tikslai yra šie:

- a) GALILEO ir EGNOS: teikti *ilgalaikės* pačias moderniausias ir **■** saugias padėties nustatymo, navigacijos ir laiko nustatymo paslaugas, *kartu užtikrinant šių paslaugų tęstinumą ir patikimumą*;
- b) „Copernicus“: ilguoju laikotarpiu *tvariu pagrindu* teikti tikslus ir patikimus Žemės stebėjimo duomenis, informaciją *ir paslaugas, įtraukiant kitus duomenų šaltinius* kuria remiamas Sąjungos ir jos valstybių narių *naudotojų poreikiais grindžiamos* politikos ir veiksmų *formavimas*, įgyvendinimas ir stebėseną;
- c) informuotumas apie padėtį kosmose (SSA): stiprinti SST pajėgumus stebėti, sekti ir identifikuoti kosminius objektus *ir kosmines šiukšles siekiant toliau didinti SST pajėgumų veiklos rezultatus ir autonomiją Sąjungos lygmeniu, teikti kosmoso meteorologines paslaugas* ir planuoti bei jungti į tinklą valstybių narių su šalia Žemės skriejančiais objektais susijusius pajėgumus;
- d) GOVSATCOM: užtikrinti *GOVSATCOM naudotojams* galimybę ilgą laiką naudotis patikimomis, saugiomis ir ekonomiškai efektyviomis palydovinio ryšio paslaugomis;
- e) *remti* savarankiškus, saugius ir ekonomiškai efektyvius prieigos prie kosmoso pajėgumus, *atsižvelgiant į esminius Sąjungos saugumo interesus*;

- f) *skatinti stiprios Sąjungos kosmoso ekonomikos plėtrą, be kita ko, remiant kosmoso ekosistemą ir stiprinant Sąjungos konkurencingumą, inovacijas, verslumą, įgūdžius ir pajėgumų didinimą visoje valstybėse narėse ir Sąjungos regionuose, ypatingą dėmesį skiriant mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir veiklą pradedančioms įmonėms arba* aktyviems ar norintiems tapti aktyviais tame sektoriuje juridiniams ir fiziniams asmenims ■ .

5 straipsnis

Prieiga prie kosmoso

1. Pagal šią Programą remiama paleidimo paslaugų *pirkimas ir sujungimas* pagal Programos poreikius, *taip pat sujungimas valstybių narių ir tarptautinių organizacijų prašymu jų tikslais.*
2. *Atsižvelgiant į sąveiką su kitomis Sąjungos programomis ir finansavimo schemomis ir nepažeidžiant Europos kosmoso agentūros veiklos prieigos prie kosmoso srityje, pagal Programą gali būti remiama:*
 - a) *kosmoso paleidimo sistemų pritaikymai, įskaitant technologijų plėtrą, kurie yra būtini palydovams paleisti, įskaitant alternatyvias technologijas ir novatoriškas sistemas prieigos prie kosmoso srityje, siekiant įgyvendinti Programos komponentus;*
 - b) *Programos įgyvendinimui būtini kosmoso antžeminės infrastruktūros pakeitimai, įskaitant technologijų plėtrą.*

6 straipsnis

Veiksmai, kuriais remiamas inovatyvus *ir konkurencingas* Sąjungos kosmoso sektorius

1. Pagal Programą *skatinamas pajėgumų stiprinimas visoje Sąjungoje, taigi* remiama:
 - a) inovacijų veikla siekiant kuo geriau panaudoti kosmines technologijas, infrastruktūrą ar paslaugas, *taip pat priemonės, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklos rezultate gautų inovacinių sprendimų diegimui ir remti galutinės grandies sektoriaus plėtrą, visų pirma pasitelkiant sąveiką su kitomis Sąjungos programomis ir finansinėmis priemonėmis, įskaitant „InvestEU“;*

- b) *veikla, kuria siekiama skatinti viešąjį paklausą ir viešojo sektoriaus inovacijas, kad būtų išnaudotos visos piliečiams ir įmonėms teikiamų viešųjų paslaugų galimybės;*
- c) *verslumas, įskaitant nuo ankstyvojo veiklos etapo iki veiklos išplėtimo, pagal 21 straipsnį ir remiantis kitomis nuostatomis dėl galimybės gauti finansavimą, kaip nurodyta 18 straipsnyje ir III antraštinės dalies I skyriuje, ir laikantis pirma sutartimi grindžiamo požiūrio;*
- d) *verslui palankios kosmoso ekosistemos kūrimas įmonėms bendradarbiaujant kosmoso centrų tinklo forma, kuriame regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis susiburtų kosmoso, skaitmeninio ir kitų sektorių veiklos vykdytojai bei naudotojai. Tas centrų tinklas siekia teikti paramą, įrangą ir paslaugas piliečiams ir įmonėms siekiant skatinti verslumą ir įgūdžius, didinti sąveiką galutinės grandies sektoriuje ir skatinti bendradarbiavimą su skaitmeninių inovacijų centrais, įsteigtais pagal Skaitmeninės Europos programą;*
- e) *švietimo ir mokymo veiklos teikimas, be kita ko, specialistams, verslininkams, absolventams ir studentams, visų pirma pasitelkiant sąveiką su nacionalinėmis ir regioninėmis iniciatyvomis, siekiant plėtoti pažangius įgūdžius;*
- f) *galimybė privačiojo ir viešojo sektorių specialistams, studentams ir verslininkams naudotis apdorojimo ir bandymų infrastruktūra;*
- g) *sertifikavimo ir standartizavimo veikla;*
- h) *Europos tiekimo grandinių stiprinimas visoje Sąjungoje pasitelkiant platų įmonių, visų pirma mažųjų ir vidutinių įmonių bei pradedančiųjų įmonių, dalyvavimą visuose programos komponentuose, visų pirma taikant 14 straipsnio nuostatas, ir priemones jų konkurencingumui stiprinti pasauliniu lygmeniu.*
2. *Įgyvendinant 1 dalyje nurodytą veiklą turi būti remiamas poreikis plėtoti pajėgumus valstybėse narėse, kuriose tik kuriama kosmoso pramonė, siekiant suteikti visoms valstybėms narėms lygias galimybes dalyvauti kosmoso programoje.*

[7 straipsnis

Programos asocijuotosios trečiosios valstybės ir tarptautinės organizacijos

1. Programos komponentais, išskyrus SST ir GOVSATCOM, gali naudotis šios trečiosios valstybės:

- a) Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) narės, kurios yra Europos ekonominės erdvės (EEE) narės, EEE susitarime nustatytais sąlygomis;
- b) stojančiosios šalys, šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės pagal jų dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose arba panašiuose susitarimuose, ir Sąjungos ir tų šalių susitarimuose nustatytais konkrečiomis sąlygomis;
- c) šalys, kurioms taikoma Europos kaimynystės politika, pagal tų šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose ir Asociacijos tarybos sprendimuose arba panašiuose susitarimuose, ir Sąjungos ir tų šalių susitarimuose nustatytais konkrečiomis sąlygomis.

2. Programos komponentais, išskyrus SST, gali naudotis ir bet kuri trečioji valstybė ar tarptautinė organizacija pagal konkrečiame susitarime dėl trečiosios valstybės ar tarptautinės organizacijos dalyvavimo bet kurioje Sąjungos programoje nustatytas sąlygas, jei tame susitarime:

- a) užtikrinta teisinga Sąjungos programose dalyvaujančios trečiosios valstybės ar tarptautinės organizacijos įnašų ir naudos pusiausvyrą;
- b) nustatytos dalyvavimo programose sąlygos, be kita ko, apskaičiuojami finansiniai įnašai atskiroms programoms ir jų administracinės išlaidos. Pagal [naujojo Finansinio reglamento] [21 straipsnio 5 dalį] šie įnašai sudaro asignuotąsias pajamas;
- c) trečiajai valstybei ar tarptautinei organizacijai nesuteikiama galių priimti sprendimus dėl programos ***arba, jei tikslinga, prieiga prie neskelbtinos ir įslaptintos informacijos***;
- d) garantuojamos Sąjungos teisės siekiant užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti jos finansinius interesus;
- da) ***išsaugoti, kai taikytina, strateginiai ir suverenūs Sąjungos interesai visose susijusiose srityse, įskaitant Europos technologinį arba pramoninį strateginį savarankiškumą***;

3. 1 ir 2 dalyse nurodytos trečiosios valstybės ir tarptautinės organizacijos gali naudotis Programos komponentais su sąlyga, kad bus apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių esminiai saugumo interesai.]

[8 straipsnis

Trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų prieiga prie SST, GOVSATCOM ir PVI

1. Trečiosios valstybės ar tarptautinės organizacijos gali tapti GOVSATCOM dalyvėmis, kaip nurodyta 67 straipsnyje, arba gauti prieigą prie SST teikiamų paslaugų tik jei pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnyje nurodytą procedūrą jos sudaro susitarimą, kuriame išdėstytos išsamių prieigos prie tokių duomenų, informacijos, pajėgumų ir paslaugų bei keitimosi įslaptinta informacija ir tokios informacijos apsaugos taisyklių sąlygos.
2. Trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų prieiga prie GALILEO teikiamų paslaugų valstybinėms institucijoms reglamentuojama Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 1104/2011/ES¹ 3 straipsnio 5 dalyje.

9 straipsnis

Nuosavybė ir naudojimasis turtu

1. Sąjunga yra viso materialiojo ir nematerialiojo turto, sukurto ar pagaminto pagal Programos komponentus, savininkė. Tuo tikslu Komisija imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad atitinkamuose susitarimuose, sutartyse ir kituose sandėriuose, susijusiuose su veikla, kurią vykdant gali būti sukurtas ar pagamintas toks turtas, būtų nuostatos, užtikrinančios tokią šio turto nuosavybės tvarką.
2. 1 dalis netaikoma materialiajam ir nematerialiajam turtui, sukurtam ar pagamintam pagal Programos komponentus, jei veikla, kurią vykdant gali būti sukurtas ar pagamintas toks turtas:
 - a) vykdoma naudojant Sąjungos lėšomis visiškai finansuojamas dotacijas ar apdovanojimus,

¹ OL L 287, 2011 11 4, p. 1–8.

- b) nėra visiškai finansuojama Sąjungos lėšomis arba
- c) yra susijusi su PVI imtuvų su ES įslaptinta informacija ar tokių imtuvų komponentų kūrimu, gamyba ar naudojimu.

[3. Komisija imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad visuose susitarimuose, sutartyse ar kituose sandėriuose, susijusiuose su **antroje** dalyje nurodyta veikla, būtų nuostatos, kuriomis nustatoma tinkama tokio turto nuosavybės **ir naudojimosi** tvarka, o c punkto atveju – kad Sąjunga galėtų laisvai naudotis **ir galėtų suteikti teisę naudotis** PVI imtuvais pagal Sprendimą 1104/2011/ES.

4. Komisija siekia sudaryti susitarimus ar kitus sandėrius su trečiosiomis šalimis dėl:

- a) materialiojo ir nematerialiojo turto, sukurto ar pagaminto pagal Programos komponentus, ankstesnių nuosavybės teisių;
- b) kito materialiojo arba nematerialiojo turto, reikalingo Programos įgyvendinimui, nuosavybės ar licencijos teisių įsigijimo.]

5. Komisija, nustatydamą tinkamą sistemą, užtikrina 1 ir 2 dalyse nurodyto Sąjungai priklausančio materialiojo ir nematerialiojo turto optimalų naudojimą.

6. Visų pirma, jei toks turtas yra intelektinės nuosavybės teisės, Komisija šias teises valdo kuo veiksmingiau, atsižvelgdama į poreikį jas apsaugoti ir didinti jų vertę, visų susijusių suinteresuotųjų šalių teisėtus interesus ir darnaus rinkų bei naujų technologijų vystymosi ir Programos komponentų teikiamų paslaugų teikimo tęstinumo poreikį. Tuo tikslu ji visų pirma užtikrina, kad visuose susitarimuose, sutartyse ir kituose sandėriuose būtų numatyta galimybė šias teises perleisti trečiosioms šalims arba suteikti trečiųjų šalių licencijas naudotis šiomis teisėmis, **įskaitant tos intelektinės nuosavybės teisės kūrėjui**, ir kad Agentūra galėtų laisvai naudotis šiomis teisėmis, kai tai būtina **jos** užduotims pagal šį reglamentą atlikti. **29 straipsnio 3a dalyje nurodytame finansinės partnerystės pagrindų susitarime arba 32 straipsnio 1 dalyje nurodytuose susitarimuose dėl įnašų pateikiama atitinkamų nuostatų, leidžiančių Europos kosmoso agentūrai ir kitiems įgaliotiems subjektams prirėikus naudotis šiomis teisėmis pagal šį reglamentą, ir nurodytos naudojimosi tomis teisėmis sąlygos.**

10 straipsnis

Garantija

Nepažeidžiant teisiškai privalomomis nuostatomis nustatytą įpareigojimą, Programos komponentų teikiamos paslaugos, duomenys ir informacija teikiamos be jokios aiškios ar numanomos jų kokybės, tikslumo, prieinamumo, patikimumo, greičio ir tinkamumo bet kuriam tikslui **garantijos**. ■ Komisija imasi būtinų priemonių, siekdama užtikrinti, kad šių paslaugų, duomenų ir informacijos naudotojai būtų **tinkamai** informuoti ■ .

II ANTRAŠTINĖ DALIS
BIUDŽETO ĮNAŠAS IR TVARKA

11 straipsnis

Biudžetas

1. Programos įgyvendinimo 2021–2027 m. finansinis paketas, *įskaitant susijusių riziką*, yra **[16,9]** mlrd. EUR [dabartinėmis kainomis].

Pirmoje dalyje nurodyta suma *skirstoma į šias išlaidų kategorijas*:

a) GALILEO ir EGNOS: [9,7] mlrd. EUR;

b) „Copernicus“: [6] mlrd. EUR;

c) SSA/GOVSATCOM: [1,2] mlrd. EUR.

2. 3 *straipsnyje numatytos papildomos priemonės*, t. y. 5 ir 6 straipsniuose numatyta veikla finansuojama pagal Programos komponentus.

3. Programai skirti Sąjungos biudžeto asignavimai apima visą veiklą, reikalingą 4 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti. Tai gali būti išlaidos, susijusios su:

- a) tyrimų ir ekspertų posėdžių, visų pirma siekiant laikytis išlaidų ir laiko apribojimų;
- b) informavimo ir komunikacijos veiklos, įskaitant institucinę komunikaciją apie prioritetines Sąjungos politikos kryptis, kai jos tiesiogiai susijusios su šio reglamento tikslais ir jomis visų pirma siekiama kurti sinergiją su kitomis Sąjungos politikos kryptimis;
- c) informacinių technologijų tinklų, kurių funkcija – apdoroti informaciją arba ją keistis, ir Komisijos įgyvendinamų administracinių valdymo priemonių, įskaitant saugumo srityje;
- d) Programai įgyvendinti skirtos techninės ir administracinės paramos, kaip antai parengiamosios, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklos, įskaitant institucines informacinių technologijų sistemas.

4. Veiksmai, kuriems skiriamas sudėtinis finansavimas pagal įvairias Sąjungos programas, bus audituojami tik vieną kartą, apimant visas susijusias programas ir jų atitinkamas taikytinas taisykles.

5. Biudžetiniai įsipareigojimai, susiję su Programa ir apimantys veiksmus, trunkančius daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis.
6. Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybėms narėms skirti išteklių valstybių narių prašymu gali būti perskirti Programai. Komisija tuos išteklius naudoja tiesiogiai pagal Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies a punktą arba netiesiogiai pagal to paties straipsnio c punktą. [Kai įmanoma, tie išteklių panaudojami atitinkamos valstybės narės labui.]

12 straipsnis

Asignuotosios pajamos

1. Pajamos, gautos iš Programos komponentų, mokamos į Sąjungos biudžetą ir naudojamos komponentui, iš kurio jos gautos, finansuoti.
2. Valstybės narės Programos komponentui gali skirti papildomą finansinį įsipareigojimą su sąlyga, kad dėl tokių papildomų dalių atitinkamai tam komponentui nesukuriama finansinės ar techninės naštos arba neuždelsiamas jo įgyvendinimas. ***Komisija pagal 107 straipsnio 3 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą nusprendžia, ar tos sąlygos yra įvykdytos.***
3. Šiame straipsnyje nurodytos papildomos lėšos laikomos išorės asignuotosiomis pajamomis pagal Finansinio reglamento [21 straipsnio 2 dalį].

13 straipsnis

ES finansavimas ir jo formos

1. Programa įgyvendinama taikant tiesioginį valdymą, laikantis Finansinio reglamento, arba kartu su Finansinio reglamento [62 straipsnio 1 dalies c punkte] nurodytomis įstaigomis, taikant netiesioginį valdymą.
2. Pagal Programą gali būti teikiamas bet kurios Finansiniame reglamente nustatytos formos finansavimas, visų pirma dotacijos, apdovanojimai ir pirkimai. Finansavimas taip pat gali būti teikiamas finansinėmis priemonėmis, naudojant derinimo operacijas.
3. ***Tais atvejais, kai programos „Copernicus“ biudžetas vykdomas taikant netiesioginį valdymą, subjektų, kuriems pavestos biudžeto vykdymo užduotys, viešųjų pirkimų***

taisyklės taikomos tiek, kiek leidžiama pagal Finansinio reglamento 62 ir 154 straipsnius. Atitinkamuose įgaliojimo susitarimuose apibrėžiami konkretūs būtini tų taisyklių patikslinimai.

III ANTRAŠTINĖ DALIS
FINANSINĖS NUOSTATOS

I SKYRIUS

Viešieji pirkimai

14 straipsnis

Pirkimų principai

1. **Perkančioji organizacija, vykdydama** pirkimų procedūras Programos tikslais, vadovaujasi šiais principais:
- a) valstybėse narėse **visoje Sąjungoje** ir visoje tiekimo grandinėje skatinti kuo platesnio masto ir atviresnę **visų ekonominės veiklos vykdytojų, visų pirma** pradedančiųjų įmonių, naujų rinkos dalyvių ir mažųjų bei vidutinių įmonių **█** dalyvavimą, be kita ko, reikalaujant konkurso dalyvių naudoti subrangos veiklą;
 - b) **siekiant užtikrinti veiksmingą konkurenciją ir**, kai įmanoma, vengti per daug kliautis vienu tiekėju, visų pirma kai tiekama labai svarbi įranga ir paslaugos, atsižvelgiant į technologinės nepriklausomybės ir paslaugų tęstinumo tikslus;
 - c) nukrypstant nuo Finansinio reglamento 167 straipsnio, kai tinkama, naudoti įvairius tiekimo šaltinius siekiant užtikrinti geresnę visų Programos komponentų, jų išlaidų ir vykdymo terminų bendrą kontrolę;
 - cc) **vadovautis tokiais principais: atvira prieiga ir sąžininga konkurencija visoje pramoninio tiekimo grandinėje, viešųjų pirkimų konkursai rengiami laiku pateikiant skaidrią informaciją, aiški informacija apie taikytinas viešųjų pirkimų taisykles ir procedūras, atrankos bei skyrimo kriterijus, ir aiškus bet kokios kitos svarbios informacijos, kuria sudaromos vienodos sąlygos visiems potencialiems pasiūlymų teikėjams, įskaitant MVĮ ir pradedančiąsias įmones, pateikimas;**
 - d) **stiprinti** Sąjungos savarankiškumą, visų pirma technologijų prasme;
 - e) **laikytis** Programos komponentų **saugumo reikalavimų** ir prisidėti prie Sąjungos ir jos valstybių narių esminių saugumo interesų apsaugos;
 - ee) **skatinti paslaugų tęstinumą ir patikimumą**

f) įvykdyti tinkamus socialinius ir aplinkosaugos kriterijus.

2. **Komisijos vidinė Viešųjų pirkimų valdyba tikrina viešųjų pirkimų procesą, susijusį su visais programos komponentais, ir stebi įgaliotiesiems subjektams pagal sutartis pavestą ES biudžeto vykdymą. Atitinkamais atvejais bus kviečiami įgaliotųjų subjektų atstovai.**

15 straipsnis

Sąlyginės dalinės sutartys

1. Perkančioji organizacija gali skirti sutartį **dėl operatyvinės veiklos ir konkrečių infrastruktūros objektų veiklos** kaip sąlyginę dalinę sutartį.
2. Sąlyginėje dalinėje sutartyje įtraukiama nekintama dalis, kuria tvirtai įsipareigojama atlikti darbus ir tiekti prekes arba teikti paslaugas, dėl kurių susitarta pagal tą dalį, ir viena ar keletas tiek biudžeto, tiek vykdymo požiūriu sąlyginių dalių. Konkurso dokumentuose nurodomi konkretūs sąlyginių dalinių sutarčių elementai. Juose visų pirma apibrėžiamas sutarties dalykas, kaina arba jos nustatymo tvarka ir pagal kiekvieną dalį numatyto darbų, prekių tiekimo ir paslaugų teikimo tvarka.
3. Kiekvienos nekintamos dalies įsipareigojimai turi sudaryti nuoseklią visumą, kaip ir kiekvienos sąlyginės dalies įsipareigojimai, atsižvelgiant į ankstesnių dalių įsipareigojimus.
4. Kiekvienos sąlyginės dalies vykdymas pradedamas gavus perkančiosios organizacijos sprendimą, apie kurį pranešta rangovui pagal sutartyje nustatytas sąlygas.

16 straipsnis

Išlaidų kompensavimu grindžiamos sutartys

1. Perkančioji organizacija gali sudaryti sutartį, grindžiamą visišku arba daliniu išlaidų kompensavimu, 3 dalyje nustatytais sąlygomis.

Mokėtiną kainą sudaro visų tiesioginių išlaidų, kurias faktiškai patyrė rangovas vykdydamas sutartį, pavyzdžiui, darbo jėgos, medžiagų, vartojimo prekių ir sutarties vykdymui reikalingos įrangos bei infrastruktūros naudojimo **išlaidų ir** netiesioginių išlaidų kompensavimas, **fiksuotas** pelnas **ir atitinkama** skatinamoji premija, grindžiama tikslų įgyvendinimo rezultatais ir terminų laikymusi.
2. Išlaidų kompensavimu grindžiamose sutartyse nustatoma aukščiausia kaina.

3. Perkančioji organizacija gali sudaryti visiško arba dalinio išlaidų kompensavimo sutartį tais atvejais, kai dėl sutarties vykdymui būdingo neapibrėžtumo sudėtinga arba netinkama nustatyti tikslią kainą, nes:
- a) sutartyje nurodyti labai sudėtingi elementai arba elementai, kuriems reikia naudoti naują technologiją, ir dėl to gali kilti daug įvairios techninio pobūdžio rizikos; arba
 - b) sutartyje nurodyti veiksmai dėl su veikla susijusių priežasčių turi būti pradėti nedelsiant, net jei dar neįmanoma tvirtai nustatyti visos fiksuotos galutinės kainos dėl didelės rizikos arba dėl to, kad sutarties vykdymas iš dalies priklauso nuo kitų sutarčių vykdymo.
4. Visiško arba dalinio išlaidų kompensavimo sutarties aukščiausia kaina yra didžiausia mokėtina kaina. Sutarties kaina gali būti iš dalies keičiama pagal Finansinio reglamento [172 straipsnį].

17 straipsnis

Subranga

1. Siekiant paskatinti naujus rinkos dalyvius, mažąsias ir vidutines įmones bei pradedančiąsias įmones *ir jų tarpvalstybinį dalyvavimą* ir kuo labiau išplėsti geografinę aprėptį kartu apsaugant Sąjungos ■ savarankiškumą, perkančioji organizacija *turi* reikalauti, kad konkurso dalyvis atitinkamų lygių subrangos pagrindais sutarties dalį konkurso tvarka pavestų vykdyti bendrovėms, nepriklausančioms konkurso dalyvių grupei.
-
3. Konkurso dalyvis turi pagrįsti visus atvejus, jei nukrypstama nuo 1 dalyje nurodyto reikalavimo.
4. ***Sudarydama sutartis, kurių vertė viršija 10 mln. EUR, perkančioji organizacija siekia užtikrinti, kad ne mažiau kaip 30 proc. sutarties vertės pagal subrangos sutartis būtų perduota vykdyti įmonėms, nepriklausančioms pagrindinio rangovo grupei, visų pirma siekiant sudaryti sąlygas MVĮ dalyvauti tarpvalstybinio mastu, tuo tikslu rengiant viešuosius konkursus įvairiais lygmenimis. Komisija informuoja 107 straipsnio 1 dalyje nurodytą komitetą apie šio tikslo įgyvendinimą kalbant apie sutartis, pasirašytas įsigaliojus šiam reglamentui.***

II SKYRIUS

Dotacijos, apdovanojimai ir derinimo operacijos

18 straipsnis

Dotacijos ir apdovanojimai

1. Sąjunga gali padengti iki 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų nedarant poveikio bendro finansavimo principui.
2. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento [181 straipsnio 6 dalies], **taikydamas fiksuotąsias normas, atsakingas leidimus suteikiantis pareigūnas gali leisti arba skirti padengti netiesiogines gavėjo išlaidas, sudarančias iki 25 proc. visų tinkamų finansuoti tiesioginių veiksmo išlaidų.**
3. Nepaisant 2 dalies, netiesioginės išlaidos gali būti deklaruojamos kaip fiksuotoji suma arba vieneto įkainiai, kai tai numatyta 100 straipsnyje nurodytoje darbo programoje.
4. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento [204 straipsnio], didžiausia finansinės paramos, kuri gali būti išmokėta trečiajai šaliai, suma neviršija 200 000 EUR.

19 straipsnis

Bendri kvietimai teikti paraiškas dėl dotacijų

Komisija **ir pagal Programą įgaliotasis subjektas** gali paskelbti bendrą kvietimą teikti pasiūlymus kartu su **Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytomis įstaigomis, organams ar asmenimis.**

Bendro kvietimo atveju **taikomos Finansinio reglamento VIII antraštinėje dalyje nurodytos taisyklės. Vertinimo** procedūrose turi dalyvauti kiekvienos šalies paskirta proporcingai sudaryta ekspertų grupė. **Vertinimo komitetai turi laikytis Finansinio reglamento 150 straipsnio.**

Susitarime dėl dotacijos turi būti nurodoma intelektinės nuosavybės teisėms taikoma tvarka.

20 straipsnis

Dotacijos ikiprekybiniams viešiesiems pirkimams ir inovatyvių sprendimų pirkimais

1. Veiksmai gali apimti ikiprekybinius viešuosius pirkimus arba inovatyvių sprendimų viešuosius pirkimus, kuriuos vykdo gavėjai, kurie yra perkančiosios organizacijos arba

perkantieji subjektai, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2014/24/ES, 2014/25/ES ir 2009/81/EB, arba tai gali būti veiksmų pagrindinis tikslas.

2. Vykdamas pirkimų procedūras:

- a) laikomasi skaidrumo, nediskriminavimo, vienodo požiūrio, patikimo finansų valdymo, proporcingumo principų ir konkurencijos taisyklių;
- b) ikiprekybinių viešųjų pirkimų atveju gali būti numatytos konkrečios sąlygos, kaip antai, perkama veikla vykdoma tik valstybių narių ir asocijuotųjų šalių teritorijoje;
- c) gali būti leidžiama pagal tą pačią procedūrą skirti kelias sutartis (pasirinkti kelis tiekėjus); taip pat
- d) numatoma sutartis skirti ekonomiškai naudingiausia (-iems) pasiūlymui (-ams) kartu užtikrinant, kad nebūtų interesų konflikto.

3. Rangovui, kuris sukuria ikiprekybinių viešųjų pirkimų rezultatus, priklauso bent jau su jais susijusios intelektinės nuosavybės teisės. Perkančiosioms organizacijoms priklauso bent jau teisės naudotis rezultatais savo reikmėms be autorinio atlyginimo ir teisė suteikti trečiosioms šalims neišimtinės licencijas naudoti rezultatus perkančiajai organizacijai teisingomis ir pagrįstomis sąlygomis be teisės į sublicenciją arba reikalauti, kad dalyvaujantieji rangovai suteiktų trečiosioms šalims tokias licencijas. Jei rangovas per sutartyje nustatytą laikotarpį po ikiprekybinių viešųjų pirkimų nepanaudoja rezultatų komerciniais tikslais, perkančiosios organizacijos gali reikalauti, kad jis rezultatų nuosavybės teises perduotų perkančiosioms organizacijoms.

21 straipsnis

Derinimo operacijos

Derinimo operacijos, dėl kurių priimtas sprendimas pagal šią Programą, vykdomos laikantis [reglamento „InvestEU“] ir Finansinio reglamento X antraštinės dalies.

IV SKYRIUS

Kitos finansinės nuostatos

[22 straipsnis

Sudėtinis, papildomas ir mišrus finansavimas

1. Veiksmui, kuriam skirtas kitos Sąjungos programos įnašas, taip pat gali būti skirtas Programos įnašas, jei tais įnašais nekompensuojamos tos pačios išlaidos. Kiekvienai Sąjungos programai, kurių įnašai skiriami, taikomos taisyklės taikomos jos atitinkamam veiksmui skirtam įnašui. Sudėtinu finansavimu neviršijama visų veiksmo tinkamų finansuoti išlaidų, o įvairių Sąjungos programų parama gali būti apskaičiuojama proporcingai pagal dokumentus, kuriuose nustatytos paramos sąlygos.
2. Veiksmai, kuriems suteiktas pažangumo ženklas, arba kurie atitinka šias sudėtines sąlygas:
 - a) jie buvo įvertinti pagal Programą paskelbtame kvietime teikti pasiūlymus;
 - b) jie atitinka to kvietimo teikti pasiūlymus minimaliuosius kokybės reikalavimus;
 - c) dėl biudžeto apribojimų jie negali būti finansuojami pagal tą kvietimą teikti pasiūlymus;

gali gauti paramą iš Europos regioninės plėtros fondo, Sanglaudos fondo, „Europos socialinio fondo +“ arba Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Reglamento (ES) XX [Bendrųjų nuostatų reglamentas] [67] straipsnio 5 dalį ir Reglamento (ES) XX [Bendros žemės ūkio politikos finansavimas, valdymas ir stebėseną] [8] straipsnį, jei tokie veiksmai atitinka atitinkamos programos tikslus. Taikomos fondo, iš kurio teikiama parama, taisyklės.

24 straipsnis

Bendri pirkimai

1. Be to, kas nustatyta Finansinio reglamento [165 straipsnio] nuostatomis, Komisija ir (*arba*) Agentūra gali vykdyti bendras pirkimų procedūras kartu su Europos kosmoso agentūra ar kitomis tarptautinėmis organizacijomis, dalyvaujančiomis įgyvendinant Programos komponentus.
2. Finansinio reglamento [165 straipsnyje] nustatytos taikytinos pirkimų taisyklės taikomos analogiškai su sąlyga, kad bet kuriuo atveju taikomos **Sąjungos** institucijoms taikytinos procedūrinės nuostatos.

[25 straipsnis

Esminių saugumo interesų apsauga

Kai tai būtina Sąjungos ir jos valstybių narių esminiems saugumo interesams apsaugoti, visų pirma atsižvelgiant į poreikį išsaugoti Sąjungos sistemų vientisumą ir atsparumą, taip pat pramoninės bazės, kuria jos grindžiamos, savarankiškumą, Komisija nustato pirkimams, dotacijoms ar apdovanojimams, kuriems taikoma ši antraštinė dalis, taikytinas būtinas tinkamumo sąlygas. Tuo tikslu ypač atsižvelgiama į tai, kad sąlygas atitinkančios įmonės turi būti įsisteigusios valstybėje narėje ir įsipareigojusios vykdyti visą susijusią veiklą Sąjungoje [1]. Šios sąlygos, kai taikytina, įtraukiamos į dokumentus, susijusius su pirkimais, dotacijomis ar apdovanojimais. Vykdamas pirkimus sąlygos taikomos visu sudarytos sutarties galiojimo laikotarpiu.]

26 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

Kai trečioji valstybė dalyvauja Fonde, kaip nustatyta sprendime, priimtame pagal tarptautinį susitarimą, arba kitoje teisinėje priemonėje, trečioji valstybė suteikia reikiamas teises ir priegą atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, [1] OLAF ir Europos Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai vykdyti savo atitinkamus įgaliojimus. OLAF atveju tokios teisės apima teisę atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus vietoje ir inspektavimus, numatytus Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos [1] atliekamų tyrimų.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS
PROGRAMOS VALDYMAS

27 straipsnis

Valdymo principai

Programos valdymas grindžiamas šiais principais:

- a) **aiškus** subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant **kiekvieną Programos komponentą ir priemonę**, užduočių ir atsakomybės paskirstymas, visų pirma tarp valstybių narių, Komisijos, Agentūros, Europos kosmoso agentūros **ir Europos meteorologinių palydovų eksploatavimo organizacijos, remiantis atitinkama kiekvienos organizacijos kompetencija ir vengiant bet kokio užduočių ir atsakomybės dubliavimo**;
- aa) **valdymo struktūros tinkamumas atsižvelgiant į konkrečius kiekvieno Programos komponento ir, jei tinkama, kiekvienos Programos priemonės poreikius**;
- b) griežta Programos kontrolė, įskaitant užtikrinimą, kad visi subjektai pagal jų atitinkamas **funkcijas ir užduotis** griežtai laikytųsi nuostatų dėl išlaidų, **grafiko ir rezultatų** pagal šį reglamentą;
- c) **skaidrus ir ekonomiškai efektyvus valdymas**;
- cc) **paslaugų tęstinumas ir būtinos infrastruktūros tęstinumas, įskaitant apsaugą nuo atitinkamų grėsmių**;
- d) sisteminis **ir struktūruotas** požiūris į Programos komponentų teikiamų **duomenų, informacijos ir** paslaugų naudotojų poreikius, taip pat **■** **į** susijusius mokslinius ir technologinius pokyčius;
- e) nuolatinės pastangos kontroliuoti ir mažinti riziką.

28 straipsnis

Valstybių narių vaidmuo

1. Valstybės narės gali dalyvauti Programoje. **Programoje dalyvaujančios valstybės narės prisideda** savo techniniais gebėjimais, praktine patirtimi ir pagalba, visų pirma saugos ir saugumo srityje, **ir (arba)**, kai **tinkama ir kai įmanoma, suteikia** galimybę Sąjungai susipažinti su jų **turimais** ar jų teritorijoje **esančiais duomenimis ir** informacija ir naudotis

jų turima ar jų teritorijoje esančia infrastruktūra **ir paslaugomis**, be kita ko, užtikrinant veiksmingą prieigą prie *in situ* duomenų ir naudojimąsi jais ir be kliūčių, taip pat bendradarbiaujant su Komisija, kad būtų pagerinta prieiga prie Programai reikiamų *in situ* duomenų, **laikydamosi taikytinų reikalavimų dėl leidimų ir įsipareigojimų**.

2. Komisija, **sudarydama susitarimus dėl įnašų, gali pavesti konkrečias užduotis valstybių narių organizacijoms, jei tokias organizacijas paskyrė susijusi valstybė narė. Komisija, laikydamosi 107 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros, įgyvendinimo aktu priima sprendimus dėl įnašo, susijusius su susitarimais dėl įnašo.**
 - 2a. **Tam tikromis tinkamai pagrįstomis aplinkybėmis**, jei tai 30 straipsnyje nurodytos užduotys, Agentūra, **sudarydama susitarimus dėl įnašų**, gali pavesti konkrečias užduotis **valstybių narių organizacijoms, jei tokias organizacijas paskyrė susijusi valstybė narė.**
 - 2aa. Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų sklandų Programos veikimą **■**, be kita ko, **atitinkamu lygmeniu** padėdamos apsaugoti šiai programai reikalingus dažnius.
 - 2b. **Valstybės narės ir Komisija gali bendradarbiauti, kad būtų plačiau naudojami pagal programą teikiami duomenys, informacija ir paslaugos.**
 - 2c. **Kai tik įmanoma, valstybių narių įnašas į 107 straipsnyje nurodytą naudotojų forumą turi būti grindžiamas sistemingomis ir suderintomis konsultacijomis su galutinių naudotojų bendruomenėmis nacionaliniu lygmeniu, visų pirma kalbant apie GALILEO, EGNOS ir programą „Copernicus“.**
3. Valstybės narės ir Komisija, **remdamosi esamais pajėgumais**, bendradarbiauja siekdamos sukurti *in situ* komponentą **ir antžemines kalibravimo paslaugas**, reikalingas kosmoso sistemų įsisavinimui, ir sudaryti palankesnes sąlygas visapusiškai išnaudoti *in situ* duomenų **ir bazinių duomenų** rinkinius.
4. Saugumo srityje valstybės narės vykdo 34 straipsnio 4 dalyje nurodytas užduotis.

29 straipsnis

Komisijos vaidmuo

1. Komisijai tenka visa atsakomybė už Programos įgyvendinimą, įskaitant įgyvendinimą saugumo srityje, **nedarant poveikio valstybių narių prerogatyvoms nacionalinio saugumo srityje**. Vadovaudamasi šiuo reglamentu ji **pagal naudotojų poreikius** nustato Programos

prioritetus ir ilgalaikę raidą ir prižiūri jos įgyvendinimą, **nedarydama poveikio** kitoms Sąjungos politikos kryptims.

2. Komisija valdo **bet kokį kitam subjektui nepavestą** Programos komponentą **ar subkomponentą, visų pirma GOVSATCOM, šalia Žemės skriejančius objektus, kosmoso meteorologines paslaugas ir 54 straipsnio d punkte nurodytą veiklą.**
3. Komisija užtikrina aiškų užduočių paskirstymą įvairiems Programoje dalyvaujantiems subjektams, **nustato jų atsakomybę** ir koordinuoja tų subjektų veiklą. **Komisija taip pat užtikrina, kad visi įgaliotieji subjektai, kurie dalyvauja įgyvendinant programą, saugotų Sąjungos interesus, garantuotų patikimą Sąjungos lėšų valdymą ir laikytųsi Finansinio reglamento ir šio reglamento.**
- 3a. **Komisija su Agentūra ir, atsižvelgdama į 2004 m. bendrąjį susitarimą, su Europos kosmoso agentūra sudaro finansinės partnerystės pagrindų susitarimą, kaip nustatyta Finansinio reglamento [130 straipsnyje] ir nurodyta 31a straipsnyje.**
- [4. Kai tai būtina sklandžiam Programos veikimui ir sklandžiam Programos komponentų teikiamų paslaugų teikimui, Komisija, priimdama deleguotuosius aktus ir pasikonsultavusi su naudotojais ir visomis kitomis atitinkamomis suinteresuotomis šalimis, įskaitant galutinės grandies sektorių, nustato aukštus reikalavimus, reikalingus tų komponentų ir jų teikiamų paslaugų įgyvendinimui ir raidai. Nustatydama aukštus reikalavimus, Komisija vengia sumažinti bendrą saugumo lygį ir laikosi atgalinio suderinamumo reikalavimo. Tie **deleguotieji** aktai priimami pagal 21 straipsnį.]
5. Komisija **užtikrina, kad, nedarant poveikio Agentūros ar kitų įgaliotųjų subjektų užduotims, būtų skatinamas ir kiek įmanoma didinamas** Programos komponentų teikiamų duomenų ir paslaugų **įsisavinimas ir naudojimas** viešajame ir privačiajame sektoriuose, be kita ko, remdama tinkamą tų paslaugų **ir patogių naudoti sąsajų plėtojimą** ir užtikrindama stabilią ilgalaikę aplinką. Ji kuria **tinkamą** įvairių Programos komponentų prietaikų sinergiją. Ji užtikrina Programos ir kitų Sąjungos veiksmų ir programų papildomumą, nuoseklumą, sinergiją ir ryšius.
6. Kai tinkama, **Komisija** užtikrina **pagal Programą vykdomos veiklos ir** Sąjungos, nacionaliniu **ar** tarptautiniu lygmenimis **vykdomos kosmoso srities veiklos darną**. Ji skatina valstybių narių tarpusavio bendradarbiavimą ir, **kai tai naudinga Programai,**

palengvina jų technologinių pajėgumų bei pokyčių kosmoso srityje konvergenciją. Šiuo tikslu Komisija, kai tinkama, bendradarbiauja su Agentūra ir Europos kosmoso agentūra, neperžengdama jų kompetencijos sritis.

7. *Komisija praneša 107 straipsnyje nurodytam komitetui apie viešųjų pirkimų konkursų vertinimo tarpinius bei galutinius rezultatus ir apie sutartis su privataus sektoriaus subjektais, įskaitant subrangos sutartis.*

30 straipsnis

Agentūros vaidmuo

1. Pačios Agentūros užduotys:
 - a) per Saugumo akreditavimo valdybą užtikrinti visų Programos komponentų saugumo akreditavimą pagal V antraštinės dalies II skyrių;
 - b) vykdyti *kitas* 34 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytas užduotis;
 - c) vykdyti ryšių palaikymo, ■ GALILEO ir EGNOS teikiamų paslaugų *rinkos plėtros ir reklamos veiklą, visų pirma veiklą, susijusią su didesniu naudojimu rinkoje ir naudotojų poreikių koordinavimu;*
 - ca) vykdyti ryšių palaikymo, „Copernicus“ teikiamų duomenų, informacijos ir paslaugų reklamos ir rinkos plėtros veiklą, nedarant poveikio kitų įgaliotųjų subjektų ir Komisijos vykdomai veiklai;
 - d) teikti Komisijai ■ ekspertines žinias, *be kita ko, siekiant parengti tolesnės grandies su kosmosu susijusių mokslinių tyrimų prioritetus.*
2. Komisija Agentūrai paveda šias užduotis:
 - a) valdyti EGNOS ir GALILEO naudojimą, *vykdant visus* 43 straipsnyje *nurodytus veiksmus;*
 - b) krizių valdymo misijų ir operacijų atveju bendrai koordinuoti su naudotojais susijusius GOVSATCOM aspektus ■ glaudžiai bendradarbiaujant su *valstybėmis narėmis, kitais subjektais*, atitinkamomis Sąjungos agentūromis ir EIVT;
 - c) vykdyti veiklą, susijusią su Programos komponentais grindžiamų tolesnės grandies prietaikų ir paslaugų, *įskaitant pagrindinius elementus ir integruotas prietaikas, paremtas GALILEO, EGNOS ir „Copernicus“ teikiamais duomenimis ir*

paslaugomis, vystymu, įskaitant atvejus, kai finansavimas tokiai veiklai buvo skirtas pagal programą „Europos horizontas“, nustatytą Reglamentu xx arba, kai būtina, siekiant 4 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų tikslų;

d) imtis veiklos, susijusios su duomenų, informavimo ir paslaugų, kuriuos teikia ne GALILEO ir EGNOS, o kiti Programos komponentai, naudotojų gausinimu, nedarant poveikio programos „Copernicus“ veiklai ir kitiems subjektams pavestoms paslaugoms;

e) vykdyti 6 straipsnyje nurodytus konkrečius veiksmus.

3. Komisija, *remdamasi 102 straipsnio 6 dalyje nurodytu vertinimu*, gali Agentūrai pavesti kitas užduotis, *jei jos nesidubliuoja su kitų įgaliotųjų subjektų pagal Programą vykdoma veikla ir jei jomis siekiama padidinti Programos veiklos įgyvendinimo veiksmingumą.*

3a. *Kai Agentūrai pavedama vykdyti veiklą, užtikrinami atitinkami jų įgyvendinimui būtini finansiniai, žmogiškieji ir administraciniai ištekliai.*

5. *Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies ir Komisijai atlikus Sąjungos interesų apsaugos vertinimą, Agentūra gali patikėti kitiems subjektams konkrečių veiklą savo atitinkamos kompetencijos srityse, sudarydama susitarimus dėl įnašų, pagal Komisijai taikomas netiesioginio valdymo sąlygas.*

31 straipsnis

Europos kosmoso agentūros vaidmuo

1. *Užtikrinus, kad bus apsaugoti ES finansiniai interesai*, Europos kosmoso agentūrai *pavedamos* šios užduotys:

a) susijusios su programa „Copernicus“: *kosmoso komponento koordinavimas ir „Copernicus“ kosmoso komponento ir jo raidos įgyvendinimas*, „Copernicus“ kosmoso infrastruktūros *projektavimas*, vystymas ir kūrimas, įskaitant tos infrastruktūros operacijas *ir susijusius viešuosius pirkimus, išskyrus atvejus, kai tą atlieka kiti subjektai, ir, kai tinkama, galimybė susipažinti su trečiųjų šalių duomenimis;*

- b) susijusios su GALILEO ir EGNOS: sistemų raida, antžeminio segmento *dalių* ir palydovų *dalių* projektavimas *ir vystymas, įskaitant bandymus ir tvirtinimą*;
- c) susijusios su visais Programos komponentais – *pirmesnės grandies* mokslinių tyrimų ir plėtros veikla jos kompetencijos srityse.

1a. *Remiantis Komisijos vertinimu ir atsižvelgiant į programos poreikius, Europos kosmoso agentūrai gali būti pavedamos kitos užduotys, jei jos nesidubliuoja su kitų įgaliotųjų subjektų pagal Programą vykdoma veikla ir jei jomis siekiama padidinti Programos veiklos įgyvendinimo veiksmingumą.*

4. *Nedarant poveikio 31a straipsnyje nurodytam finansinės partnerystės pagrindų susitarimui, Komisija arba Agentūra gali reikalauti, kad Europos kosmoso agentūra suteiktų techninių ekspertinių žinių ir informacijos, reikalingų užduotims, kurios joms paskirtos šiuo reglamentu, atlikti, bendru sutarimu nustatytais sąlygomis.*

31a straipsnis

Finansinės partnerystės pagrindų susitarimas

- 1.** *29 straipsnio 3a dalyje nurodytame finansinės partnerystės pagrindų susitarime:*
- a) *aiškiai apibrėžiamos Komisijos, Agentūros ir Europos kosmoso agentūros funkcijos, atsakomybės sritys ir pareigos, susijusios su visais Programos komponentais ir su reikiamais koordinavimo ir kontrolės mechanizmais;*
 - b) *reikalaujama, kad Europos kosmoso agentūra taikytų Sąjungos saugumo taisykles, nustatytas saugumo susitarimuose, kuriuos Sąjunga, jos institucijos ir agentūros yra sudariusios su Europos kosmoso agentūra, visų pirma dėl įslaptintos informacijos tvarkymo.*
 - c) *nustatomos Europos kosmoso agentūrai patikėtų lėšų valdymo sąlygos, visų pirma susijusios su viešaisiais pirkimais, įskaitant Sąjungos viešųjų pirkimų taisyklių taikymą, kai pirkimai vykdomi Sąjungos vardu ir jos naudai, arba įgaliotojo subjekto taisyklių taikymą pagal Finansinio reglamento 154 straipsnį, taip pat valdymo procedūros, pagal veiklos rodiklius vertinami tikėtini rezultatai,*

priemonės, taikytinos tais atvejais, kai išlaidų, vykdymo terminų ir rezultatų požiūriu susitarimai įgyvendinami nepakankamai ar nesąžiningai, taip pat ryšių palaikymo strategija ir taisyklės dėl viso materialiojo ir nematerialiojo turto nuosavybės; šios sąlygos atitinka šio reglamento III ir V antraštinės dalis ir Finansinį reglamentą;

- d) reikalaujama, kad tais atvejais, kai Agentūra arba Europos kosmoso agentūra įsteigia Viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo valdybą, skirtą viešųjų pirkimų veiksmams, vykdomiems pagal FPPA, Komisijos ekspertai ir, kai tinka, kitas įgaliotasis subjektas dalyvauja Viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo valdybos posėdžiuose nario teisėmis. Toks dalyvavimas nedaro poveikio Viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo valdybos **techniniam nepriklausomumui**;*
- e) nustatomos stebėsenos ir kontrolės priemonės, kurios, be kita ko, visų pirma yra išlaidų planavimo sistema, sistemingas Komisijos arba, kai tinkama, Agentūros informavimas apie išlaidas ir vykdymo terminus, o numatyto biudžeto, veiklos rezultatų ir vykdymo terminų neatitikimo atveju – taisomieji veiksmai, kuriais užtikrinamas **užduočių įvykdymas neviršijant paskirto biudžeto** ;*
- f) nustatomi atlyginimo Europos kosmoso agentūrai **už kiekvieną programos komponentą, kuris yra proporcingas sąlygoms, kuriomis įgyvendinami veiksmai, tinkamai atsižvelgiant į krizių ir nestabilumo situacijas, ir, kai tinkama, remiantis veiklos rezultatais**, principai; atlyginimas apima tik tas bendras pridėtines išlaidas, kurios nėra susijusios su Europos kosmoso agentūrai Sąjungos pavesta veikla;*
- g) nurodoma, kad Europos kosmoso agentūra imasi tinkamų priemonių, siekdama užtikrinti Sąjungos interesų apsaugą ir laikytis Komisijos, taikant šį reglamentą, dėl kiekvieno komponento priimtų sprendimų.*

[2. Nedarant poveikio 31a straipsnyje nurodytam finansinės partnerystės pagrindų susitarimui, Komisija arba Agentūra gali prašyti Europos kosmoso agentūros suteikti techninių ekspertinių žinių ir informacijos, reikalingos užduotims, kurios joms paskirtos šiuo reglamentu, atlikti. Tokių prašymų ir jų vykdymo sąlygos nustatomos bendru sutarimu.]

EUMETSAT ir kitų subjektų vaidmuo

1. Komisija, sudarydama susitarimus dėl įnašo, gali visiškai arba iš dalies pavesti ***toliau nurodytų užduočių*** įgyvendinimą kitiems subjektams, nei nurodytieji 30 ir 31 straipsniuose, įskaitant:
 - a) programos „Copernicus“ kosmoso infrastruktūros ar jos dalių ***atnaujinimą, operacijų parengimą ir eksploatavimą ir, kai tinkama, dalyvavimo misijos duomenų naudojimo valdymą***, kuris gali būti pavestas Europos meteorologinių palydovų eksploatacijos organizacijai (EUMETSAT);
 - b) programos „Copernicus“ paslaugų ar jų dalių įgyvendinimą atitinkamoms agentūroms, įstaigoms ar organizacijoms, ***kurios taip pat tvarko atitinkamą trečiųjų šalių informacijos rinkimą.***
2. Tokių įgaliotų subjektų atrankos kriterijai visų pirma atspindi jų pajėgumus užtikrinti veiklos tęstinumą ir, kai tinkama, saugumą nesutrikdant ***Programos*** veiklos arba ją sutrikdant minimaliai.
 - 2a. ***Kai įmanoma, pirmoje pastraipoje nurodytų susitarimų dėl įnašo sąlygos turi būti suderintos su 31a straipsnio 1 dalyje nurodytomis FPPA sąlygomis.***
3. ***Dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodyto įnašo sprendimo dėl susitarimo dėl įnašo konsultuojamasi su Programos komitetu, laikantis 107 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamosios procedūros. Programos komitetui iš anksto pranešama apie susitarimus dėl įnašo, kuriuos turi sudaryti Sąjunga, atstovaujama Komisijos, ir 1 dalyje nurodyti subjektai.***

V ANTRAŠTINĖ DALIS
PROGRAMOS SAUGUMAS

I SKYRIUS

Programos saugumas

33 straipsnis

Saugumo principai

1. Programos saugumas grindžiamas šiais principais:
 - a) atsižvelgiama į valstybių narių patirtį saugumo srityje ir remiamasi jų geriausios praktikos pavyzdžiais;
 - b) *taikomos Tarybos ir Komisijos* saugumo taisyklės, kuriose, **be kita ko**, numatytas veiklos funkcijų ir su akreditavimu susijusių funkcijų atskyrimas.
2. ***Šiuo reglamentu nedaromas poveikis išimtinai valstybių narių atsakomybei už savo nacionalinį saugumą, kaip numatyta ES sutarties 4 straipsnio 2 dalyje, ir jų teisei ginti gyvybinius savo saugumo interesus pagal SESV 346 straipsnį.***

34 straipsnis

Saugumo valdymas

1. Komisija savo kompetencijos srityje **ir remiama Agentūros** užtikrina aukštą saugumo lygį, visų pirma dėl:
 - a) antžeminės ir kosmoso infrastruktūros ir paslaugų teikimo apsaugos, visų pirma apsaugos nuo fizinių ar kibernetinių išpuolių, **įskaitant kišimąsi duomenų srautus**;
 - b) technologijų perdavimo kontrolės ir valdymo;
 - c) įgytų gebėjimų ir praktinės patirties plėtojimo ir išsaugojimo Sąjungoje;
 - d) neskelbtinos neįslaptintos ir įslaptintos informacijos apsaugos.

Tuo tikslus Komisija užtikrina, kad būtų atlikta kiekvieno Programos komponento rizikos ir grėsmių analizė. Remdamasi šia rizikos ir grėsmių analize, priimdama įgyvendinimo aktus, ji **iki 2023 m. pabaigos** nustato kiekvieno Programos komponento bendrus saugumo reikalavimus. Tai darydama Komisija atsižvelgia į tų reikalavimų poveikį sklandžiam to

komponento veikimui, visų pirma išlaidų, rizikos valdymo ir vykdymo terminų požiūriu, ir užtikrina, kad nesumažėtų bendras saugumo lygis ar nebūtų pakenkta tuo komponentu grindžiamos esamos įrangos veikimui, **ir atsižvelgia į kibernetinio saugumo grėsmes**. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Įsigaliojus šiam reglamentui Komisija pateikia preliminarų įgyvendinimo aktų, kurie turi būti pateikiami saugumo sudėties Programos komitetui ir jame svarstomi, sąrašą. Kartu su sąrašu pateikiamas preliminarus pateikimo tvarkaraštis.

2. Už Programos komponento valdymą atsakingam subjektui tenka atsakomybė už to komponento **eksploatavimo saugumą**, jis tuo tikslu atlieka rizikos ir grėsmių analizę ir vykdo visą būtiną veiklą, kad būtų užtikrintas ir stebimas to komponento saugumas, visų pirma nustatydamas technines specifikacijas ir veiklos procedūras, be to, jis vykdo jų atitikties 1 dalyje nurodytiems bendriems saugumo reikalavimams stebėseną. **Pagal 30 straipsnį Agentūra yra už GALILEO ir EGNOS atsakingas subjektas.**

2a. Remdamasi rizikos ir grėsmių analize, Komisija prireikus nustato saugumo stebėsenos struktūrą ir laikosi pagal Sprendimą 201x/xxx/BUSP parengtų nurodymų.¹ Struktūra veikia laikantis 1 dalyje nurodytų saugumo reikalavimų. GALILEO atveju tokia struktūra yra GALILEO saugumo stebėsenos centras.

3. Agentūra:

- a) užtikrina visų Programos komponentų saugumo akreditavimą pagal šios antraštinės dalies II skyrių ir **nedarydama poveikio** valstybių narių **kompetencijai**;
- b) užtikrina GALILEO saugumo stebėjimo centro veikimą pagal 2 dalyje nustatytus reikalavimus ir pagal Sprendimo 2014/496/BUSP taikymo sritį parengtus nurodymus;
- c) atlieka jai Sprendimu Nr. 1104/2011/ES pavestas užduotis;

¹ Šis Tarybos sprendimas bus priimtas remiantis vyriausiojo įgaliotinio pasiūlymu, kuriuo išplečiama 2014 m. liepos 22 d. Tarybos sprendimo 2014/496/BUSP, dėl kurio šiuo metu deramasi, taikymo sritis.

- d) teikia Komisijai technines ekspertines žinias ir visą informaciją, reikalingą jos užduotims pagal šį reglamentą atlikti.

4. Valstybės narės:

- a) imasi priemonių, kurios yra bent lygiavertės priemonėms, būtinoms Europos ypatingos svarbos infrastruktūroms apsaugoti, kaip apibrėžta 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos direktyvoje 2008/114/EB dėl Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektų nustatymo ir priskyrimo jiems bei būtinybės gerinti jų apsaugą vertinimo¹, ir priemonėms, būtinoms jų pačių nacionalinėms ypatingos svarbos infrastruktūroms apsaugoti, siekiant užtikrinti antžeminę infrastruktūrą, kuri yra neatskiriama Programos dalis ir yra jų teritorijoje;
- b) vykdo 41 straipsnyje nurodytas saugumo akreditavimo užduotis.

5. Programoje dalyvaujantys subjektai imasi visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas Programos saugumas, ***taip pat atsižvelgdami į rizikos analizėje nustatytas problemas.***

34a straipsnis

Sistemų ir įdiegtų paslaugų saugumas

Jei dėl sistemų veikimo kyla pavojus Sąjungos arba jos valstybių narių saugumui, taikomos Tarybos sprendime XXXX/XXX/BUSP nustatytos procedūros.

II SKYRIUS

Saugumo akreditavimas

35 straipsnis

Saugumo akreditavimo institucija

Agentūrai pavaldi Saugumo akreditavimo valdyba yra visų Programos komponentų saugumo akreditavimo institucija.

36 straipsnis

Bendrieji saugumo akreditavimo principai

¹ OL L 345, 2008 12 23, p. 75–82.

Visų Programos komponentų saugumo akreditavimo veikla vykdoma vadovaujantis šiais principais:

- a) saugumo akreditavimo veikla vykdoma ir sprendimai priimami prisiimant bendrą atsakomybę už Sąjungos ir valstybių narių saugumą;
- b) dedamos pastangos, kad Saugumo akreditavimo valdybos sprendimai būtų priimami bendru sutarimu;
- c) saugumo akreditavimo veikla vykdoma pasitelkiant rizikos vertinimą ir valdymo metodą, atsižvelgiant į riziką komponento saugumui ir poveikį su rizikos švelninimo priemonėmis susijusioms išlaidoms ar vykdymo terminams, laikantis tikslo nesumažinti bendro šio komponento saugumo lygio;
- d) Saugumo akreditavimo valdybos saugumo akreditavimo sprendimus rengia ir priima specialistai, kurie turi reikiamą kvalifikaciją sudėtingų sistemų akreditavimo srityje ir atitinkamo lygio asmens patikimumo pažymėjimą ir kurie dirba objektyviai;
- e) dedamos pastangos pasikonsultuoti su visomis šio komponento saugumo klausimais suinteresuotomis atitinkamomis šalimis;
- f) saugumo akreditavimo veiklą vykdo visos atitinkamos suinteresuotosios šalys, laikydamosi saugumo akreditavimo strategijos, nedarant poveikio Komisijos funkcijoms;
- g) Saugumo akreditavimo valdybos saugumo akreditavimo sprendimai, laikantis tos valdybos apibrėžtoje atitinkamoje saugumo akreditavimo strategijoje nustatyto proceso, grindžiami vietos saugumo akreditavimo sprendimais, kuriuos priima valstybių narių atitinkamos nacionalinės saugumo akreditavimo institucijos;
- h) nuolatiniu, skaidriu ir visiškai aiškiu stebėsenos procesu užtikrinama, kad būtų žinoma apie riziką komponento saugumui, kad būtų apibrėžtos saugumo priemonės sumažinti tokią riziką iki priimtino lygio atsižvelgiant į Sąjungos ir jos valstybių narių saugumo poreikius ir siekiant sklandaus komponento veikimo, ir kad tos priemonės būtų taikomos laikantis pakopinės apsaugos koncepcijos. Periodiškai atliekamas tokių priemonių efektyvumo vertinimas. Su saugumo rizikos vertinimu ir valdymu susijusį procesą kaip kartotinį procesą kartu vykdo komponento suinteresuotosios šalys;
- i) saugumo akreditavimo sprendimus Saugumo akreditavimo valdyba priima visiškai nepriklausomai, t. y. nei nuo Komisijos ir kitų už komponento įgyvendinimą bei susijusių

paslaugų teikimą atsakingų subjektų, nei nuo vykdomojo direktoriaus ir Agentūros administracinės valdybos;

- j) saugumo akreditavimo veikla vykdoma tinkamai atsižvelgiant į atitinkamą Komisijos ir valdžios institucijų, atsakingų už saugumo reikalavimų įgyvendinimą, veiksmų tarpusavio koordinavimo poreikį;
- k) Saugumo akreditavimo valdybos atliekamas EGNOS saugumo akreditavimas nedaro poveikio Europos aviacijos saugos agentūros atliekamai akreditavimo veiklai aviacijos srityje.

37 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos užduotys

1. Saugumo akreditavimo valdyba savo užduotis atlieka nedarydama poveikio Komisijos pareigoms arba pareigoms, pavestoms kitiems Agentūros organams, ypač dėl klausimų, susijusių su saugumu, ir nepažeisdama valstybių narių kompetencijos saugumo akreditavimo srityje.
2. Saugumo akreditavimo valdyba atlieka toliau nurodytas užduotis:
 - a) nustato ir patvirtina saugumo akreditavimo strategiją, kurioje išdėstoma:
 - i) veiklos, kuri yra būtina Programos komponentų ar tų komponentų dalių ir jų tarpusavio sąsajų bei sąsajų su kitomis sistemomis ar komponentais akreditavimui atlikti ir išlaikyti, mastą;
 - ii) Programos komponentų ar tų komponentų dalių saugumo akreditavimo procesą ir išsamumo lygį, atitinkantį būtiną užtikrinimo lygį, aiškiai nurodant akreditavimo sąlygas;
 - iii) ***Programos komponentų ar tų komponentų dalių saugumo akreditavimo procesą ir išsamumo lygį, atitinkantį būtiną užtikrinimo lygį, aiškiai nurodant akreditavimo sąlygas;***
 - iv) Programos komponentų etapus atitinkantį akreditavimo tvarkaraštį, visų pirma susijusį su infrastruktūros išdėstymu, paslaugų teikimu ir vystymu;
 - v) tinklams, prijungtiems prie sistemų, sukurtų pagal Programos komponentus, arba šių komponentų dalims ir prie sistemų, sukurtų pagal šiuos komponentus,

prijungtai įrangai taikomus saugumo akreditavimo, kuri turi vykdyti saugumo klausimų srityje kompetentingi valstybių narių nacionaliniai subjektai, principus;

- b) priima saugumo akreditavimo sprendimus, pirmiausia dėl palydovų paleidimo, patvirtinimo, dėl leidimo naudoti įvairių konfigūracijų sistemas, sukurtas pagal Programos komponentus arba šių komponentų dalis, įvairioms jų teikiamoms paslaugoms, įskaitant signalo kosmose, ir leidimo naudoti antžemines stotis. Dėl tinklų ir įrangos, prijungtos prie 44 straipsnyje nurodytos PVI ar bet kurios kitos saugios paslaugos, teikiamos pagal Programos komponentus, Saugumo akreditavimo valdyba priima sprendimus tik dėl leidimų subjektams kurti ar gaminti kritinės svarbos PVI technologijas, PVI imtuvus ar PVI saugumo modulius, arba bet kokias kitas technologijas ar įrangą, kuri turi būti tikrinama pagal 34 straipsnio 1 dalyje nurodytus bendrus saugumo reikalavimus, atsižvelgdama į nacionalinių subjektų, kompetentingų saugumo klausimų srityje, konsultacijas ir bendrą riziką saugumui;
- c) nagrinėja ir tvirtina visus su saugumo akreditavimu susijusius dokumentus, išskyrus dokumentus, kuriuos Komisija turi priimti pagal šio reglamento 34 straipsnio 1 dalį ir Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 8 straipsnį;
- d) savo kompetencijos srityje teikia konsultacijas Komisijai jai rengiant teisės aktų, nurodytų šio reglamento 34 straipsnio 1 dalyje ir Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 8 straipsnyje, tekstų projektus, įskaitant projektus dėl saugios eksploatacijos taisyklių (SecOPs) nustatymo, ir teikia pranešimą su galutine išvadų pozicija;
- e) nagrinėja ir tvirtina saugumo rizikos vertinimą, parengtą pagal stebėsenos procesą, nurodytą 36 straipsnio h punkte, atsižvelgdama į atitiktį dokumentams, nurodytiems šios dalies c punkte, ir dokumentams, parengtiems pagal šio reglamento 34 straipsnio 1 dalį ir Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 8 straipsnį; be to, bendradarbiauja su Komisija siekiant nustatyti rizikos mažinimo priemones;
- f) patikrina, kaip įgyvendinamos su Programos komponentų saugumo akreditavimu susijusios saugumo priemonės, atlikdama saugumo vertinimus, patikrinimus, auditą ar peržiūras arba juos finansuodama pagal šio reglamento 41 straipsnio b punktą;

- g) tvirtina patvirtintus atrinktus produktus ir priemones, kuriais apsaugoma nuo elektroninio pasiklausymo (TEMPEST), taip pat patvirtintus atrinktus kriptografijos produktus, naudojamus Programos komponentų saugumui užtikrinti;
 - h) tvirtina pagal Programos komponentus ar tų komponentų dalis sukurtų sistemų ir kitų sistemų sujungimą arba prireikus dalyvauja bendrai patvirtinant kartu su atitinkamais subjektais, kompetentingais saugumo srityje;
 - i) tariasi su atitinkama valstybe nare dėl prieigos kontrolės šablono, kaip nurodyta 41 straipsnio c punkte;
 - j) rengia rizikos ataskaitas ir informuoja Komisiją, Administracinę valdybą ir vykdomąjį direktorių apie atliktą rizikos vertinimą ir juos konsultuoja apie likutinės rizikos tvarkymo galimybes konkretaus saugumo akreditavimo sprendimo atveju;
 - k) palaikydama glaudžius ryšius su Komisija talkina Tarybai ir vyriausiajam įgaliotiniui įgyvendinant Sprendimą 2014/496/BUSP, jei Taryba ir (arba) vyriausiasis įgaliotinis konkrečiai to paprašo;
 - l) vykdo konsultacijas, būtinas savo užduotims vykdyti;
 - m) priima ir paskelbia savo darbo tvarkos taisykles.
3. Nedarant poveikio valstybių narių įgaliojimams *ir atsakomybei*, sukuriama Saugumo akreditavimo valdybos prižiūrimas specialus pavaldus organas, atstovaujantis valstybėms narėms, pavedant jam *visų pirma* vykdyti *šias užduotis*:
- a) skrydžių kodų ir kitų GALILEO veikimui būtinų kodų *valdymas*;
 - b) *patikra*, ar yra nustatytos GALILEO PVI šifravimo raktų apskaitos, saugaus tvarkymo, saugojimo ir paskirstymo procedūros, ir kaip jų laikomasi.

38 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos sudėtis

1. Saugumo akreditavimo valdybą sudaro po vieną kiekvienos valstybės narės atstovą, Komisijos atstovas ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) atstovas. Saugumo akreditavimo valdybos narių kadencijos trukmė – ketveri metai; ji gali būti pratęsiama.

2. ***Saugumo akreditavimo valdybos posėdžiuose dalyvaujama remiantis principu „būtina žinoti“.*** *Kai tinkama, Europos kosmoso agentūros atstovai ir saugumo akreditavime nedalyvaujantys Agentūros atstovai gali būti kviečiami* dalyvauti Saugumo akreditavimo valdybos posėdžiuose ***stebėtojų*** teisėmis. Išimties tvarka Sąjungos agentūrų, trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų atstovai taip pat gali būti pakviesti stebėtojų teisėmis dalyvauti šiuose posėdžiuose dėl tiesiogiai su tomis trečiosiomis šalimis ar tarptautinėmis organizacijomis susijusių klausimų, visų pirma dėl klausimų, susijusių su jiems priklausančia ar jų teritorijoje įsteigta infrastruktūra. Toks trečiųjų šalių ar tarptautinių organizacijų atstovų dalyvavimas ir šio dalyvavimo sąlygos nustatomos atitinkamuose susitarimuose ir turi atitikti Saugumo akreditavimo valdybos darbo tvarkos taisykles.

39 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos balsavimo taisyklės

Jei, laikantis 36 straipsnyje nurodytų bendrųjų principų, negalima pasiekti bendro susitarimo, Saugumo akreditavimo valdyba priima sprendimus kvalifikuota balsų dauguma, kaip numatyta Europos Sąjungos sutarties 16 straipsnyje. Komisijos atstovas ir vyriausiojo įgaliotinio atstovas nebalsuoja. Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas Saugumo akreditavimo valdybos vardu pasirašo Saugumo akreditavimo valdybos priimtus sprendimus.

40 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos sprendimų perdavimas ir poveikis

1. Saugumo akreditavimo valdybos sprendimai adresuojami Komisijai.
2. Komisija nuolat informuoja Saugumo akreditavimo valdybą apie numatomų Saugumo akreditavimo valdybos sprendimų poveikį tinkamam Programos komponentų vykdymui ir likutinės rizikos valdymo planų įgyvendinimą. Saugumo akreditavimo valdyba atsižvelgia į visą Komisijos pateiktą informaciją.
3. Komisija nedelsdama informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą apie priimtų saugumo akreditavimo sprendimų poveikį sklandžiam Programos komponentų vykdymui. Jei Komisija mano, kad Saugumo akreditavimo valdybos priimtas sprendimas gali turėti didelę įtaką tinkamam šių komponentų vykdymui, pavyzdžiui išlaidų, vykdymo terminų ar veiksmingumo atžvilgiu, ji nedelsdama apie tai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.

4. Administracinė valdyba periodiškai informuojama apie Saugumo akreditavimo valdybos darbų eigą.
5. Saugumo akreditavimo valdybos darbotvarkė netrikdo 100 straipsnyje nurodytos darbo programos veiklos darbotvarkės.

41 straipsnis

Valstybių narių vaidmuo saugumo akreditavimo srityje

Valstybės narės:

- a) perduoda Saugumo akreditavimo valdybai visą informaciją, kurią jos laiko svarbia saugumo akreditavimo tikslais;
- b) leidžia Saugumo akreditavimo valdybos paskirtiems tinkamai įgaliotiems asmenims, suderinus su nacionaliniais subjektais, kompetentingais saugumo klausimų srityje toje valstybėje narėje, ir jiems prižiūrint, susipažinti su bet kokia informacija ir patekti į visas jų jurisdikcijai pagal nacionalinius įstatymus bei kitus teisės aktus priklausančias teritorijas ir (arba) vietas, susijusias su saugumo sistemomis, nediskriminuodamos dėl valstybių narių piliečių pilietybės, taip pat saugumo patikrinimų, audito bei bandymų tikslais, dėl kurių yra priimtas Saugumo akreditavimo valdybos sprendimas, ir 36 straipsnio h punkte nurodyto rizikos valdymo proceso tikslais. Šis auditas ir bandymai vykdomi laikantis šių principų:
 - i) pabrėžiama saugumo ir veiksmingo rizikos valdymo tikrinamuose subjektuose svarba;
 - ii) turi būti rekomenduojamos atsakomosios priemonės įslaptintos informacijos konfidencialumo praradimo, jos vientisumo ar prieinamumo netekimo konkrečiam poveikiui sušvelninti;
- c) kiekviena iš jų atsako už prieigos kontrolės šablono, kuriame apibūdinamos arba išvardijamos akredituotinos teritorijos arba vietos, ir dėl kurio valstybės narės ir Saugumo akreditavimo valdyba iš anksto susitaria, taip užtikrindamos, kad visos valstybės narės teiktų tokio paties lygio prieigos kontrolę, parengimą;
- d) vietos lygiu atsako už jų teritorijoje esančių ir į Programos komponentų saugumo akreditavimo sritį patenkančių vietų saugumo akreditavimą ir praneša apie tai Saugumo akreditavimo valdybai.

III SKYRIUS

Įslaptintos informacijos apsauga

42 straipsnis

■ Įslaptintos informacijos *apsauga*

Taikant šį reglamentą:

- a) *su Programa susijusia įslaptinta informacija keičiamasi sudarius tarptautinį Sąjungos ir trečiosios valstybės ar tarptautinės organizacijos susitarimą dėl keitimosi įslaptinta informacija arba, kai taikytina, kompetentingai Sąjungos institucijai ar organui ir trečiosios valstybės atitinkamoms institucijoms ar tarptautinei organizacijai sudarius susitarimą dėl keitimosi įslaptinta informacija ir laikantis tame susitarime nustatytų sąlygų;*
-
- c) trečiojoje valstybėje gyvenantys fiziniai asmenys ir jose įsteigti juridiniai asmenys gali dirbti su Europos Sąjungos įslaptinta ir su Programa susijusia informacija, tik jeigu jiems tose valstybėse taikomi saugumo nuostatai, kuriais užtikrinamas apsaugos lygis yra bent lygiavertis apsaugos lygiui, kurį garantuoja Komisijos saugumo taisyklės, nustatytos Komisijos sprendime (ES, Euratomas) 2015/444/EB, ir Tarybos saugumo taisyklės, nustatytos Sprendimo 2013/488/ES prieduose. Trečiosios valstybės arba tarptautinės organizacijos saugumo nuostatų lygiavertiškumas apibrėžiamas Sąjungos ir tos trečiosios valstybės arba tarptautinės organizacijos susitarime dėl informacijos saugumo, įskaitant pramoninio saugumo klausimus, jei tinkama, sudarytame laikantis SESV 218 straipsnyje numatytos tvarkos, ir atsižvelgiant į Sprendimo 2013/488/ES 13 straipsnį;
- d) nedarant poveikio Sprendimo 2013/488/ES 13 straipsniui ir pramoninio saugumo sritį reglamentuojančioms taisyklėms, nustatytoms Komisijos sprendime (ES, Euratomas) 2015/444, fiziniam ar juridiniam asmeniui, trečiajai valstybei arba tarptautinei organizacijai gali būti suteikta teisė naudotis Europos Sąjungos įslaptinta informacija, jei tai laikoma būtina sprendžiant kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į tokios informacijos pobūdį ir turinį, gavėjo atitiktį principui „būtina žinoti“ ir įvertinant naudą Sąjungai.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

GALILEO ir EGNOS

43 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys veiksmai

█ GALILEO ir EGNOS *eksploatavimas apima šiuos reikalavimus atitinkančius veiksmus:*

- a) kosmoso infrastruktūros valdymas, *eksploatavimas*, priežiūra, nuolatinis tobulinimas, plėtojimas ir apsauga, įskaitant atnaujinimus ir nusidėvėjimo valdymą;
- b) antžeminės infrastruktūros, visų pirma *antžeminių centrų ir stočių, nurodytų Sprendime (ES) 2016/413 arba (ES) 2017/1406*, tinklų, aikštelių ir pagalbinės įrangos, valdymas, *eksploatavimas*, priežiūra, nuolatinis tobulinimas, plėtojimas ir apsauga, įskaitant atnaujinimus ir nusidėvėjimo valdymą;
- c) būsimos kartos sistemų kūrimas ir GALILEO bei EGNOS paslaugų vystymas, nepažeidžiant būsimų sprendimų dėl Sąjungos finansinių perspektyvų, *be kita ko, atsižvelgiant į atitinkamų suinteresuotųjų subjektų poreikius;*
- ca) *GALILEO ir EGNOS galutinės grandies prietaikų kūrimo ir pagrindinių technologinių elementų, pavyzdžiui, su GALILEO sistemomis suderinamų lustų rinkinių ir imtuvų, kūrimo ir vystymo rėmimas;*
- d) *su GALILEO ir EGNOS susijusios* sertifikavimo ir standartizavimo *veiklos, ypač transporto sektoriuje, rėmimas;*
- e) *nuolatinis* GALILEO ir EGNOS paslaugų teikimas ir, *papildant valstybių narių ir privataus sektoriaus iniciatyvas, tų paslaugų rinkos plėtra, visų pirma siekiant kuo labiau padidinti socialinę ir ekonominę naudą, nurodytą 4 straipsnio 1 dalyje;*
- f) bendradarbiavimas su kitomis regioninėmis ar pasaulinėmis palydovinės navigacijos sistemomis, *įskaitant suderinamumo ir sąveikumo lengvinimą;*
- g) *sistemų* ir *jų* eksploatavimo patikimumo, *ir paslaugų rezultatų stebėjimo* veiksmai;
- h) veiksmai, *susiję su* paslaugų *teikimu* ir jų aprėpties *plėtimo koordinavimas*.

44 straipsnis

GALILEO paslaugos

1. GALILEO paslaugos:

- a) atviroji GALILEO paslauga (angl. GOS), kuri naudotojams yra nemokama ir kuria teikiama padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija, daugiausia skirta masinio naudojimo palydovinės navigacijos prietaikoms, kuriomis naudojami naudotojai;
- b) didelio tikslumo paslauga (angl. HAS), kuri naudotojams yra nemokama, kai, naudojant papildomoje dažnių juostoje skleidžiamus papildomus duomenis, teikiama didelio tikslumo padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija, daugiausia skirta profesinėms ar komercinėms masinio naudojimo palydovinės navigacijos prietaikoms;
- c) signalų atpažinimo paslauga, pagrįsta signaluose naudojamais šifruotais kodais, daugiausia skirta profesinėms ar komercinėms masinio naudojimo palydovinės navigacijos prietaikoms;
- d) paslauga valstybinėms institucijoms (angl. PRS, toliau – PVI), teikiama tik vyriausybių įgaliotiems naudotojams **naudojant** konfidencialaus pobūdžio **prietaikas ir stiprius bei šifruotus signalus**, kai būtina užtikrinti aukšto lygio paslaugos tęstinumą, įskaitant saugumo ir gynybos sritis. **ši paslauga teikiama nemokamai valstybėms narėms, Tarybai, Komisijai, EIVT ir tam tikrais atvejais tinkamai įgaliotoms Sąjungos agentūroms; klausimas, ar taikyti mokesčių kitiems PVI užsakovams, nurodytiems Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 2 straipsnyje, sprendžiamas kiekvienu atveju atskirai ir atitinkamos nuostatos nurodomos pagal to sprendimo 3 straipsnio 5 dalį sudarytuose susitarimuose; galimybė gauti PVI reglamentuojama pagal Sprendimą 1104/2011/ES, taikytiną valstybėms narėms, Tarybai, Komisijai, EIVT ir Sąjungos agentūroms;**
- e) pagalbos paslauga (angl. ES), **kuri naudotojams yra nemokama ir** kurią teikiant siunčiami signalai ir perspėjama apie gaivalines ar kitokias nelaimes tam tikruose regionuose; **kai tinkama, ji teikiama bendradarbiaujant su valstybių narių nacionalinėmis civilinės saugos institucijomis;**
- f) laiko nustatymo paslauga (angl. TS), kuri naudotojams yra nemokama ir kuri leidžia žinoti tikslų bei patikimą laiką, taip pat taikyti suderintąjį pasaulinį laiką, taip

sudarydama sąlygas kurti GALILEO paremtas laiko skaičiavimo prietaikas ir naudoti svarbiausiose prietaikose.

2. Be to, GALILEO padeda teikti:

- a) sistemos COSPAS-SARSAT paieškos ir gelbėjimo paslaugas (angl. SAR), nustatant nelaimės signalus, siunčiamus iš avarinių švyturių, ir persiunčiant jiems transliuojamus signalus atgaliniu ryšiu;
- b) vientisumo stebėjimo paslaugas, skirtas žmogaus gyvybės apsaugos tarnyboms ir naudojamas kartu su GALILEO atvirosios paslaugos signalais ir EGNOS bei kitomis palydovinės navigacijos sistemomis, laikantis Sąjungos arba tarptautinių standartų;
- c) informavimo apie kosmoso meteorologinius reiškinius, **kuris teikiamas naudojantis GNSS paslaugų centru¹**, ir išankstinio perspėjimo paslaugas, kurios teikiamos naudojantis GALILEO antžemine infrastruktūra ir kuriomis daugiausia siekiama sumažinti GALILEO ir kitų su **kosmosu** ■ susijusių GNSS teikiamų paslaugų naudotojams **galinčių kilti riziką**.

45 straipsnis

EGNOS paslaugos

1. EGNOS paslaugos:

- a) atviroji EGNOS paslauga (angl. EOS), kuri naudotojams yra nemokama ir kuria teikiama padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija, daugiausia skirta masinio naudojimo palydovinės navigacijos prietaikoms, kuriomis naudojami naudotojai;
- b) EGNOS duomenų prieigos paslauga (EDAS), **kuri naudotojams yra nemokama ir** kuria teikiama padėties nustatymo ir sinchronizacijos informacija, daugiausia skirta profesinėms ar komercinėms palydovinės navigacijos prietaikoms, nes ji, palyginti

¹ 2016 m. kovo 18 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2016/413, kuriuo nustatoma pagal GALILEO programą sukurtos sistemos antžeminės infrastruktūros vieta, numatomos infrastruktūros veiklai užtikrinti būtinos priemonės ir panaikinamas įgyvendinimo sprendimas 2012/117/ES (OL L 74, 2016 03 19, p. 45–49).

su atvirąja EGNOS paslauga, yra veiksmingesnė ir teikia didesnę papildomą naudą turinčių duomenų;

- c) žmogaus gyvybės apsaugos paslauga (angl. SoL), kuri tiesioginiam naudotojui teikiama nemokamai ir kuria teikiama padėties nustatymo ir *laiko* sinchronizacijos informacija, atitinkanti griežtus testinumo, prieinamumo ir tikslumo reikalavimus ir turinti patikimumo funkciją, perspėjančią naudotojus, kuriems saugumas yra ypač svarbus, apie bet kokio pobūdžio triktį arba apie GALILEO ir kitų GNSS skleidžiamus ir veikimo zonoje pagerinamus signalus, kad viršijamas leidžiamas nuokrypis, visų pirma civilinės aviacijos sektoriuje, kai teikiamos oro navigacijos paslaugos *pagal ICAO standartus, arba kituose transporto sektoriuose*.

- 2. 1 dalyje nurodytos paslaugos pirmiausia teikiamos valstybių narių, *kurių geografinė padėtis yra Europoje, teritorijose, šiuo tikslu iki 2026 m. pabaigos įtraukiant Kiprą, Azorų salas, Kanarų salas ir Madeirą*.

EGNOS geografinė aprėptis gali būti išplėsta taip, kad apimtų kitus pasaulio regionus, visų pirma šalių kandidačių, trečiųjų valstybių, esančių asocijuotomis Bendro Europos Dangaus narėmis, ir Europos kaimynystės politikoje dalyvaujančių trečiųjų valstybių teritorijas, jei tai techniškai įmanoma *ir laikantis 34 straipsnyje nurodytų saugumo reikalavimų*, o remiantis tarptautiniais susitarimais – ir teikiant žmogaus gyvybės apsaugos paslaugą.

- 3. Tokio aprėpties išplėtimo sąnaudoms, įskaitant su tais regionais susijusias veiklos išlaidas, padengti nenaudojamos 11 straipsnyje nurodytos lėšos. *Komisija apsvarsto kitas programas ar priemones tokiai veiklai finansuoti*. Taip išplėtus aprėptį neturėtų sutrikti 1 dalyje nurodytų paslaugų teikimas valstybių narių teritorijose, kurios geografiniu požiūriu yra Europoje.

46 straipsnis

GALILEO ir EGNOS įgyvendinimo priemonės

Siekdama prireikus užtikrinti sklandų GALILEO ir EGNOS veikimą ir jų įsisavinimą rinkoje, Komisija prireikus nustato priemones, kurių paskirtis:

- a) valdyti ir sumažinti GALILEO ir EGNOS veikimui kylančią riziką, *visų pirma užtikrinti paslaugų testinumą*;

- b) apibrėžti lemiamus sprendimų priėmimo etapus, kai reikia stebėti ir vertinti GALILEO ir EGNOS įgyvendinimą;
- c) nustatyti GALILEO ir EGNOS antžeminei infrastruktūrai priklausančių centrų vietą pagal saugumo reikalavimus ir atviro bei skaidraus proceso principus ir užtikrinti jų veikimą.
- d) **nustatyti technines ir veikimo specifikacijas, susijusias su 44 straipsnio 1 dalies c, e ir f punktuose ir 2 dalies c punkte nurodytomis paslaugomis.**

Tos įgyvendinimo priemonės priimamos laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

47 straipsnis

Suderinamumas, sąveikumas *ir standartizavimas*

1. GALILEO bei EGNOS ir jų paslaugos techniniu požiūriu turi būti tarpusavyje visapusiškai suderintos ir sąveikios, **taip pat ir naudotojų lygiu.**
2. GALILEO bei EGNOS ir jų paslaugos turi būti suderintos ir sąveikios su kitomis palydovinės navigacijos sistemomis ir įprastinėmis radionavigacinėmis priemonėmis, jei reikiami suderinamumo ir sąveikumo reikalavimai **ir sąlygos** yra nustatyti tarptautiniuose susitarimuose.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

Programa „Copernicus“

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

48 straipsnis

Programos „Copernicus“ aprėptis

1. Programos „Copernicus“ įgyvendinimas grindžiamas ankstesnėmis **■** investicijomis, ***įskaitant gaunamas iš tokių suinteresuotųjų subjektų kaip Europos kosmoso agentūra ir EUMETSAT, o, kai tinkama ir ekonomiškai efektyvu, valstybių narių nacionaliniais ir regioniniais pajėgumais, atsižvelgiant į lyginamuosius duomenis ir informaciją teikiančių komercinių paslaugų teikėjų pajėgumus ir konkurencingumo bei rinkos plėtros skatinimo būtinumą, sykiu kiek įmanoma didinant galimybes Europos naudotojams.***
2. Programos „Copernicus“ duomenys ir informacija teikiami ***remiantis „Copernicus“ naudotojų poreikiais ir taikant*** visapusišką, nemokamą ir atvirą duomenų politiką.
 - 2a. ***Pagal programą „Copernicus“ remiamas Sąjungos ir jos valstybių narių politikos, ypač aplinkos, klimato kaitos, jūrų, atmosferos, žemės ūkio ir kaimo plėtros, kultūros paveldo apsaugos, civilinės saugos, infrastruktūros stebėsenos, saugos ir saugumo, taip pat skaitmeninės ekonomikos sričių politikos formavimas, įgyvendinimas ir stebėseną siekiant toliau mažinti administravimo našumą.***
3. Programa „Copernicus“ apima šiuos keturis ***elementus***:
 - a) duomenų ***įsigijimą***, į kurį įtrauktas:
 - programos „Copernicus“ palydovų „Sentinel“ kūrimas ir operacijos;
 - prieiga prie trečiųjų šalių ***Žemės stebėjimo iš kosmoso*** duomenų;
 - prieiga prie *in situ* ir kitų papildomų duomenų;
 - b) duomenų ir informacijos ***apdorojimas naudojantis programos „Copernicus“ paslaugomis***, į kurį įtrauktas pridėtinę vertę turinčios informacijos kaupimas siekiant atlikti aplinkos stebėseną, teikti pranešimus, užtikrinti atitiktį ir teikti civilinės saugos bei civilinio saugumo užtikrinimo paslaugas **■** ;

- c) duomenų prieigos ir paskirstymo komponentą, kuris apima infrastruktūrą ir paslaugas, kuriomis siekiama užtikrinti programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos paiešką, peržiūrą, prieigą, paskirstymą ir panaudojimą **ir ilgalaikį saugojimą, vykdomą vartotojui patogiu būdu**;
 - d) naudotojų suinteresuotumo **didinimą**, rinkos **plėtrą ir pajėgumų didinimą** pagal 29 straipsnio 5 dalį, **apimant atitinkamą veiklą, išteklius ir paslaugas**, kuriais skatinama naudotis programa „Copernicus“, jos duomenimis ir paslaugomis, **taip pat susijusias tolesnės grandies prietaikas ir jų plėtojimą** visais lygiais, kad socialinė ir ekonominė nauda, nurodyta 4 straipsnio 1 dalyje, būtų kuo didesnė, **taip pat kad būtų renkami ir analizuojami vartotojų poreikiai**.
4. Programa „Copernicus“ skatina tarptautinį stebėjimo sistemų koordinavimą ir keitimąsi susijusiais duomenimis siekiant stiprinti jos pasaulinį aspektą ir papildomumą, atsižvelgiant į ■ tarptautinius susitarimus ir koordinavimo procesus.

II SKYRIUS

Reikalavimus atitinkantys veiksmai

49 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys duomenų įsigijimo veiksmai

Reikalavimus atitinkantys programos „Copernicus“ veiksmai:

- a) veiksmai, kuriais siekiama užtikrinti **tvirtesnę** esamų palydovų „Sentinel“ misijų tęstinumą ir kitų palydovų „Sentinel“ kūrimą, paleidimą, priežiūrą ir naudojimą, išplečiant stebėjimo aprėptį ir **ypač** teikiant prioritetą ■ išmetamų antropogeninės kilmės CO₂ ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų stebėsenos pajėgumui, **sudarant galimybes stebėti poliarines sritis** ir sudarant sąlygas taikyti inovatyvias aplinkos sričių prietaikas žemės bei miškų ūkio, vandentvarkos, **jūrų išteklių valdymo ir kultūros paveldo** srityse;
- b) veiksmai, kuriais suteikiama prieiga prie programos „Copernicus“ paslaugoms teikti reikalingų arba Sąjungos institucijų, agentūrų ir decentralizuotų tarnybų **ir, kai tinkama ir ekonomiškai efektyvu, nacionalinių ar regioninių viešųjų įstaigų** naudojamų trečiųjų šalių duomenų;

- c) veiksmai, kuriais suteikiama ir koordinuojama prieiga prie *in situ* duomenų, kad būtų galima kaupti, kalibruoti ir patvirtinti programos „Copernicus“ duomenis ir informaciją, **įskaitant, kai tinkama ir ekonomiškai efektyvu, esamų nacionalinių pajėgumų naudojimą ir vengiant dubliavimosi.**

50 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys programos „Copernicus“ paslaugų veiksmai

I. Pagal programą „Copernicus“ vykdomi veiksmai, kuriais remiamos šios paslaugos:

- a) aplinkos stebėsenos, pranešimų teikimo ir atitikties užtikrinimo paslaugos, kaip antai:
- atmosferos stebėseną siekiant informuoti apie oro kokybę **visame pasaulyje, ypatingą dėmesį skiriant oro kokybei Europoje**, ir atmosferos ■ sudėtį;
 - jūros aplinkos stebėseną siekiant informuoti apie **vandenynų**, jūrų ir pakrančių ekosistemų ■ būklę bei dinamiką ir jų išteklius **bei naudojimą**;
 - žemės paviršiaus ir žemės ūkio stebėseną siekiant informuoti apie žemės dangą, žemės naudojimą ir žemės naudojimo keitimą, **kultūros paveldo vietoves, žemės drebėjimus**, miestų vietoves, vidaus vandenų kiekį ir kokybę, miškus, žemės ūkio ir kitus gamtos išteklius, biologinę įvairovę ir kriosferą;
 - klimato kaitos stebėseną siekiant informuoti apie antropogeninės kilmės CO₂ ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą **ir sugertį**, pagrindinius klimato kintamuosius, pakartotines klimato analizes, sezonines prognozes, klimato projekcijas ir priskyrimą, **informaciją apie poliarinius ir (arba) Arkties pokyčius**, taip pat laiko ir erdvės rodiklius;
- b) ekstremaliųjų situacijų valdymo paslauga siekiant informuoti ■ už civilinę saugą atsakingas valstybės institucijas **ir kartu su jomis koordinuotai veikti**, remiant civilinės saugos ir reagavimo į nelaimės operacijas (tobulinant išankstinio perspėjimo veiklą ir reagavimo į krizes pajėgumus), prevencijos ir parengties veiksmus (rizikos ir atsigavimo analizę), įvykus įvairaus pobūdžio nelaimėms;

c) saugumo paslauga remiant Sąjungos *ir jos* išorės sienų stebėjimą, jūrų stebėjimą ir Sąjungos išorės veiksmus, kuriais reaguojama į Sąjungai kylančias saugumo problemas, ir bendros užsienio ir saugumo politikos tikslus bei veiksmus.

2. ***Komisija, prireikus naudodama nepriklausomų išorės ekspertų pagalbą, užtikrina paslaugų tinkamumą:***

a) ***patvirtindama naudotojų bendruomenių reikalavimų techninį pagrindimą ir tinkamumą iškeltiems tikslams pasiekti;***

b) ***įvertindama priemones ir sprendimus, kurie siūlomi ar įgyvendinti siekiant įvykdyti naudotojų bendruomenių reikalavimus ir įgyvendinti Programos tikslus.***

51 straipsnis

Reikalavimus atitinkantys duomenų ir informacijos prieigos ir paskirstymo veiksmai

1. Į programą „Copernicus“ įtraukiami veiksmai, kuriais siekiama suteikti *tvirtesnę* prieigą prie visų programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos ir tam tikrais atvejais papildomą infrastruktūrą bei paslaugas siekiant skatinti tų duomenų ir informacijos paskirstymą, prieigą ir naudojimą.

2. Jeigu programos „Copernicus“ duomenys ar informacija saugumo požiūriu yra konfidencialūs ***pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1159/2013¹ 12–16 straipsnius***, Komisija gali pavesti tų duomenų ir informacijos pirkimo, įsigijimo priežiūros, prieigos suteikimo ir paskirstymo funkcijas vienam ar keliems patikos subjektams. Tokie subjektai sukuria ir tvarko įgaliotų naudotojų registrą ir, taikydami funkcijų darbo sraute padalijimo principą, suteikia teisę naudotis riboto naudojimo duomenimis.

III SKYRIUS

Programos „Copernicus“ duomenų politika

¹ 2013 m. liepos 12 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1159/2013, kuriuo nustatomos GMES naudotojų registracijos ir licencijų išdavimo sąlygos ir apibrėžiami prieigos prie GMES duomenų bei GMES paslaugų informacijos apribojimo kriterijai ir taip papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 911/2010 dėl Europos Žemės stebėsenos programos (GMES) (OL L 309, 2013 11 19, p. 1).

Programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos politika

1. Programos „Copernicus“ duomenimis ir informacija naudotojams leidžiama naudotis visapusiškai, laisvai ir nemokamai:
 - a) programos „Copernicus“ naudotojai visame pasaulyje gali laisvai atgaminti, platinti, viešai skelbti, pritaikyti ir keisti visus programos „Copernicus“ duomenis bei informaciją ir derinti juos prie kitų duomenų ir informacijos;
 - b) visapusiškam, laisvam ir nemokamam duomenų naudojimui taikomi šie apribojimai:
 - i) programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos formatų, aktualumo ir paskirstymo kriterijai yra iš anksto nustatyti;
 - ii) kai taikoma, turi būti laikomasi trečiosios šalies duomenų ir informacijos, naudojamų rengiant informaciją apie programos „Copernicus“ paslaugas, licencijos sąlygų;
 - iii) saugumo apribojimai grindžiami 34 straipsnio 1 dalyje nurodytais bendraisiais saugumo reikalavimais;
 - iv) programos „Copernicus“ duomenis ir informaciją generuojanti arba teikianti sistema *ir patys duomenys* turi būti *apsaugoti* nuo trikčių rizikos;
 - v) Europos naudotojams turi būti užtikrinta, kad bus apsaugota patikima prieiga prie programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos.
2. Komisija pagal 105 straipsnį priima deleguotuosius aktus dėl konkrečių nuostatų, kuriomis papildoma 1 dalis dėl prieigos prie programos „Copernicus“ duomenų bei informacijos ir su jų naudojimu susijusių specifikacijų, sąlygų ir procedūrų.
3. Komisija, vadovaudamasi šiame reglamente ir 2 dalyje nurodytuose taikomuose deleguotuosiuose aktuose nustatyta programos „Copernicus“ duomenų politika, nustato programos „Copernicus“ duomenų ir informacijos prieigos licencijas ir pranešimus, įskaitant sutarčių skyrimo sąlygas.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS
KITI PROGRAMOS KOMPONENTAI

I SKYRIUS

Informuotumas apie padėtį kosmose

I SKIRSNIS

SST

53 straipsnis

SST aprėptis

1. SST *subkomponentų* remiama veikla:

- a) valstybių narių antžeminių ir (arba) kosmoso **SST** jutiklių tinklo *įsteigimas*, kūrimas ir eksploatavimas, įskaitant Europos kosmoso agentūros *ar Sąjungos privataus sektoriaus* ir Sąjungos sukurtus jutiklius, skirtus *kosmoso* objektams nacionaliniu lygiu stebėti ir sekti ir Europos kosminių objektų katalogui sudaryti;
- b) nacionalinio lygmens SST duomenų apdorojimas ir analizė siekiant gauti SST informacijos ir teikti SST paslaugas, nurodytas 54 straipsnyje;
- c) 54 straipsnyje nurodytų SST paslaugų teikimas 55 straipsnyje nurodytiems *naudotojams*;
- cc) *sinergijų su iniciatyvomis, kuriomis skatinama kurti ir diegti technologijas, skirtas erdvėlaivio pašalinimui pasibaigus eksploatavimo trukmei, ir kosminių šiukšlių prevencijos ir šalinimo technologines sistemas, taip pat sinergijų su tarptautinėmis iniciatyvomis kosmoso eismo valdymo srityje stebėjimas ir skatinimas.*
- d) techninė ir administracinė parama siekiant užtikrinti perėjimą nuo Sprendimu Nr. 541/2014/ES nustatytos SST paramos sistemos prie ES kosmoso programos.

54 straipsnis

SST paslaugos

1. SST paslaugos:

- a) susidūrimų tarp erdvėlaivių arba tarp erdvėlaivių ir kosminių šiukšlių rizikos vertinimas ir galimas susidūrimams išvengti skirtų įspėjimų generavimas erdvėlaivių paleidimo, ankstyvajame orbitos, iškėlimo į orbitą, eksploatavimo orbitoje ir erdvėlaivio pašalinimo iš eksploatacijos etapuose;
- b) susiskaidymų, sudužimų ar susidūrimų orbitoje aptikimas ir apibūdinimas;
- c) kosminių objektų ir kosminių šiukšlių nekontroliuojamo pakartotinio patekimo į Žemės atmosferą rizikos vertinimas ir susijusios informacijos rengimas, įskaitant galimo susidūrimo laiko ir galimos vietos įvertinimą;
- d) **veiklos plėtojimas rengiantis:**
 - i) ***kosminių šiukšlių kiekio mažinimui, siekiant mažinti jų atsiradimą,***
 - ii) ***kosminių šiukšlių šalinimui, tvarkant esamas kosmines šiukšles.***

2. SST paslaugos yra nemokamos, nepertraukiamai teikiamos bet kuriuo metu ***ir pritaikytos naudotojų 55 straipsnyje nurodytų poreikiams.***

3. ***Dalyvaujančios valstybės narės, Komisija ir atitinkamais atvejais budinčioji tarnyba nelaikomi atsakingais už:***

- a) ***žalą, patirtą dėl SST paslaugų neteikimo ar šių paslaugų teikimo sustabdymo;***
- b) ***vėlavimą teikiant SST paslaugas;***
- c) ***netikslių informaciją, suteiktą teikiant SST paslaugas; arba***
- d) ***veiksmus, kurių imtasi reaguojant į SST paslaugų teikimą.***

55 straipsnis

SST naudotojai

1. ***ES naudotojai:***

- a) pagrindiniai SST naudotojai: valstybės narės, EIVT, Komisija, Taryba, ***Agentūra, taip pat*** viešieji ir privatieji erdvėlaivių savininkai bei operatoriai ■, įsisteigę Sąjungoje;
 - b) ***ne pagrindiniai SST naudotojai:*** kiti Sąjungoje įsteigti viešieji ir privatieji subjektai.
- Pagrindiniai SST naudotojai naudojami visomis 54 straipsnio 1 dalyje nurodytomis SST paslaugomis.***

Ne pagrindiniai SST naudotojai gali turėti galimybę naudotis 54 straipsnio 1 dalyje nurodytomis SST paslaugomis.

2. *Tarptautiniams naudotojams priklauso trečiosios valstybės, savo būstinės Sąjungoje neturinčios tarptautinės organizacijos ir privatūs subjektai, kurie nėra įsisteigę Sąjungoje; jiems taikomos toliau nurodytos sąlygos:*
 - a) *trečiosios valstybės ir savo būstinės Sąjungoje neturinčios tarptautinės organizacijos gali turėti galimybę naudotis SST paslaugomis pagal 8 straipsnio 1a dalį;*
 - b) *privatūs subjektai, kurie nėra įsisteigę Sąjungoje, gali turėti galimybę naudotis SST paslaugomis tuo atveju, jei su trečiąja valstybe, kurioje jie įsisteigę, yra sudarytas tarptautinis susitarimas, nustatytas pagal 8 straipsnio 1a dalį, suteikiantis jiems teisę naudotis tomis paslaugomis.*
3. *Nukrypstant nuo šio straipsnio 2 dalies, tarptautinio susitarimo reikalavimas netaikomas tuo atveju, kai 54 straipsnio 1 dalyje nurodyta SST paslauga yra viešai prieinama.*
4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamos išsamios **naudojimąsi SST paslaugomis** ir susijusias procedūras reglamentuojančios nuostatos. Tos nuostatos priimamos laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

56 straipsnis

Valstybių narių dalyvavimas

1. Valstybės narės, norinčios prisidėti prie 54 straipsnyje nurodytų **visas orbitas apimančių** paslaugų teikimo, Komisijai pateikia **vieną** bendrą pasiūlymą, kuriame įrodo, kad paisoma šių kriterijų:
 - a) jai nuosavybės teise priklauso tinkamai sumontuoti SST jutikliai, skirti ES SST, arba ji turi prieigą prie jų, taip pat jiems valdyti reikalingus žmogiškuosius išteklius arba tinkamus veiklos analizės ir duomenų tvarkymo pajėgumus, specialiai sukurtus SST ir skirtus ES SST;
 - b) susijusi valstybė narė atliko ir patvirtino pradinį kiekvieno SST įrenginio rizikos vertinimą;

- c) veiksmų planas parengtas atsižvelgiant į koordinavimo planą, priimtą pagal Sprendimo Nr. 541/2014/ES 6 straipsnį, kuriuo siekiama įgyvendinti šio reglamento 53 straipsnyje nurodytą veiklą;
- d) pagal 57 straipsnį paskirtoms ekspertų grupėms paskirstytos įvairios funkcijos;
- e) priimtos taisyklės dėl dalijimosi 4 straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti reikalingais duomenimis.

Kiekviena valstybė narė, norinti dalyvauti teikiant SST paslaugas, turi atskirai įrodyti, kad paiso a ir b punktuose nustatytų kriterijų.

Visos valstybės narės, norinčios dalyvauti teikiant SST paslaugas, turi visos kartu įrodyti, kad paiso c–e punktuose nustatytų kriterijų.

- 2. Laikoma, kad 1 dalies a ir b punktuose nurodytus kriterijus atitinka tos dalyvaujančios valstybės narės, kurių paskirti nacionaliniai subjektai šio reglamento įsigaliojimo dieną yra pagal Sprendimo Nr. 541/2014/ES 7 straipsnį įsteigto konsorciumo nariai.
- 3. Jeigu nepateikiama jokie bendro pasiūlymo pagal 1 dalį arba jei Komisija mano, kad taip pateiktas bendras pasiūlymas neatitinka 1 dalyje nurodytų kriterijų, bent **penkios** valstybės narės ■ gali teikti Komisijai **naują bendrą pasiūlymą, įrodydamas atitiktį** 1 dalyje **nurodytiems kriterijams**.
- 4. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamos išsamios nuostatos dėl procedūrų ir 1–3 dalyse nurodytų procedūrų ir elementų. Tos įgyvendinimo priemonės priimamos laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

57 straipsnis

Valstybių narių dalyvavimo organizacinė sistema

- 1. Visos valstybės narės, pateikusios pasiūlymą, kurį Komisija įvertino kaip atitinkantį 56 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus, arba Komisijos atrinktos 56 straipsnio 3 dalyje nurodyta tvarka, paskiria savo teritorijose įsteigtą ir joms atstovausiantį partnerystę sudarantį nacionalinį subjektą. **Partnerystę sudarantis nacionalinis subjektas yra valstybės narės valdžios institucija arba įstaiga, kuriam pavesta vykdyti viešosios valdžios funkcijas.**

2. Pagal 1 straipsnį paskirti partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai sudaro susitarimą sukurti SST partnerystę ir nustatyti taisykles bei mechanizmus, kuriais grindžiamas jų tarpusavio bendradarbiavimas įgyvendinant 53 straipsnyje nurodytą veiklą. Visų pirma, į tą susitarimą įtraukiami 56 straipsnio 1 dalies c–e punktuose paminėti elementai ir juo nustatoma rizikos valdymo struktūra, kuria užtikrinamas nuostatų dėl SST duomenų ir informacijos naudojimo ir saugaus keitimosi jais įgyvendinimas.
3. Partnerystę sudarančių nacionalinių subjektų siūlomos Sąjungos SST paslaugos turi būti aukštos kokybės, atitikti daugiamečių planą, pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius ir naudotojų poreikius ir būti grindžiamos 6 dalyje nurodytų ekspertų grupių veikla. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustato daugiamečių planą ir pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, laikydamosi 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
4. Partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai sujungia esamus ir būsimus jutiklius į tinklą, kad jie būtų koordinuotai ir optimaliai valdomi ir būtų sudarytas ir tvarkomas nuolat atnaujinamas bendras Europos katalogas, ***nedarant poveikio valstybių narių prerogatyvoms nacionalinio saugumo srityje.***
5. Dalyvaujančios valstybės narės saugumo akreditavimą atlieka vadovaudamosi 34 straipsnio 1 dalyje nurodytais bendraisiais saugumo reikalavimais.
6. SST veikloje dalyvaujančios valstybės narės paskiria ekspertų grupes, atsakingas už konkrečius klausimus, susijusius su įvairia SST veikla. Ekspertų grupės yra nuolatinės, už jų valdymą ir darbuotojų įdarbinimą atsakingi valstybių narių paskirti partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai ir į jas gali būti įtraukta bet kurio partnerystę sudarančio nacionalinio subjekto ekspertų.
7. Partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai ir ekspertų grupės užtikrina SST duomenų, informacijos ir paslaugų apsaugą.
8. [Komisija ***pagal 105 straipsnį priima deleguotuosius aktus dėl specialios nuostatos, dėl išsamių valstybių narių dalyvavimo SST organizacinės sistemos veikloje taisyklių. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.***]

58 straipsnis

SST būdinčioji tarnyba

1. Komisija, *atsižvelgdama į partnerystę sudarančių nacionalinių subjektų rekomendacijas*, atrenka SST budinčiąją tarnybą atsižvelgdama į geriausias ekspertines žinias saugumo klausimais *ir paslaugų teikimo srityje*. Budinčioji tarnyba:
 - a) įdiegia reikiamas saugias sąsajas, kad būtų galima centralizuotai rinkti ir saugoti SST informaciją, suteikti prieigą prie jos SST naudotojams, ir užtikrina, kad ši informacija būtų tinkamai tvarkoma ir atsekama;
 - b) teikia ■ pranešimus *SST partnerystei ir Komisijai* apie SST paslaugų teikimą;
 - c) renka *SST partnerystei būtinus* atsiliepimus siekdama užtikrinti reikiamą paslaugų ir naudotojų lūkesčių atitiktį;
 - d) remia paslaugų naudotojus, skatina ir ragina juos naudotis paslaugomis.
2. Partnerystę sudarantys nacionaliniai subjektai sudaro reikiamus įgyvendinimo susitarimus su SST budinčiąją tarnyba.

II SKIRSNIS

Kosmoso meteorologiniai reiškiniai ir šalia Žemės skriejantys objektai

59 straipsnis

Kosmoso meteorologinės paslaugos

1. Kosmoso *meteorologiniai subkomponentai* leidžia atlikti šią veiklą:
 - a) įvertinti ir nustatyti 2 dalies b punkte nurodytų sektorių naudotojų poreikius siekiant apibrėžti teiktinas kosmoso meteorologines paslaugas;
 - b) teikti kosmoso meteorologines paslaugas *kosmoso meteorologinių* paslaugų naudotojams, atsižvelgiant į nustatytus naudotojų poreikius ir techninius reikalavimus.
2. Kosmoso meteorologinės paslaugos nepertraukiamai teikiamos bet kuriuo metu. *Komisija, priimdama įgyvendinimo aktus, atrenka tas paslaugas* pagal šias taisykles:
 - a) Komisija nustato Sąjungoje teikiamų kosmoso meteorologinių paslaugų prioritetiškumą pagal naudotojų poreikius, technologinį paslaugų išbaigtumą ir rizikos vertinimo rezultatus;

- b) kosmoso meteorologinės paslaugos gali **padėti vykdyti civilinės saugos veiklą ir padidinti įvairių sričių sektorių apsaugą, pavyzdžiui: kosmoso, transporto, GNSS, elektros tinklų ir komunikacijų.**
3. **Viešieji ar privatūs** subjektai, teiksiantys kosmoso meteorologines paslaugas, atrenkami paskelbus kvietimą pateikti pasiūlymus.

60 straipsnis

Su šalia Žemės skriejančiais objektais susijusi veikla

1. Su šalia Žemės skriejančiais objektais **susiję subkomponentai** gali padėti vykdyti šią veiklą:
- a) nustatyti valstybių narių pajėgumą aptikti ir stebėti šalia Žemės skriejančius objektus;
 - b) skatinti valstybių narių įstaigų ir mokslinių tyrimų centrų tinklų veiklą;
 - c) plėtoti 2 dalyje nurodytą paslaugą;
 - d) **plėtoti įprastinio greitojo reagavimo paslaugą, sudarančią galimybes apibūdinti naujai aptiktus šalia Žemės skriejančius objektus;**
 - e) **sudaryti Europos šalia Žemės skriejančių objektų katalogą.**
2. Jeigu būtų aptiktas **prie Žemės artėjantis** šalia Žemės skriejantis objektas, Komisija **savo kompetencijos srityje gali nustatyti procedūras, pagal kurias – dalyvaujant atitinkamiems Jungtinių Tautų organams – būtų koordinuojami** už civilinę saugą atsakingų Sąjungos ir nacionalinių valdžios institucijų **veiksmi.**

II SKYRIUS

GOVSATCOM

61 straipsnis

GOVSATCOM aprėptis

Į GOVSATCOM komponentą įtraukti palydovinio ryšio pajėgumai ir paslaugos sujungiami į bendrą Sąjungos palydovinio ryšio pajėgumų ir paslaugų tinklą, **laikantis tinkamų saugumo reikalavimų.** Šis komponentas apima:

- a) antžeminio segmento infrastruktūros objektų, **nurodytų 66 straipsnyje, ir galimos kosmoso infrastruktūros, nurodytos 69 straipsnyje**, kūrimą, konstravimą ir naudojimą;
- b) GOVSATCOM paslaugoms teikti reikalingo **vyriausybinio ir komercinio** palydovinio ryšio pajėgumo, paslaugų ir naudotojų įrangos pirkimus;
- c) GOVSATCOM naudotojų įrangos sąveikai ir standartizavimui tobulinti reikalingas priemones.

62 straipsnis

GOVSATCOM pajėgumai ir paslaugos

1. **GOVSATCOM pajėgumų ir paslaugų teikimas užtikrinamas, atsižvelgiant į 3 dalyje nurodytą paslaugų portfelį, laikantis 2 dalyje nurodytų veiklos reikalavimų, 34 straipsnio 1 dalyje nurodytų konkrečių GOVSATCOM saugumo reikalavimų ir nepažeidžiant 65 straipsnyje nurodytų dalijimosi ištekliais ir prioritetų nustatymo taisyklių. *Institucijų ir vyriausybių naudotojams suteikiama nemokama prieiga prie GOVSATCOM pajėgumų ir paslaugų, išskyrus atvejus, kai Komisija nusprendžia taikyti kainų politiką pagal 65 straipsnio 2 dalį.***
2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinami GOVSATCOM paslaugų reikalavimai kaip techninės specifikacijos, taikomos naudojimo scenarijui, **visų pirma** susijusiam su krizių valdymu, stebėjimu ir ypatingos svarbos infrastruktūros objektų valdymu, įskaitant diplomatinius ryšių tinklus. Minėti reikalavimai grindžiami išsamia naudotojų reikalavimų analize, atsižvelgiant į reikalavimus, susijusius su esama naudotojų įranga ir tinklais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamas GOVSATCOM paslaugų portfelis kaip palydovinio ryšio pajėgumų bei paslaugų rūšių ir jų ypatumų sąrašas, įskaitant geografinę aprėptį, dažnius, dažnių juostos plotį, naudotojų įrangą ir saugumo požymius. Minėtos priemonės **reguliariai atnaujinamos ir** grindžiamos 1 dalyje nurodytais veiklos ir saugumo reikalavimais, pirmenybę teikiant naudotojams teikiamoms paslaugoms **atsižvelgiant į jų tinkamumą ir kritinę svarbą**. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

- 3a. **3 dalyje nurodytu paslaugų portfeliu atsižvelgiama į paslaugas, kuriomis šiuo metu prekiaujama, kad nebūtų iškreipta konkurencija vidaus rinkoje.**
4. GOVSATCOM naudotojams suteikiama prieiga prie paslaugų portfelyje išvardytų pajėgumų ir paslaugų. **Ši prieiga teikiama naudojantis 66 straipsnyje nurodytais GOVSATCOM centrais.**

63 straipsnis

Palydovinio ryšio pajėgumų ir paslaugų teikėjai

Į šį komponentą įtrauktus palydovinio ryšio pajėgumus ir paslaugas gali teikti šie subjektai:

- a) GOVSATCOM dalyviai, **nurodyti 97 straipsnyje**, ir
- b) tinkamai įgalioti juridiniai asmenys, kurie palydovinio ryšio pajėgumus ar paslaugas teikia laikydamiesi 36 straipsnyje **nurodytos** saugumo akreditavimo procedūros, **grindžiamos** 34 straipsnio 1 dalyje nurodytais **■ bendrais** saugumo reikalavimais, **apibrėžtais konkrečiam GOVSATCOM komponentui.**

64 straipsnis

GOVSATCOM **naudotojai**

1. Toliau nurodyti subjektai gali būti GOVSATCOM naudotojai, jeigu jiems pavedamos užduotys, susijusios su **skubios pagalbos ir** saugumui svarbių misijų, operacijų ir infrastruktūros priežiūra bei valdymu:
 - a) Sąjungos arba valstybių narių valdžios institucija arba įstaiga, kuriai suteikti tokie vieši įgaliojimai;
 - b) fizinis arba juridinis asmuo, **kuris veikia a punkte nurodyto subjekto vardu ir yra jam pavaldus.**
2. GOVSATCOM naudotojai turi gauti tinkamus įgaliojimus iš 67 straipsnyje nurodyto dalyvio, kad galėtų naudotis GOVSATCOM pajėgumais ir paslaugomis, **ir laikosi 34 straipsnio 1 dalyje nurodytų bendrų saugumo reikalavimų, apibrėžtų konkrečiam GOVSATCOM komponentui.**

65 straipsnis

Dalijimasis ištekliais ir prioritetų nustatymas

1. GOVSATCOM dalyviai dalijasi sutelktais palydovinio ryšio pajėgumais, paslaugomis ir naudotojų įranga ir nustato prioritetus, atsižvelgdami į naudotojų *saugos ir* saugumo rizikos analizę. ***Atliekant tokią analizę atsižvelgiama į esamą ryšio infrastruktūrą ir turimų pajėgumų prieinamumą bei jų geografinę aprėptį*** Sąjungos ir valstybių narių lygmenimis. Dalijantis ištekliais ir nustatant prioritetus, pirmenybė naudotojams teikiama ***atsižvelgiant į jų tinkamumą ir kritinę svarbą.***

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamos išsamios taisyklės dėl dalijimosi pajėgumais, paslaugomis ir naudotojų įranga bei prioritetų nustatymo, atsižvelgdama į tikėtiną įvairių naudojimo scenarijų poreikį, su tais naudojimo scenarijais susijusios saugumo rizikos analizę ***ir prireikus išlaidų veiksmingumą.***

Komisija, šiose taisyklėse apibrėždama kainodaros politiką, užtikrina, kad teikiant GOVSATCOM pajėgumus ir paslaugas nebūtų iškreipiama rinka ir kad netrūktų GOVSATCOM pajėgumų.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Jeigu tas pats GOVSATCOM dalyvis suteikia įgaliojimus GOVSATCOM naudotojams, jis nustato dalijimosi pajėgumais, paslaugomis ir naudotojų įranga bei prioritetų nustatymo tvarką ir ją įgyvendina.

66 straipsnis

Antžeminio segmento infrastruktūra ir naudojimas

1. Antžeminiam segmentui priskiriama pagal 65 straipsnį naudotojų paslaugoms teikti reikalinga infrastruktūra, visų pirma GOVSATCOM centrai, kurie diegiant šį komponentą įrengiami taip, kad GOVSATCOM naudotojai galėtų naudotis palydovinio ryšio pajėgumais ir paslaugomis. ***Antžeminis segmentas ir jo veikla turi atitikti 34 straipsnio 1 dalyje nurodytus bendrus saugumo reikalavimus, apibrėžtus konkrečiam GOVSATCOM komponentui.***

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinama antžeminio segmento infrastruktūros vieta. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 107 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros ***ir jais nedaromas poveikis valstybių narių teisei nuspręsti nepriimti tokios infrastruktūros.***

GOVSATCOM dalyviai ir kompetentingos institucijos

1. Valstybės narės, Taryba, Komisija ir EIVT laikomi GOVSATCOM dalyviais, suteikiančiais įgaliojimus GOVSATCOM naudotojams arba galimybę naudotis palydovinio ryšio pajėgumais, antžeminio segmento objektais ar jų dalimi.
Kai Taryba, Komisija ar EIVT įgaliojimus GOVSATCOM naudotojams arba galimybę naudotis palydovinio ryšio pajėgumais, antžeminio segmento objektais ar jų dalimi suteikia valstybės narės teritorijoje, suteikiant šiuos įgaliojimus arba galimybę nepažeidžiamos neutralumo ar neprisijungimo nuostatos, apibrėžtos tos valstybės narės konstitucinėje teisėje.
2. Sąjungos agentūros gali tapti GOVSATCOM dalyvėmis ***tik kiek tai būtina jų užduotims vykdyti ir laikydamosi išsamių taisyklių, nustatytų administraciniame susitarime, sudarytame tarp susijusios agentūros ir jos veiklą prižiūrinčios Sąjungos institucijos*** .
3. Kiekvienas dalyvis paskiria vieną kompetentingą GOVSATCOM instituciją.
4. Kompetentinga GOVSATCOM institucija užtikrina, kad:
 - a) paslaugų teikimas atitiktų taikytinus saugumo reikalavimus;
 - b) būtų nustatytos ir administruojamos GOVSATCOM naudotojų prieigos teisės;
 - c) naudotojų įranga ir susijusios elektroninio ryšio jungtys bei informacija būtų naudojamos ir valdomos laikantis taikytinų saugumo reikalavimų;
 - d) būtų paskirtas pagrindinis kontaktinis punktas, prireikus padedantis teikti pranešimus apie saugumo riziką ir grėsmes, ypač apie nustatytus elektromagnetinius trukdžius, kurie gali būti žalingi pagal šį komponentą teikiamoms paslaugoms.

Pasiūlos ir poreikių stebėseną įgyvendinant GOVSATCOM

Komisija nuolat stebi GOVSATCOM pajėgumų ir paslaugų pasiūlos – ***įskaitant esamus GOVSATCOM pajėgumus orbitoje telkimo ir dalijimosi tikslais*** – ir poreikių pokyčius, atsižvelgdama į naują riziką ir grėsmes, taip pat į naujų technologijų vystymą, siekdama užtikrinti optimalią pusiausvyrą tarp GOVSATCOM paslaugų pasiūlos ir poreikių.

I

IX ANTRAŠTINĖ DALIS

EUROPOS SĄJUNGOS KOSMOSO PROGRAMOS AGENTŪRA

I SKYRIUS

Agentūrai taikomos bendrosios nuostatos

70 straipsnis

Teisinis agentūros statusas

1. Agentūra yra Sąjungos įstaiga. Ji turi juridinio asmens statusą.
2. Kiekvienoje valstybėje narėje Agentūra naudojasi plačiausiu teisnumu, suteikiamu juridiniams asmenims pagal teisę. Visų pirma ji gali įsigyti kilnojamojo ir nekilnojamojo turto arba disponuoti juo ir būti teismo proceso šalis.
3. Agentūrai atstovauja vykdomasis direktorius.

71 straipsnis

Agentūros buveinė *ir vietos biurai*

1. Agentūros būstinė yra Prahoje (Čekijos Respublika).
2. ***Agentūros darbuotojai gali dirbti viename iš GALILEO ar EGNOS antžeminių centrų, nurodytų Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2016/413 arba (ES) 2017/1406, Programos veiklai, kuri numatyta atitinkamame susitarime, vykdyti.***
3. ***Priklausomai nuo Programos reikmių, vadovaujantis 79 straipsnio 2 dalyje nustatyta procedūra valstybėse narėse gali būti steigiami vietos skyriai.***

II SKYRIUS

Agentūros veiklos organizavimas

72 straipsnis

Administracinė ir valdymo struktūra

1. Agentūros administracinę ir valdymo struktūrą sudaro:
 - a) Administracinė valdyba;
 - b) vykdomasis direktorius;

- c) Saugumo akreditavimo valdyba.
2. Administracinė valdyba, vykdomasis direktorius, Saugumo akreditavimo valdyba ■ bendradarbiauja siekdami užtikrinti, kad Agentūra veiktų ir koordinavimas vyktų vadovaujantis Agentūros vidaus taisyklėmis, pvz., tokiomis, kaip Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklės, Saugumo akreditavimo valdybos darbo tvarkos taisyklės, Agentūrai taikomos finansinės taisyklės, tarnybos nuostatų taikymo taisyklės ir galimybės susipažinti su dokumentais taisyklės, nustatyta tvarka.

73 straipsnis

Administracinė valdyba

1. Administracinę valdybą sudaro po vieną kiekvienos valstybės narės atstovą ir *trys* Komisijos atstovai; jie visi turi balsavimo teisę. Į Administracinę valdybą taip pat įtraukiamas vienas Europos Parlamento paskirtas narys, neturintis balsavimo teisės.
2. Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas arba pirmininko pavaduotojas, Tarybos atstovas, vyriausiojo įgaliotinio atstovas ir Europos kosmoso agentūros atstovas kviečiami dalyvauti Administracinės valdybos posėdžiuose stebėtojų teisėmis, *kai svarstomi tiesiogiai su jais susiję klausimai*, laikantis Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklėse nustatytų sąlygų.
3. Kiekvienas Administracinės valdybos narys turi pakaitinį narį. Tikrajam nariui nedalyvaujant, jam atstovauja pakaitinis narys.
4. *Kiekviena valstybė narė paskiria po* Administracinės valdybos *narį ir po* pakaitinį *narį, atsižvelgdama* į jų žinias apie Agentūros ■ užduotis, taip pat į valdymo, administracinio darbo ir biudžeto valdymo įgūdžius. Europos Parlamentas, Komisija ir valstybės narės, siekdami užtikrinti Administracinės valdybos veiklos tęstinumą, turi dėti pastangas, kad jų atstovų kaita valdyboje būtų ribota. Visos šalys siekia, kad Administracinėje valdyboje būtų tinkama vyrų ir moterų pusiausvyra.
5. Administracinės valdybos nariai ir jų pakaitiniai nariai skiriami ketverių metų kadencijai, kuri gali būti pratęsiama ■ .
6. Prireikus trečiųjų valstybių ar tarptautinių organizacijų atstovų dalyvavimo tvarka ir sąlygos nustatomos 98 straipsnyje nurodytuose susitarimuose ir turi atitikti Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklės. *Šie atstovai balsavimo teisių neturi.*

74 straipsnis

Administracinės valdybos pirmininkas

1. Administracinė valdyba iš savo balsavimo teisę turinčių narių renka pirmininką ir jo pavaduotoją. Jei pirmininkas negali eiti savo pareigų, jį automatiškai pakeičia pirmininko pavaduotojas.
2. Pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas skiriami dvejų metų kadencijai, kuri gali būti pratęsiama vieną kartą. Ji pasibaigia, kai tas asmuo nustoja būti Administracinės valdybos nariu.
3. Administracinė valdyba turi teisę atleisti pirmininką, pirmininko pavaduotoją ar juos abu iš pareigų.

75 straipsnis

Administracinės valdybos posėdžiai

1. Administracinės valdybos posėdžius šaukia jos pirmininkas.
2. Posėdžiuose dalyvauja vykdomasis direktorius, išskyrus atvejus, kai pirmininkas nusprendžia kitaip. Jis neturi teisės balsuoti.
3. Administracinė valdyba eilinius posėdžius rengia **reguliariai, bent** du kartus per metus. Be to, valdyba rengia posėdžius jos pirmininko iniciatyva arba ne mažiau kaip trečdalis jos narių prašymu.
4. Administracinė valdyba gali pakviesti stebėtojo teisėmis dalyvauti posėdžiuose bet kurį asmenį, kurio nuomonė gali būti svarbi. Administracinės valdybos nariams, atsižvelgiant į jos darbo tvarkos taisykles, gali padėti patarėjai arba ekspertai.
5. **Kai diskusija susijusi** su slaptos nacionalinės infrastruktūros naudojimu, posėdžiuose ir Administracinės valdybos svarstymuose **pagal principą „būtina žinoti“** gali dalyvauti **valstybių narių atstovai ir Komisijos atstovai, tačiau** balsuojant dalyvauja **tik tų valstybių narių, kurioms priklauso ši infrastruktūra, atstovai ir Komisijos atstovas**. Jeigu administracinės valdybos pirmininkas nesudaro vienos iš valstybių narių, kurios turi tokią infrastruktūrą, tą infrastruktūrą pakeičia valstybės narės, turinčios tokią infrastruktūrą, atstovai. **Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklėse apibrėžiami atvejai, kuriais gali būti taikoma ši procedūra.**

6. Agentūra Administracinės valdybai teikia sekretoriato paslaugas.

76 straipsnis

Administracinės valdybos balsavimo taisyklės

1. Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, Administracinė valdyba sprendimus priima narių balsų dauguma.

Dviejų trečdalių visų balsavimo teisę turinčių narių balsų dauguma renkamas ir atleidžiamas Administracinės valdybos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas, priimamas biudžetas, darbo programos, *tvirtinami 98 straipsnio 2 dalyje nurodyti susitarimai, Agentūros saugumo taisyklės, priimamos darbo tvarkos taisyklės, steigiami vietos skyriai ir pritariama 92 straipsnyje nurodytiems priėmimo susitarimams.*

2. Visi valstybių narių ir Komisijos atstovai turi po vieną balsą. Balsavimo teisę turinčiam nariui nedalyvaujant, jo balsavimo teisė perduodama pakaitiniam nariui. ■ Sprendimai pagal 77 straipsnio 2 dalies a ■ **punktą** ■ – išskyrus dėl V antraštinės dalies II skyriuje nurodytų klausimų – *arba pagal 77 straipsnio 5 dalį* priimami tik jeigu teigiamai balsuoja Komisijos atstovai.
3. Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklėse nustatoma išsamesnė balsavimo tvarka, visų pirma sąlygos, kuriomis vienas narys atstovauja kitam nariui, *ir visi su kvorumu susiję reikalavimai, kaip tinkama.*

77 straipsnis

Administracinės valdybos funkcijos

1. Administracinė valdyba užtikrina, kad Agentūra jai pavestas užduotis vykdytų laikydamasi šiame reglamente nustatytų sąlygų, ir tuo tikslu priima reikalingus sprendimus, nepažeisdama Saugumo akreditavimo valdybai priskirtos kompetencijos vykdyti V antraštinės dalies II skyriuje nurodytą veiklą.
2. Administracinė valdyba taip pat atlieka šias užduotis:
- a) ne vėliau kaip kiekvienų metų lapkričio 15 d. priima kitų metų Agentūros darbo programą, į ją be pakeitimų įtraukusi dalį, Saugumo akreditavimo valdybos parengtą laikantis 80 straipsnio b punkto, ir gavusi Komisijos nuomonę;

- x) *ne vėliau kaip Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 312 straipsnyje numatytos daugiamečių finansinės programos pirmųjų metų birželio 30 d. priima Agentūros daugiamečią darbo programą tos daugiamečių finansinės programos apimamam laikotarpiui, į ją be pakeitimų įtraukusi dalį, Saugumo akreditavimo valdybos parengtą laikantis 80 straipsnio a punkto, ir gavusi Komisijos nuomonę. Daugiamečių darbo programos klausimu konsultuojamasi su Europos Parlamentu, tačiau šia konsultacija turi būti siekiama pasikeisti nuomonėmis, o rezultatas Agentūrai neturi būti privalomas;*
- b) atlieka su biudžetu susijusias pareigas, nustatytas 84 straipsnio 5, 6, 10 ir 11 dalyse;
- c) prižiūri GALILEO saugumo stebėsenos centro veiklą, kaip nurodyta 34 straipsnio 3 dalies b punkte;
- d) pagal 94 straipsnį priima nuostatas, kuriomis įgyvendinamas 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais¹;
- e) tvirtina 98 straipsnyje nurodytas nuostatas, pasikonsultavusi su Saugumo akreditavimo valdyba dėl nuostatų, susijusių su saugumo akreditavimu;
- f) tvirtina savo užduotims atlikti būtinas technines procedūras;
- g) priima metinę Agentūros veiklos bei perspektyvų ataskaitą, be pakeitimų įtraukusi dalį, Saugumo akreditavimo valdybos parengtą laikantis 80 straipsnio c punkto, ir ne vėliau kaip liepos 1 d. pateikia ją Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir Audito Rūmams;
- h) užtikrina tinkamą su 102 straipsnyje nurodyto vertinimo ir audito, taip pat Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų bei visų vidaus ar išorės audito ataskaitų išvadomis ir rekomendacijomis susijusių tolesnę veiklą ir biudžeto valdymo institucijai perduoda visą svarbią informaciją apie vertinimo procedūrų rezultatus;

¹ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43).

- i) konsultuoja vykdomąjį direktorių dėl 31 straipsnio 2 dalyje nurodytų finansinės partnerystės pagrindų susitarimų *ir 28 straipsnio 2a dalyje bei 30 straipsnio 5 dalyje nurodytų susitarimų dėl įnašo*, prieš juos pasirašant;
- j) tvirtina 96 straipsnyje nurodytas Agentūros saugumo taisykles;
- k) remdamasi vykdomojo direktoriaus pasiūlymu tvirtina kovos su sukčiavimu strategiją;
- l) remdamasi vykdomojo direktoriaus pasiūlymais prireikus tvirtina 77 straipsnio 1 dalies n punkte nurodytas organizacines struktūras;
- █
- n) skiria apskaitos pareigūną, kuris gali būti Komisijos apskaitos pareigūnas, kuriam taikomi Tarnybos nuostatai bei Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygos ir kuris eidamas savo pareigas yra visiškai nepriklausomas;
- o) priima ir paskelbia savo darbo tvarkos taisykles.

3. Agentūros personalo klausimais Administracinė valdyba naudojami paskyrimų tarnybos ir turinčios teisę sudaryti darbo sutartis institucijos įgaliojimais, jai suteiktais atitinkamai Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatais (toliau – Tarnybos nuostatai) ir Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygomis (toliau – paskyrimų tarnybos įgaliojimai).

Tarnybos nuostatų 110 straipsnyje nurodyta tvarka Administracinė valdyba priima Tarnybos nuostatų 2 straipsnio 1 dalimi ir Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų 6 straipsniu pagrįstą sprendimą, kuriuo vykdomajam direktoriui suteikiami atitinkami paskyrimų tarnybos įgaliojimai ir apibrėžiamos sąlygos, kuriomis tas įgaliojimų suteikimas gali būti sustabdytas. Vykdomasis direktorius praneša Administracinei valdybai apie naudojamąsiai suteiktas įgaliojimas. Vykdomajam direktoriui leidžiama tuos įgaliojimus perduoti kitiems asmenims.

Taikydama šios dalies antrą pastraipą, kai to reikia dėl išimtinių aplinkybių, Administracinė valdyba gali priimti sprendimą laikinai sustabdyti paskyrimų tarnybos įgaliojimų suteikimą vykdomajam direktoriui ir pastarojo įgaliojimų perdavimą kitiems asmenims, kad jais naudotųsi pati arba suteiktų juos vienam iš savo narių arba darbuotojų, išskyrus vykdomąjį direktorių.

Nukrypstant nuo antros pastraipos, Administracinė valdyba pirmoje pastraipoje nurodytus įgaliojimus turi suteikti Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkui, kai jais naudojamas įdarbinant, vertinant ir perklasifikuojant V antraštinės dalies II skyriuje nurodytą veiklą vykdančius darbuotojus bei prireikus jiems taikant drausmines priemones.

Administracinė valdyba priima Tarnybos nuostatų ir Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų įgyvendinimo priemones Tarnybos nuostatų 110 straipsnyje nurodyta tvarka. Įdarbinant, vertinant ir perkvalifikuojant V antraštinės dalies II skyriuje nurodytą veiklą vykdančius darbuotojus ir jiems taikant drausmines priemones, Administracinė valdyba visų pirma konsultuojasi su Saugumo akreditavimo valdyba ir tinkamai atsižvelgia į jos pastabas.

Be to, ji priima sprendimą, kuriuo nustatomos nacionalinių ekspertų delegavimo į Agentūrą taisyklės. Prieš priimdama šį sprendimą, Administracinė valdyba konsultuojasi su Saugumo akreditavimo valdyba dėl nacionalinių ekspertų, dalyvaujančių V antraštinės dalies II skyriuje nurodytoje saugumo akreditavimo veikloje, delegavimo ir tinkamai atsižvelgia į jos pastabas.

4. Vadovaudamasi 89 straipsniu Administracinė valdyba skiria vykdomąjį direktorių ir gali pratęsti jo kadencijos trukmę arba ją nutraukti.
5. Administracinė valdyba taiko vykdomajam direktoriui drausmines priemones, atsižvelgdama į jo darbo rezultatus, visų pirma Agentūros kompetencijai priskiriamais saugumo klausimais, išskyrus veiklą, vykdomą pagal V antraštinės dalies II skyrių.

78 straipsnis

Vykdomasis direktorius

1. Agentūrai vadovauja vykdomasis direktorius. Vykdomasis direktorius yra atskaitingas Administracinei valdybai.

Ši dalis nedaro poveikio Saugumo akreditavimo valdybos ir Agentūros darbuotojų, kurie jai yra pavaldūs pagal 82 straipsnį, savarankiškumui ir nepriklausomumui bei įgaliojimams, kurie Saugumo akreditavimo valdybai ir Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkui suteikiami atitinkamai pagal 37 ir 81 straipsnius.

2. ***Nedarant poveikio Komisijos ir Administracinės valdybos įgaliojimams, vykdomasis direktorius savo pareigas atlieka nepriklausomai, taip pat nesiekia gauti jokios kitos vyriausybės ar kitos institucijos nurodymų ir jais nesivadovauja.***

Vykdomojo direktoriaus užduotys

1. Vykdomasis direktorius atlieka toliau nurodytas užduotis:
 - a) atstovauja Agentūrai ir pasirašo 31 straipsnio 2 dalyje, **28 straipsnio 2a dalyje ir 30 straipsnio 5 dalyje** nurodytą susitarimą;
 - b) rengia Administracinės valdybos darbą ir dalyvauja Administracinės valdybos veikloje be teisės balsuoti pagal 76 straipsnio antrą pastraipą;
 - c) įgyvendina Administracinės valdybos sprendimus;
 - d) rengia Agentūros daugiametes ir metines darbo programas ir jas teikia tvirtinti Administracinei valdybai, išskyrus dalis, kurias Saugumo akreditavimo valdyba rengia ir priima pagal 80 straipsnio a ir b punktus;
 - e) įgyvendina daugiametes ir metines darbo programas, išskyrus dalis, kurias įgyvendina Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas;
 - f) kiekvienam Administracinės valdybos posėdžiui parengia metinės darbo programos – ir prireikus daugiametės darbo programos – įgyvendinimo pažangos ataskaitą, į kurią be pakeitimų įtraukia Saugumo akreditavimo valdybos pirmininko parengtą dalį;
 - g) rengia metinę Agentūros veiklos bei perspektyvų ataskaitą, išskyrus Saugumo akreditavimo valdybos pagal 80 straipsnio c punktą parengtą ir patvirtintą dalį dėl V antraštinėje dalyje nurodytos veiklos, ir ją teikia tvirtinti Administracinei valdybai;
 - h) administruoja kasdienę Agentūros veiklą ir imasi visų reikiamų priemonių, įskaitant vidaus administracinių nurodymų priėmimą ir pranešimų skelbimą, Agentūros veiklai pagal šio reglamento nuostatas užtikrinti;
 - i) sudaro Agentūros pajamų ir išlaidų sąmatos projektą pagal 84 straipsnį ir vykdo biudžetą pagal 85 straipsnį;
 - j) užtikrina, kad Agentūra, kuri yra atsakinga už GALILEO saugumo stebėjimo centro eksploatavimą, galėtų vykdyti nurodymus, numatytus Sprendime 2014/496/BUSP, ir atlikti Sprendimo Nr. 1104/2011/ES 6 straipsnyje nurodytas funkcijas;

- k) užtikrina, kad Agentūros struktūriniai padaliniai, nurodyti 72 straipsnio 1 dalyje, keistūsi atitinkama informacija, visų pirma saugumo klausimais;
- l) aktyviai bendradarbiaudamas su Saugumo akreditavimo valdybos pirmininku nustato Agentūros organizacinę struktūrą, atsižvelgdamas į klausimus, susijusius su šio reglamento V antraštinės dalies II skyriuje nurodyta saugumo akreditavimo veikla, ir teikia ją tvirtinti Administracinei valdybai. Minėta struktūra atitinka įvairių Programos komponentų ypatumus;
- m) sprenddamas Agentūros personalo klausimus naudojami tais 37 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytais įgaliojimais, kurie jam suteikti pagal antrąją pastraipą;
- n) užtikrina, kad Saugumo akreditavimo valdybai, 37 straipsnio 3 dalyje nurodytiems organams ir Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkui būtų suteiktos sekretoriato paslaugos ir visi jų tinkamam veikimui reikalingi ištekliai;
- o) parengia veiksmų planą, kuriuo užtikrinama su 102 straipsnyje nurodytų vertinimų išvadamis ir rekomendacijomis susijusi tolesnė veikla, išskyrus veiksmų plano dalį, susijusią su V antraštinės dalies II skyriuje nurodyta veikla, ir kas pusmetį teikia Komisijai pažangos ataskaitą, į ją be pakeitimų įtraukdamas Saugumo akreditavimo valdybos parengtą dalį; ataskaita informaciniais tikslais taip pat pateikiama Administracinei valdybai;
- p) imasi šių Sąjungos finansinių interesų apsaugos priemonių:
 - i) imasi prevencinių kovos su sukčiavimu, korupcija ir kitokia neteisėta veikla priemonių, taip pat taiko veiksmingas kontrolės priemones;
 - ii) nustačius pažeidimus, atgauna nepagrįstai sumokėtas sumas ir prireikus taiko veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas administracines ir finansines sankcijas;
- q) parengia Agentūros kovos su sukčiavimu strategiją, kuri yra proporcinga sukčiavimo keliamai rizikai, atsižvelgdamas į įgyvendinamų priemonių sąnaudų ir naudos analizę ir OLAF tyrimų išvadas bei rekomendacijas, ir teikia ją tvirtinti Administracinei valdybai;
- r) pateikia Europos Parlamento prašymu savo pareigų vykdymo ataskaitą. Taryba gali paprašyti vykdomojo direktoriaus pateikti savo pareigų vykdymo ataskaitą.

2. Vykdomasis direktorius sprendžia, ar būtina, kad vienoje arba daugiau valstybių narių dirbtų vienas arba daugiau Agentūros darbuotojų, kad Agentūros užduotys būtų vykdomos veiksmingai ir efektyviai. Prieš nusprenddamas įsteigti vietos skyrių vykdomasis direktorius gauna išankstinę Komisijos, Administracinės valdybos ir susijusios (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) pritarimą. Veiklos, kurią vykdys vietos skyrius, sritis sprendime nustatoma taip, kad būtų išvengta nebūtinų išlaidų ir Agentūros administracinių funkcijų dubliavimosi. Gali prireikti sudaryti susitarimą dėl *priėmimo* su susijusia (-iomis) valstybe (-ėmis) nare (-ėmis). ***Esant galimybių, poveikis personalo ir biudžeto paskirstymo požiūriais įtraukiamas į vieno programavimo dokumento projektą, nurodytą 84 straipsnio 6 dalyje.***

80 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos vykdomosios užduotys

Saugumo akreditavimo valdyba, valdydama agentūrą, be 37 straipsnyje nurodytų užduočių atlieka dar ir šias užduotis:

- a) rengia ir tvirtina tą daugiametės darbo programos dalį, kuri yra susijusi su pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdoma veikla ir su tai veiklai įgyvendinti reikalingais finansiniais ir žmogiškaisiais ištekliais, ir ją laiku pateikia Administracinei valdybai, kad ji spėtų ją įtraukti į daugiametę darbo programą;
- b) rengia ir tvirtina tą metinės darbo programos dalį, kuri yra susijusi su pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdoma veikla ir su tai veiklai įgyvendinti reikalingais finansiniais ir žmogiškaisiais ištekliais, ir ją laiku pateikia Administracinei valdybai, kad ji spėtų ją įtraukti į metinę darbo programą;
- c) rengia ir tvirtina tą metinės ataskaitos dalį, kuri yra susijusi su pagal V antraštinės dalies II skyrių vykdoma Agentūros veikla ir perspektyvomis ir su tai veiklai ir perspektyvoms įgyvendinti reikalingais finansiniais ir žmogiškaisiais ištekliais, ir ją laiku pateikia Administracinei valdybai, kad ji spėtų ją įtraukti į metinę ataskaitą.

81 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas

1. Saugumo akreditavimo valdyba iš savo narių išsirenka pirmininką ir pirmininko pavaduotoją dviejų trečdalių visų balsavimo teisę turinčių narių balsų dauguma. Jeigu po

dviejų Saugumo akreditavimo valdybos posėdžių nepasiekiami dviejų trečdalių balsų daugumos, reikalinga paprasta balsų dauguma.

2. Pirmininko pavaduotojas automatiškai pakeičia pirmininką, jei šis negali vykdyti savo pareigų.
3. Saugumo akreditavimo valdyba turi teisę atleisti iš pareigų pirmininką, pirmininko pavaduotoją ar juos abu. Sprendimą šiuo klausimu ji priima dviejų trečdalių narių balsų dauguma.
4. Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas skiriami dvejų metų kadencijai, kuri gali būti pratęsiama vieną kartą. Bet kurio iš asmenų kadencija pasibaigia jam nustojus būti Saugumo akreditavimo valdybos nariu.

82 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos organizaciniai klausimai

1. Saugumo akreditavimo valdyba turi teisę naudotis visais žmogiškaisiais ir materialiniais ištekliais, reikalingais nepriklausomai atlikti užduotis. Ji gali susipažinti su visa jos užduočių vykdymui naudinga informacija, kurią turi kiti Agentūros organai, nedarant poveikio 36 straipsnio 1 punkte nurodytiems savarankiškumo ir nepriklausomumo principams.
2. Saugumo akreditavimo valdyba ir jos prižiūrimi Agentūros darbuotojai veiklą vykdo tokiu būdu, kad užtikrintų savarankiškumą ir nepriklausomumą nuo kitos Agentūros veiklos, visų pirma su sistemų eksploatavimu susijusios veiklos, laikydamiesi įvairių Programos komponentų tikslų. Nė vienam Agentūros darbuotojui, prižiūrimam Saugumo akreditavimo valdybos, negali vienu metu būti paskirta vykdyti kitas Agentūros užduotis.

To siekiant Agentūroje nustatoma veiksminga darbuotojų, vykdančių veiklą, kuriai taikomas V antraštinės dalies II skyrius, ir kitų Agentūros darbuotojų, organizacinė segregacija. Saugumo akreditavimo valdyba nedelsiant informuoja vykdomąjį direktorių, Administracinę valdybą ir Komisiją apie aplinkybes, dėl kurių galėtų būti varžomas savarankiškumas ir nepriklausomumas. Jeigu Agentūroje problema neišsprendžiama, Komisija išnagrinėja padėtį konsultuodamasi su atitinkamomis šalimis. Remdamasi to nagrinėjimo rezultatais Komisija imasi atitinkamų problemos sprendimo priemonių, kurias Agentūra turi įgyvendinti, ir apie tai praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

3. Saugumo akreditavimo valdyba įsteigia jai pavaldžius organus konkrečioms klausimams spręsti, kurie veiktų pagal jos nurodymus. Visų pirma, užtikrinant būtiną veiklos tęstinumą, įsteigiama specialistų grupė, kuri atlieka saugumo analizės apžvalgas ir tyrimus, kad parengtų atitinkamas rizikos ataskaitas, padedančias valdybai rengti sprendimus. Saugumo akreditavimo valdyba gali sudaryti ir panaikinti ekspertų grupes, skirtas prisidėti prie specialistų grupės darbo.

83 straipsnis

Saugumo akreditavimo valdybos pirmininko užduotys

1. Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas užtikrina, kad valdyba savo saugumo akreditavimo veiklą vykdytų visiškai nepriklausomai, be to, jis atlieka šias užduotis:
 - a) prižiūrimas Saugumo akreditavimo valdybos administruoja saugumo akreditavimo veiklą;
 - b) vadovaujamas Saugumo akreditavimo valdybos įgyvendina Agentūros daugiamečių ir metinių darbo programų dalį, nurodytą V antraštinės dalies II skyriuje;
 - c) bendradarbiauja su vykdomuoju direktoriumi, kad padėtų jam parengti etatų plano projektą, nurodytą 84 straipsnio 4 dalyje, ir Agentūros organizacinę struktūrą;
 - d) parengia pažangos ataskaitos dalį dėl V antraštinės dalies II skyriuje nurodytos veiklos ir ją laiku pateikia Saugumo akreditavimo valdybai bei vykdomajam direktoriui, kad jie spėtų ją įtraukti į pažangos ataskaitą;
 - e) parengia metinės ataskaitos ir veiksmų plano dalį dėl V antraštinės dalies II skyriuje nurodytos veiklos ir laiku pateikia jas vykdomajam direktoriui;
 - f) atstovauja Agentūrai sprendžiant klausimus, susijusius su V antraštinės dalies II skyriuje nurodyta veikla ir sprendimais;
 - g) V antraštinės dalies II skyriuje nurodytą veiklą vykdančio Agentūros darbuotojų atžvilgiu naudojami 77 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytais įgaliojimais, kurie jam suteikti laikantis 77 straipsnio 3 dalies ketvirtos pastraipos.
2. Dėl V antraštinės dalies II skyriuje nurodytos veiklos Europos Parlamentas ir Taryba Saugumo akreditavimo valdybos pirmininką gali iškviesti į šias institucijas pasikeisti

nuomonėmis apie Agentūros darbą ir perspektyvas, taip pat apie daugiametę ir metinę darbo programą.

III SKYRIUS

Agentūrai taikomos finansinės nuostatos

84 straipsnis

Agentūros biudžetas

1. Nedarant poveikio kitiems ištekliams ir mokesčiams, ■ Agentūros pajamos apima Sąjungos įnašą į Europos Sąjungos bendrąjį biudžetą, kuriuo užtikrinamas pajamų ir išlaidų balansas. *Agentūra gali gauti ad hoc dotacijas iš Sąjungos biudžeto.*
2. Agentūros pajamos apima darbuotojų, administracines ir infrastruktūros išlaidas, veiklos išlaidas ir išlaidas, susijusias su Saugumo akreditavimo valdybos, įskaitant 37 straipsnio 3 dalyje *ir 82 straipsnio 3 dalyje* nurodytus organus, veikla ir Agentūros sudarytomis sutartimis bei susitarimais, siekiant padėti vykdyti jai pavestas užduotis.
3. Pajamos ir išlaidos turi būti subalansuotos.
4. Vykdomasis direktorius, glaudžiai bendradarbiaudamas su Saugumo akreditavimo valdybos pirmininku, dėl V antraštinės dalies II skyriuje nurodytos veiklos parengia kitų finansinių metų Agentūros pajamų ir išlaidų sąmatos projektą aiškiai atskirdamas sąmatos projekto dalis, susijusias su saugumo akreditavimo veikla ir kita Agentūros veikla. Saugumo akreditavimo valdybos pirmininkas gali parengti pranešimą dėl to projekto, o vykdomasis direktorius pateikia sąmatos projektą bei pranešimą Administracinei valdybai ir Saugumo akreditavimo valdybai kartu su etatų plano projektu.
5. Kiekvienais metais Administracinė valdyba, remdamasi pajamų ir išlaidų sąmatos projektu ir glaudžiai konsultuodamasi su Saugumo akreditavimo valdyba dėl V antraštinės dalies II skyriuje nurodytos veiklos, parengia kitų finansinių metų Agentūros pajamų ir išlaidų sąmatą.
6. Ne vėliau kaip sausio 31 d. Administracinė valdyba perduoda Komisijai ir trečiosioms šalims ar tarptautinėms organizacijoms, su kuriomis Agentūra yra sudariusi susitarimus pagal 98 straipsnį, bendrojo programavimo dokumento projektą kartu su, be kita ko, sąmata, etatų plano projektu ir preliminaria metine darbo programa.

7. Pajamų ir išlaidų sąmatą kartu su Europos Sąjungos bendrojo biudžeto projektu Komisija perduoda Europos Parlamentui ir Tarybai (toliau – biudžeto valdymo institucija).
8. Remdamasi sąmata, Komisija į Europos Sąjungos bendrojo biudžeto projektą įtraukia sąmatas, kurios, jos manymu, reikalingos etatų planui, ir bendrajam biudžetui priskirtą subsidijos dydį, kuriuos ji pateikia biudžeto valdymo institucijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 314 straipsnį.
9. Biudžeto valdymo institucija tvirtina Agentūros įnašui skirtus asignavimus ir patvirtina Agentūros etatų planą.
10. Biudžetą tvirtina Administracinė valdyba. Jis tampa galutinis galutinai patvirtinus Europos Sąjungos bendrąjį biudžetą. Prireikus jis atitinkamai koreguojamas.
11. Administracinė valdyba kuo greičiau praneša biudžeto valdymo institucijai apie ketinimą įgyvendinti bet kokį projektą, galintį sukelti dideles finansines pasekmes biudžeto finansavimui, ypač apie bet kokius su nuosavybe susijusius projektus, pavyzdžiui, pastatų nuomos ar pirkimo. Apie tai ji praneša Komisijai.
12. Jei biudžeto valdymo institucijos skyrius praneša apie savo ketinimą pateikti nuomonę, jis savo nuomonę Administracinei valdybai išsiunčia per šešias savaites nuo pranešimo apie projektą dienos.

85 straipsnis

Agentūros biudžeto vykdymas

1. Agentūros biudžetą vykdo vykdomasis direktorius.
2. Vykdomasis direktorius kiekvienais metais pateikia biudžeto valdymo institucijai visą vertinimo pareigoms vykdyti reikalingą informaciją.

86 straipsnis

Agentūros finansinių ataskaitų pateikimas ir biudžeto įvykdymo patvirtinimas

Agentūros preliminarios ir galutinės finansinės ataskaitos pateikiamos ir biudžeto įvykdymas patvirtinamas laikantis Finansinio reglamento ir Finansinio pagrindų reglamento, taikomų Finansinio reglamento [70 straipsnyje] nurodytoms įstaigoms, taisyklių ir tvarkaraščio.

87 straipsnis

Agentūrai taikomos finansinės nuostatos

Pasikonsultavusi su Komisija, Administracinė valdyba patvirtina Agentūrai taikomas finansines taisykles. Tos taisyklės negali nukrypti nuo Finansinio pagrindų reglamento, skirto Finansinio reglamento [70 straipsnyje] nurodytoms įstaigoms, išskyrus atvejus, kai taip nukrypti aiškiai reikia dėl Agentūros veiklos ir yra gautas išankstinis Komisijos sutikimas.

V SKYRIUS

Agentūros žmogiškieji ištekliai

88 straipsnis

Agentūros darbuotojai

1. Agentūros įdarbintiems darbuotojams taikomi Tarnybos nuostatai, Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygos ir Sąjungos institucijų bendrai priimtos taisyklės dėl tų Tarnybos nuostatų bei Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų taikymo.
2. Agentūros darbuotojai yra Agentūros įdarbinti jos uždaviniams vykdyti reikalingi tarnautojai. Jie turi turėti asmens patikimumo pažymėjimą, atitinkantį informacijos, su kuria jie dirba, slaptumo lygį.
3. Agentūros vidaus taisyklėmis, tiksliau Administracinės valdybos darbo tvarkos taisyklėmis, Saugumo akreditavimo valdybos darbo tvarkos taisyklėmis, Agentūrai taikomomis finansinėmis taisyklėmis, Tarnybos nuostatų įgyvendinimo taisyklėmis ir galimybės susipažinti su dokumentais taisyklėmis, užtikrinamas saugumo akreditavimo veiklą vykdančių darbuotojų savarankiškumas ir nepriklausomumas nuo kitą Agentūros veiklą vykdančių darbuotojų, kaip nurodyta 36 straipsnio i punkte.

89 straipsnis

Vykdomojo direktoriaus paskyrimas ir kadencija

1. Vykdomasis direktorius įdarbinamas kaip Agentūros laikinasis darbuotojas, laikantis Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų 2 straipsnio a punkto.

Vykdomąjį direktorių Administracinė valdyba skiria iš Komisijos pasiūlyto kandidatų sąrašo, sudaryto Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba kituose leidiniuose paskelbus kvietimą teikti paraiškas ir įvykus atviram ir skaidriam konkursui, atsižvelgdama

į jo nuopelnus ir dokumentais patvirtintus administracinius bei vadovavimo gebėjimus, taip pat į jo kompetenciją ir darbo patirtį atitinkamose srityse.

Administracinės valdybos pasirinktas kandidatas į vykdomojo direktoriaus postą gali būti pakviestas kuo greičiau padaryti pareiškimą Europos Parlamente ir atsakyti į Parlamento narių klausimus.

Sudarant sutartis su vykdomuoju direktoriumi Agentūrai atstovauja Administracinės valdybos pirmininkas.

Administracinė valdyba priima sprendimą dėl vykdomojo direktoriaus paskyrimo dviejų trečdalių savo narių balsų dauguma.

2. Vykdomojo direktoriaus kadencija – penkeri metai. Baigiantis vykdomojo direktoriaus kadencijai, Komisija įvertina jo veiklos rezultatus, atsižvelgdama į būsimas Agentūros užduotis bei iššūkius.

Remdamasi Komisijos pasiūlymu, pateiktu atsižvelgiant į pirmoje pastraipoje nurodytą vertinimą, Administracinė valdyba vykdomojo direktoriaus kadenciją gali pratęsti vieną kartą ne ilgesniam kaip *penkerių* metų laikotarpiui.

Sprendimas dėl vykdomojo direktoriaus kadencijos pratęsimo priimamas dviejų trečdalių jos narių balsų dauguma.

Vykdomasis direktorius, kurio kadencija buvo pratęsta, negali po to dalyvauti atrankos, skirtos tam pačiam postui, procedūroje.

Administracinė valdyba informuoja Europos Parlamentą apie ketinimą pratęsti vykdomojo direktoriaus kadenciją. Prieš pratęsiant vykdomojo direktoriaus kadenciją, jis gali būti pakviestas padaryti pareiškimą atitinkamuose Europos Parlamento komitetuose ir atsakyti į Parlamento narių klausimus.

3. Administracinė valdyba gali atleisti vykdomąjį direktorių remdamasi Komisijos pasiūlymu arba trečdaliu savo narių pasiūlymu, priimdama sprendimą dviejų trečdalių savo narių balsų dauguma.
4. Europos Parlamentas ir Taryba vykdomąjį direktorių gali iškviešti į šias institucijas pasikeisti nuomonėmis apie Agentūros darbą ir perspektyvas, taip pat apie daugiametę ir

metinę darbo programą. Pasikeičiant tomis nuomonėmis nesvarstomi su saugumo akreditavimo veikla susiję klausimai, nurodyti V antraštinės dalies II skyriuje.

90 straipsnis

Nacionalinių ekspertų delegavimas į Agentūrą

Agentūra gali įdarbinti nacionalinius ekspertus iš valstybių narių *ir, vadovaudamasi 98 straipsnio 2 dalimi, nacionalinius ekspertus iš dalyvaujančiųjų trečiųjų šalių bei* tarptautinių organizacijų. Šie ekspertai turi turėti asmens patikimumo pažymėjimą, atitinkantį informacijos, su kuria jie dirba, slaptumo lygį, *kaip nustatyta 42 straipsnio c punkte*. Šiems darbuotojams netaikomi Tarnybos nuostatai ir Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygos.

VI SKYRIUS

KITOS NUOSTATOS

91 straipsnis

Privilegijos ir imunitetai

Agentūrai ir jos darbuotojams taikomas Protokolas Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų, pridėtas prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo.

92 straipsnis

Susitarimas dėl būstinės ir *susitarimai dėl vietos skyrių priėmimo*

1. Susitarime dėl būstinės, kurį, pritarus Administracinei valdybai, Agentūra sudaro su *atitinkama* priimančiąja valstybe nare, kurioje veikia būstinė, nustatomos reikiamos nuostatos dėl Agentūros įkūrimo priimančiojoje valstybėje narėje ir patalpų, kurias turi suteikti ta valstybė narė, taip pat specialiosios taisyklės, priimančiojoje valstybėje narėje taikomos Agentūros vykdomajam direktoriui, Administracinės valdybos nariams, darbuotojams ir jų šeimų nariams. *Kai tai būtina vietos skyriaus veiklai, Agentūros ir atitinkamos valstybės narės, kurioje veikia skyrius, susitarimas dėl priėmimo sudaromas pritarus Administracinei valdybai.*
2. Agentūrą *priimančios valstybės narės* užtikrina kuo geresnes sąlygas Agentūrai sklandžiai ir efektyviai veikti, įskaitant daugiakalbį europinį mokymą darbuotojų vaikams ir reikiamą transporto infrastruktūrą.

93 straipsnis

Agentūros nuostatos dėl kalbų vartojimo

1. Agentūrai taikomos 1958 m. balandžio 15 d. Reglamento Nr. 1, nustatančio kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje¹, nuostatos.
2. Agentūros veiklai būtinas vertimo paslaugas teikia Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras.

94 straipsnis

Teisės susipažinti su Agentūros saugomais dokumentais politika

1. Agentūros saugomiems dokumentams taikomas Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001.
2. Administracinė valdyba priima Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 įgyvendinimo priemones.
3. Dėl Agentūros priimtų sprendimų pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 8 straipsnį gali būti pateiktas skundas ombudsmenui arba pareikštas ieškinys Europos Sąjungos Teisingumo Teisme atitinkamai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 228 ir 263 straipsnius.

95 straipsnis

Agentūros vykdoma sukčiavimo prevencija

1. Siekdama palengvinti kovą su sukčiavimu, korupcija ir kita neteisėta veikla pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2013 (ES, Euratomas), per šešis mėnesius nuo veiklos pradžios Agentūra prisijungia prie 1999 m. gegužės 25 d. Tarpinstitucinio susitarimo dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų vidaus tyrimų² ir priima atitinkamas visiems Agentūros darbuotojams taikytinas nuostatas naudodama to susitarimo priede pateiktą šabloną.
2. Europos Audito Rūmai turi įgaliojimus atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų iš Agentūros, dokumentų auditą ir auditą vietoje.
3. Vadovaudamasi Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 nuostatomis ir procedūromis, OLAF gali atlikti tyrimus, įskaitant

¹ OL 17, 1958 10 6, p. 385–386.

² OL L 136, 1999 5 31, p. 15.

patikrinimus vietoje ir patikras, kad nustatytų, ar būta sukčiavimo, korupcijos arba bet kokios kitos neteisėtos veiklos, kenkiančios Sąjungos finansiniams interesams, atveju, susijusių su Agentūros finansuojama dotacija arba sutartimi.

4. Nedarant poveikio šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalims, į Agentūros bendradarbiavimo su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis susitarimus, sutartis, susitarimus dėl dotacijos ir sprendimus dėl dotacijos skyrimo įtraukiamos nuostatos, kuriomis Europos Audito Rūmai ir Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) aiškiai įgaliojami atlikti tokį auditą ir tyrimus pagal savo kompetenciją.

96 straipsnis

Agentūros saugoma įslaptinta ar neskelbtina neįslaptinta informacija

Agentūra, pasikonsultavusi su Komisija, priima savo pačios saugumo taisykles, prilygstančias Komisijos saugumo taisyklėms, skirtoms Europos Sąjungos įslaptintos informacijos ir neskelbtinos neįslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti, įskaitant keitimosi tokia informacija, jos tvarkymo ir saugojimo taisykles, pagal 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimą (ES, Euratomas) 2015/443 dėl saugumo Komisijoje¹ ir 2015/444².

97 straipsnis

Agentūros atsakomybė

1. Agentūros sutartinė atsakomybė reglamentuojama atitinkamai sutarčiai taikytina teise.
2. Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti sprendimus pagal bet kurią Agentūros sudarytos sutarties arbitražinę išlygą.
3. Nesutartinės atsakomybės atveju Agentūra pagal bendruosius teisės principus, bendrus valstybių narių teisei, atlygina žalą, kurią padaro jos padaliniai arba jos darbuotojai eidami savo pareigas.
4. Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso ginčai dėl 3 dalyje nurodytos žalos atlyginimo.

¹ 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/443 dėl saugumo Komisijoje (OL L 72, 2015 3 17, p. 41).

² 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/444 dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 72, 2015 3 17, p. 53).

5. Asmeninę Agentūros tarnautojų atsakomybę Agentūrai reglamentuoja nuostatos, išdėstytos jiems taikomuose Tarnybos nuostatuose arba Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygose.

98 straipsnis

Bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis

1. Agentūros veikloje gali dalyvauti trečiosios valstybės **ir tarptautinės organizacijos**, kurios tuo tikslu yra sudariusios **tarptautinius** susitarimus su Sąjunga.
2. Remiantis atitinkamomis 1 dalyje **ir 42 straipsnyje** nurodytų susitarimų nuostatomis, parengiamos nuostatos, kuriomis konkrečiai įvardijamas tų susijusių trečiųjų valstybių dalyvavimo Agentūros darbe pobūdis, mastas ir būdas, įskaitant su dalyvavimu Agentūros vykdomose iniciatyvose, finansiniais įnašais ir darbuotojais susijusias nuostatas. Tų susitarimų nuostatos dėl darbuotojų visais atvejais turi atitikti Tarnybos nuostatus.
Prereikus į juos įtraukiamos ir nuostatos dėl keitimosi įslaptinta informacija su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis bei dėl jos apsaugos. Būtinai išankstinis Komisijos pritarimas šioms nuostatoms.
3. Administracinė valdyba priima santykių su trečiosiomis valstybėmis ar tarptautinėmis organizacijomis Agentūros kompetencijai priklausančiais klausimais strategiją, **vadovaudamasi 1 dalyje nurodytais tarptautiniais susitarimais.**
4. Komisija užtikrina, kad Agentūra santykius su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis palaikytų laikydamasi savo įgaliojimų ir esamos institucinės sistemos, sudarydama atitinkamą darbinį susitarimą su vykdomuoju direktoriumi.

99 straipsnis

Interesų konfliktai

1. Administracinės valdybos ir Saugumo akreditavimo valdybos nariai, vykdomasis direktorius, deleguotieji nacionaliniai ekspertai ir stebėtojai pateikia įsipareigojimų deklaraciją ir bet kokių tiesioginių ar netiesioginių interesų, kurie galėtų būti laikomi pažeidžiančiais jų nepriklausomumą, buvimo ar nebuvimo deklaraciją. Tos deklaracijos yra tikslios ir išsamios. Jos parengiamos raštu susijusiems asmenims pradedant tarnybą ir kasmet atnaujinamos. Prereikus jos atnaujinamos, visų pirma jeigu įvyksta svarbių susijusių asmenų asmeninių aplinkybių pokyčių.

2. Prieš posėdį, kuriame jie dalyvaus, Administracinės valdybos ir Saugumo akreditavimo valdybos nariai, vykdomasis direktorius, taip pat deleguotieji nacionaliniai ekspertai, stebėtojai ir išorės ekspertai, dalyvaujantys *ad hoc* darbo grupėse, pateikia tikslią ir išsamią bet kokių interesų, kurie galėtų būti laikomi pažeidžiančiais jų nepriklausomumą sprendžiant darbotvarkės klausimus, buvimo ar nebuvimo deklaraciją, ir susilaiko nuo dalyvavimo aptariant tokius punktus ir dėl jų balsuojant.
3. Administracinė valdyba ir Saugumo akreditavimo valdyba savo darbo tvarkos taisyklėse nustato praktines nuostatas, susijusias su taisyklėmis dėl 1 ir 2 dalyse nurodyto interesų deklaravimo ir su interesų konfliktų prevencija bei valdymu.

X ANTRAŠTINĖ DALIS

PROGRAMAVIMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KONTROLĖ

100 straipsnis

Darbo programa

Programa įgyvendinama vykdant Finansinio reglamento 110 straipsnyje nurodytas darbo programas, kurios gali būti susijusios su kiekvienu Programos komponentu. Kai taikoma, darbo programose nustatoma bendra derinimo operacijoms rezervuota suma.

101 straipsnis

Stebėseną ir ataskaitų teikimas

1. Rodikliai, kuriais grindžiama Programos įgyvendinimo pažangos, padarytos siekiant 4 straipsnyje nustatytų bendrųjų ir konkrečių tikslų, ataskaita, pateikiami priede.
2. Komisijai pagal 105 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus dėl priedo pakeitimų, kad reikiama atvejais būtų peržiūrėti ir (arba) papildyti rodikliai.
3. Atsiskaitymo už veiklą sistema užtikrinama, kad programos įgyvendinimo ir rezultatų stebėsenos duomenys būtų renkami veiksmingai, efektyviai ir laiku. Todėl Sąjungos lėšų gavėjams ir (jei reikia) valstybėms narėms nustatomi proporcingi ataskaitų teikimo reikalavimai.
4. Taikant 1 dalies nuostatas, Sąjungos lėšų gavėjai privalo pateikti atitinkamą informaciją. Duomenys, kurių reikia veiklos rezultatams patikrinti, renkami veiksmingai, efektyviai ir laiku.

102 straipsnis

Vertinimas

1. Komisija Programą įvertina laiku, kad vertinimų rezultatus būtų galima panaudoti priimant sprendimus.
2. ***Iki 2024 m. birželio 30 d., o vėliau – kas ketverius metus Komisija įvertina*** Programos įgyvendinimą.

Šis įvertinimas turi apimti visus Programos komponentus ir veiksmus. Jame įvertinami

suteiktų paslaugų rezultatai, naudotojų reikmių raida bei dalijimosi ir telkimo tikslais prieinamų pajėgumų raida, kai vertinamas SSA ir GOVSATCOM įgyvendinamas, arba konkurentų siūlomų duomenų ir paslaugų raida, kai vertinamas GALILEO, „Copernicus“ ir EGNOS įgyvendinimas. Kiekvieno komponento atveju atliekant vertinimą sąnaudų ir naudos analizės pagrindu, įvertinamas ir šios raidos poveikis, įskaitant būtinybę keisti kainodaros politiką arba papildomos erdvės ar antžeminės infrastruktūros poreikį.

Esant būtinybei, kartu su įvertinimu pateikiamas atitinkamas pasiūlymas.

■

4. Vertinimų išvadas ir savo pastabas Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui.
5. Su šio reglamento vykdymu susiję subjektai teikia Komisijai duomenis ir informaciją, būtinus pirmoje dalyje nurodytam įvertinimui atlikti.
6. Ne vėliau kaip 2024 m. birželio 30 d., o vėliau – kas *ketverius* metus Komisija, remdamasi savo gairėmis, vertina Agentūros veiklos rezultatus – visų pirma jos tikslus, įgaliojimus *ir* uždavinius ■. Visų pirma vertinamas galimas poreikis keisti Agentūros įgaliojimus ir tokio pakeitimo finansinės pasekmės, *o pats įvertinimas grindžiamas sąnaudų ir naudos analize*. Taip pat vertinama, kaip Agentūra taiko savo politiką dėl interesų konfliktų ir Saugumo akreditavimo valdybos nepriklausomumo bei savarankiškumo. *Komisija taip pat gali įvertinti Agentūros veiklos rezultatus, kad nustatytų, ar jai gali būti patikėti papildomi uždaviniai, kaip nurodyta 30 straipsnio 3 dalyje. Esant būtinybei, kartu su įvertinimu pateikiamas atitinkamas pasiūlymas.*

Jeigu Komisija mano, kad atsižvelgiant į Agentūrai iškeltus tikslus ir užduotis bei suteiktus įgaliojimus Agentūrai nebėra pagrindo tęsti savo veiklą, prireikus ji gali pasiūlyti šį reglamentą iš dalies pakeisti.

Komisija pateikia Agentūros vertinimo ir jo išvadų ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Agentūros administracinei valdybai ir Saugumo akreditavimo valdybai. Vertinimo rezultatai skelbiami viešai.

103 straipsnis

Auditas

Asmenų ar subjektų, tarp jų ir Sąjungos institucijų ar įstaigų neįgaliotų asmenų ar subjektų, atliktu Sąjungos įnašo naudojimo auditu grindžiamas bendras užtikrinimas pagal Finansinio reglamento 127 straipsnį.

104 straipsnis

Asmens duomenų ir privatumo apsauga

Įgyvendinant šiame reglamente nustatytas užduotis ir veiksmus visi asmens duomenys (įskaitant Europos Sąjungos kosmoso agentūros tvarkomus duomenis) tvarkomi laikantis asmens duomenų apsaugos srities taikomų teisės aktų, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 2016/679. Administracinė valdyba nustato priemones, kuriomis Agentūra taiko Reglamentą (EB) Nr. 45/2001, įskaitant priemones dėl Agentūros duomenų apsaugos pareigūno paskyrimo. Šios priemonės nustatomos pasikonsultavus su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu.

XI ANTRAŠTINĖ DALIS

DELEGAVIMAS IR ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

105 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 52 ir 101 straipsniuose nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami iki 2028 m. gruodžio 31 d.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 52 ir 101 straipsniuose nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 52 ir 101 straipsnius priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

106 straipsnis

Skubos procedūra

1. Pagal *šį straipsnį* priimti **deleguotieji aktai** įsigalioja nedelsiant ir **yra** taikomi, jei nepareiškiami prieštaravimų pagal 2 dalį. Pranešime apie deleguotąjį aktą Europos Parlamentui ir Tarybai nurodomos skubos procedūros taikymo priežastys.

2. Europos Parlamentas *arba* Taryba, *laikydami* 105 straipsnio 6 dalyje nurodytos *procedūros*, gali pateikti prieštaravimą dėl deleguotojo teisės akto. Tokiu atveju *Komisija, gavusi Europos Parlamento arba Tarybos pranešimą apie sprendimą pareikšti prieštaravimą, aktą nedelsdama panaikina.*

107 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

Komitetas posėdžiaus konkrečia skirtinga sudėtimi, kaip nurodoma toliau:

- a) GALILEO ir EGNOS;*
- b) „Copernicus“;*
- c) SSA;*
- d) GOVSATCOM;*
- e) konkrečia sudėtimi saugumo klausimams, t. y. visiems Programos saugumo aspektams, svarstyti, nedarant poveikio Saugumo akreditavimo valdybos vaidmeniui. Europos kosmoso agentūros ir Agentūros atstovai gali būti pakviesti dalyvauti stebėtojų teisėmis. Dalyvauti kviečiami ir EIVT atstovai¹;*
- f) konkrečia sudėtimi horizontaliems, t. y. Programos įgyvendinimo strateginės apžvalgos, skirtingų Programos komponentų nuoseklumo, kompleksinėms priemonės ir biudžeto perskirstymo, kaip nurodyta 11 straipsnyje, klausimams spręsti.*

¹ Į reglamentą turėtų būti įtraukta Tarybos ir Komisijos deklaracija dėl 107 straipsnio įgyvendinimo Programos saugumo aspektų požiūriu, kurį galėtų būti formuluojama taip: „Taryba ir Komisija pabrėžia, jog, atsižvelgiant į jautresius Programos saugumo aspektus ir vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 182/2011 3 straipsnio 4 dalimi ir 6 straipsnio 2 dalimi, ypač svarbu, kad Programos komiteto, posėdžiaujančio konkrečia sudėtimi saugumo klausimams spręsti, pirmininkas visapusiškai stengtųsi rasti sprendimus, kurie būtų kuo labiau remiami komiteto arba apeliacinio komiteto, svarstant įgyvendinimo aktų dėl Programos saugumo aspektų projektus“.

- 1a. *Programos komitetas, vadovaudamasis savo darbo tvarkos taisyklėmis, sukuria naudotojų forumą – darbo grupę, kuri Programos komitetą konsultuotų naudotojų reikalavimų aspektu, paslaugų raidos ir naudotojų gausinimo klausimais. Naudotojų forumas siekia užtikrinti nuolatinį ir veiksmingą naudotojų dalyvavimą ir posėdžiauja konkrečiai su kiekvienu Programos komponentu susijusia sudėtimi.*
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.
4. *Vadovaujantis Sąjungos sudarytais tarptautiniais susitarimais, trečiųjų šalių arba tarptautinių organizacijų atstovai gali būti kviečiami dalyvauti komiteto posėdžiuose stebėtojais šio komiteto darbo tvarkos taisyklėse nustatytais sąlygomis, atsižvelgiant į Sąjungos saugumą.*

XII ANTRAŠTINĖ DALIS

PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

108 straipsnis

Informavimas, ryšiai ir viešinimas

1. Sąjungos lėšų gavėjai nurodo Sąjungos lėšų kilmę ir užtikrina jų matomumą (visų pirma viešindami veiksmus ir jų rezultatus) teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslią informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.
2. Komisija vykdo su Programa ir jos veiksmis bei rezultatais susijusius informavimo ir komunikacijos veiksmus. Programai skirtais finansiniais ištekliais taip pat prisidedama prie institucinės komunikacijos apie Sąjungos politikos prioritetus, susijusius su 4 straipsnyje nurodytais tikslais.
3. Agentūra gali savo iniciatyva užsiimti informavimo veikla savo kompetencijos srityje. Komunikacijos veiklai skiriami ištekliai neturi trukdyti veiksmingai vykdyti 30 straipsnyje nurodytus uždavinius. Komunikacijos veikla vykdoma laikantis atitinkamų Administracinės valdybos patvirtintų komunikacijos ir sklaidos planų.

109 straipsnis

Panaikinimas

1. Reglamentai (ES) Nr. 912/2010, (ES) Nr. 1285/2013 ir (ES) Nr. 377/2014 bei Sprendimas Nr. 541/2014/ES panaikinami nuo 2021 m. sausio 1 d.
2. Nuorodos į panaikintus teisės aktus laikomos nuorodomis į šį reglamentą.

110 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos ir paslaugų tęstinumas po 2027 m.

1. Šis reglamentas neturi poveikio susijusių veiksmų tęsimui ar keitimui iki jų užbaigimo pagal reglamentus (ES) Nr. 377/2014, 1285/2013 ir 912/2010 bei Sprendimą Nr. 541/2014/ES, kuris toliau taikomas tiems veiksams tol, kol jie užbaigiami. Visų pirma pagal Sprendimo 541/2014/ES 7 straipsnio 3 dalį įsteigtas konsorciumas teikia SST paslaugas tris mėnesius po SST sudarančių nacionalinių subjektų susitarimo dėl 57 straipsnyje numatytos SST partnerystės.

2. Programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės paramos išlaidos, būtinos užtikrinti perėjimui nuo priemonių, patvirtintų pagal reglamentus Nr. 377/2014 ir 1285/2013 bei Sprendimą Nr. 541/2014/ES, prie šios Programos.
3. Kad būtų galima valdyti iki 2027 m. gruodžio 31 d. nebaigtus vykdyti veiksmus, prireikus asignavimai gali būti įtraukti į biudžetą po 2027 m. ir skirti 4 straipsnyje nurodytoms išlaidoms, **kurios būtinos tikslams pasiekti**, padengti.

111 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

[Jis taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d.]

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

....

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

PAGRINDINIAI RODIKLIAI

Taikant pagrindinius rodiklius užtikrinama sisteminga Programos veiklos rezultatų siekiant jos tikslų, nurodytų 4 straipsnyje, stebėseną, kad būtų mažinami administracinė našta ir išlaidos.

1. Šiuo tikslu metinių ataskaitų duomenys renkami vadovaujantis pagrindiniais rodikliais, kurių įgyvendinimo informacija, pvz., parametrai, skaičiai ir susijusios nominaliosios vertės bei viršutinės ribos (įskaitant kiekybinius ir kokybinius atvejus) pagal taikytinus misijos reikalavimus ir tikėtinus veiklos rezultatus apibrėžiami susitarimuose, sudaromus su įgaliotaisiais subjektais.

4 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytas konkretus tikslas:

1 rodiklis: navigacijos ir laiko nustatymo paslaugų, atskirai teikiamų GALILEO ir EGNOS, tikslumas

2 rodiklis: paslaugų, atskirai teikiamų GALILEO ir EGNOS, prieinamumas ir tęstinumas

3 rodiklis: EGNOS paslaugų geografinė aprėptis ir paskelbtų EGNOS procedūrų skaičius (tiek APV-I, tiek LPV-200)

4 rodiklis: ES naudotojų pasitenkinimas GALILEO ir EGNOS paslaugomis

5 rodiklis: GALILEO ir EGNOS pagrindu veikiančių imtuvų pasaulinio masto ir ES pasaulinės palydovinės navigacijos sistemų / palydovinės patikslinimo sistemos (GNSS / SBAS) imtuvų rinkoje.

4 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytas konkretus tikslas:

1 rodiklis: „Copernicus“ paslaugų, „Copernicus“ duomenų, prieigos prie duomenų ir informacijos paslaugų sistemų (DIAS) naudotojų skaičius ES, kai įmanoma, pateikiant tokią informaciją, kaip naudotojo tipas, geografinis paplitimas ir veiklos sektorius

1a rodiklis: kai taikoma, prašymų aktyvuoti „Copernicus“ paslaugas ir (arba) jų aktyvavimo atvejų skaičius

1b rodiklis: ES naudotojų pasitenkinimas „Copernicus“ paslaugomis ir DIAS

1c rodiklis: „Copernicus“ paslaugų ir „Copernicus“ duomenų srauto patikimumas, prieinamumas ir tęstinumas

2 rodiklis: naujų informacijos produktų, įtrauktų į kiekvieną „Copernicus“ paslaugų portfelių, skaičius

3 rodiklis: „Sentinel“ sugeneruotų duomenų kiekis

4 straipsnio 2 dalies c punkte nurodytas konkretus tikslas:

1 rodiklis: SSA komponentų naudotojų skaičius, kai įmanoma, pateikiant tokią informaciją, kaip naudotojo tipas, geografinis paplitimas ir veiklos sektorius

2 rodiklis: paslaugų prieinamumas

4 straipsnio 2 dalies d punkte nurodytas konkretus tikslas:

1 rodiklis: GOVSATCOM naudotojų ES skaičius, kai įmanoma, pateikiant tokią informaciją, kaip naudotojo tipas, geografinis paplitimas ir veiklos sektorius

2 rodiklis: paslaugų prieinamumas

4 straipsnio 2 dalies e punkte nurodytas konkretus tikslas:

1 rodiklis: Programos inicijavimo kartų skaičius (įskaitant duomenis pagal inicijavusiųjų tipą)

4 straipsnio 2 dalies f punkte nurodytas konkretus tikslas:

1 rodiklis: kosmoso platformų Sąjungoje skaičius ir vieta

2 rodiklis: ES įsisteigusių MVĮ dalis, kai bendros su Programa susijusių sutarčių vertės dalis

2. Atliekant 102 straipsnyje nurodytą vertinimą atsižvelgiama į tokius papildomus elementus:

- a) konkurentų veiklos navigacijos ir Žemės stebėjimo srityse rezultatai;
- b) GALILEO ir EGNOS paslaugų naudotojų gausinimas
- c) EGNOS paslaugų neliečiamumas
- d) „Copernicus“ paslaugų įsisavinimas, vykdomas pagrindinių „Copernicus“ naudotojų
- e) Sąjungos arba valstybių narių politikos sričių, kuriose naudojama arba naudojama „Copernicus“, skaičius
- f) SST Komponento savarankiškumo analizė ir ES nepriklausomumo šioje srityje mastas
- g) dabartinė tinklaveikos šalia Žemės skriejančių objektų veiklos srityje padėtis
- h) GOVSATCOM pajėgumų vertinimas naudotojų reikmių, nurodytų 68 ir 69 straipsniuose, požiūriu
- i) Naudotojų pasitenkinimas SSA ir GOVSATCOM paslaugomis

- j) „Ariane“ ir „Vega“ paleidimų dalis visoje rinkoje remiantis viešai prieinamais duomenimis
- k) galutinės grandies sektoriaus vystymas, esant galimybių, vertinamas naujų bendrovių, naudojančių ES kosmoso duomenis, informaciją ir paslaugas, skaičiumi, sukurtų darbo vietų skaičiumi ir apyvarta, pagal valstybę narę, naudojantis Eurostato apklausomis, jei jų esama
- l) ES pirmesnės grandies sektoriaus vystymas, esant galimybių, vertinamas sukurtų darbo vietų skaičiumi ir apyvarta pagal valstybę narę bei Europos kosmoso pramonės dalimi pasaulinėje rinkoje, naudojantis Eurostato apklausomis, jei jų esama

Or. en